دلته خدایان خوشاله دي

(ناول)

Ketabton.com

پوهنمل ډاکټر عبدالخالق رشید

(۱۹۹۵) –(۲۰۰۱) کلونه

نوی ډیلي

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته خدايان خوشاله دي

(ناول)

(۱۹۹۵.۲۰۰۱)کلونـه

لیکوال:

ع. رشید

نوی ډیلی

۱۳۹۴ال کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پیژندنه:

د کتاب نوم: دلته خدایان خوشاله دي (ناول)

لیکوال: ع. رشید

خپرندی: د افغانستان ملي تحریك، فرهنگي څانگه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

ډیزاین: ضیاء ساپی

پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید

چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

لومړی چاپ: ۱۳۸۸ل کال، خوشال فرهنگي ټولنه

چاپکال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۱۱۴)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خوږې لورډاکترې مرغلرې ته ،

چې په لیدو یې

زما سترې او سرګردانه روح د آرامۍ

فرښته په خپله غېږ کې نیسي....

رشید

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترځ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

About the writer,

"Professor Abdul Khaliq Rashid was born in 1956 in Ghazni (Afghanistan). He had his early education in the historical city of Ghazni and left for Kabul for higher education in 1975. He obtained his Master's degree from the University of Kabul in 1979.

He has attended international seminars in Uzbekistan, Tajikistan, Turkmenistan, Pakistan and India. Professor Rashid is a prominent figure in the world of Pashto and Dari Studies. Presently he is a Visiting Professor in the Center of Persian and Central Asian Studies in Jawaharlal Nehru University, New Delhi wherein he has developed the Pashto Programme of study up to Advanced Diploma level. He is keen to promote Indo-Afghan relation in academic and cultural spheres.

He is deeply interested in Sanskrit studies. He has authored several books and research articles pertaining to Pashto and dari studies. His works

(c) ketabton.com: The Digital Library

include؛ Criticism in Pashto and Dari, Resistance Literature in Pashto, History of Pashto Criticism, and he has translated Megkhdutam and Vikram Urwasiya of Kalidas in to Pashto and Dari. He has penned four collections of short stories in Pashto. Professor Rashid has been awarded a Ph.D. degree by the Department of Persian Jamia Millia Islamia؛ New Delhi on his outstanding work: 'Iqbal's Contribution to Afghan Studies.' He is indeed a devoted scholar, amicable colleague and a loving teacher."

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

ډيره موده نه کيده چې هغې به ماته په ځيرځيرکتل اوکله هــم مــاهغې ته... مورې يوه اوبل ته سره کتل، هو ښه موکتل، ما ته که څه هــم ځــان پــه زړه ساده د روه افغان ښکاريده، خوبيا مې هم ورته کتل اوکتل... ترڅوچې له دغــو کتلو کتلوخبره دکتلو کيسه شوه اوورځې ورځې په همدغو کتوکې ســره لاړې اوراغلې...

داڅه هسې ساده غوندې کتل هم نه وو، دهغې په دغو ځيرځيرکتــوکې يوې اروا، يوې هيلې، يوې انديښنې اوپه پای کې يوې درنې ويرې زما په بــاب ترخې پوښتنې په نښه کړې وې، خوداچې ما سادګی کوله اوزما برخليک دبــې توپيرې منګولو ته ورلويدلی و، هغه ګردې پوښتنې همداسې پــه کتوکتــوکې لکه په ټال کې پيغلې يوې اوبلې خواته زنګيدې اورازنګيدې اوزما زړه ته يــې دمينې خوږې سندرې له ټالوسره يوځای کله په مانا اوکلــه هــم پــه بــې مانــا وييونوکې ويلې ...

نه پوهيږم چې څوومه مياشت به وه، څوومه ورځ بــه وه اوڅــووم ليــده کاته به وو، چې سل زړونه مې سره يوکړل اوپه وارخطا واړو مې په ريږديــدلي موسکا کې پوښتنه ترې وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ستاښکلی نوم...؟

راته موسکۍ شوه، راته ويې خندل:

ــ نه، اوستاښکلی نوم...؟

زه يې نورهم وارخطا کـړم، دغړتارونـه مـې سـره لـه دې چـې سـره وريږديدل يوځه سره وهم ترنګيدل:

ــ زما... زما نوم... ښکلی نه دی...

دانوره هم راته موسکۍ شوه:

ــ چې نوم دښکلې نه دی، نوبيا دښکلې نوم پوښتنه څنګه کوې؟

په خواره ژبه مې ترخوله ورته راووتل:

- خيرکله کله له ناچارۍ داسې هم کيږي...

هغې چې زما داخبره واوريده،بيايې دکتو لاره بيله شوه اوشـونډې يـې لکه محاصره شوې کلا همداسې تړلې وې... استاد هلته له لرې رابـښـکاره شـو، مخ اوکاته يې له شرمه سره شول، اوزموږ هغه دښکلي اوبدرنګ نوم کيسه پـه هغه ورځ همداسې ناسپړلې اوناويلې پاتې شوه.

نژدې يوه مياشت تيره شوې وه چې په يوه توده ورځ موبيا له يوه اوبلـه هماغه شان پوښتنې پيل کړې، داهغه شـپې ورځــې وې چــې پــه هغــو کــې هندکيونجونو د دپياولی دشپوورځوروژې نيولې وې. نن ددغــو ورځــو دريمــه روژه وه چې ماته رامخامخ شوه اوچې کله يې زه وليدم له لرې راتــه موســکۍ موسکۍ کيده... اوچې کله رانژدې شوه واردواره يې رانه وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ستا ښکلی نوم...؟

ما بیاهم زړه ونه شوکړای،یوازې له یوې لنډې موسکا سره مـــې هماغــه ځواب ورکړ:

ــ زما نوم... زما نوم ښکلی نه دی...

راته ویې خندل اویوځل بیایې دتوروجادوګروسترګو په نـازي کتــوکې ترهغوی یې چې څه ویل ورخمارخمارکړم... خو شونډې یې سره وغوړیدې:

- ته خو یې ووایه...

څوشیبې مې یې په کتوکتو کې ځان هلته اودلته ډوب ډوب کړخــو نــه شوه، کاته یې دومره راباندې درنه شول چې لکه دعصرظالم امریکایی واکمــن غوندې یې امرکاوه چې باید ویې وایم، ځکه مې له خولې ورته راووتل:

ــ ده و... دولت خان...

ــ څه شی؟

ما زرورته تکرارکړ :

ــ دولت ... دولت خان...

ترخه ترخه یې راته وکتل، شونډې یې په غاښوکې راته وچې لمبې کړې داچې دزړه وې اوکه نه زه پرې پوه نه شوم خوپه زوره یې ترخوله راووته:

-پښتان، پښتان خو به نه وې؟

- هو، پښتان یم، پښتان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته یې لاهم له ترخې تومنې سره جوړه وو، بلې خبرې ته یې ځان جوړاوه چې ما وارترې دمخه کړ اوورته ومې ویل:

ـ ما خودرته ووې چې زما نوم ښکلی نه دی...

خودې ته ، زه پوه شوم بیاله ډیره قهره خنداورغله، راته موسکی شوه، فکرکوم چې زما ساده ګی ته به یې داځل په دومره زیات قهرکې خندا راغلې وه، چې دوه ځلې یې په پرله پسې توګه له خولې راووتل:

- پټان، کابلې. پټان...

خپل کاته یې بیا له ما مرورکړل، ددې له پاره چې ددې اندیښنه پریوه خوا کړم بیا مې زرخپله خبره تردې ړومبی کړه:

- اوس خو ته هم راته ووایه چې ستاښکلی نوم...؟

څو شیبې یې نورهم راته وکتل، بل ډول شوې وه، داسې چې تابه وې که یې زورراباندې رسیدای،ښایی یوسپک یا دروند سوک خویې په خوله راکړی وای... په وروستې ځل یې په ځیرځیرراته وکتل،رانه روانه شوه، یوازې لکه چې مهربانی یې کړې وي، سریې راپورته کړاوخوله یې راباندې راخلاصه کړه:

ـ زه تاته خپل نوم نه وایم... زه ستا له نامه ډاریږم... هوستا له نامه... داسې لکه چې په پیل کې دټاګورپه کابلی والا کیسه کې وړوکې مینو له پټان اوکابلی څخه ډاریږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پرځای ودریدم، دهغې خبرې زما په زړه باندې درنه غدۍ راګــډه کړه، خوله مې پټه ونیوه، په ځیرځیرېې راته وکتل رانــه روانــه شــوه، زه یـــې دخدای راستی پرمیدان همداسې پریښودم، په فکرکې یې خپله تیره رایـاده کړه، هو، تیره، تیرې کیسې، فکرته مې راغله چې موږ خولکــه مغلــو، ترکــانو، ایرانیانو اونورو قومونوغوندې پردغوخلکو داسې تیاره هم نه وه راوستې...

اوکه دانه وي نوبیایې ولې زما له نامه سره لکه برېښنا چـــې نیــولې وي دومره سخته ولړزیده... زه په همدغــه ســوچ کــې وم، چــې هغــه بیرتــه پــه خپلوملالو قدمو راغبرګه شوه، لکه چې پښــمانه شــوې وه، لــږ غونــدې راتــه موسکې هم وه چې ترخوله یې راووتل:

ــ زما نوم لکشمي دی، لکشمي...

ما له ډیرې اندیښنې ورته وخندل:

ــ اوه، څومره ښکلی نوم... لکشمي هغه چې ســړي تــه شــته اوعــزت وربښی...

ــ هو، هم هغه، خوزه ډیره غریبه یم. ځکه چې زه چاته لکه (هغه) څــه نه شم وربښلی...

داځل له همدغې خبرې سره لاړه اوبیاراغبرګه نه شوه... پــه وروســتي تګ کې یې یوازې داترخوله راووتل، چې زما مورنۍ اناژوندۍ ده، له هغې ســره ستاسې په باب ډیرې کیسې شته، هغه تاسې ډیرښه پیژنـــي، لـــه هغـــې ســـره ستاسې خورا زیاتې کیسې تراوسه هم ژوندۍ دي، خورا زیاتې... خورا ترخې... اوخورا..

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲)

دیپاولی یادیوالي د هندوستان دخلکــو لــه ډیرولویوجشــنوڅخه دی. ددوی لپاره داخورا لویه خوشالي ده،ډیره لویه اودتېولو خلکو... ځکــه هنــدوان وایــي چــې ددوی څښــتن رام پــه دغــه ورځ وکــولای شــول چــې لــه څوارلسوکالووروسته خپله ښکلې میرمن سیتا هغه چې راون په مکراودرغلی سره تښتولې وه، دهغه له منګولوبیرته راخلاصه اوهغه(راون) یــې لــه منځــه یووړ... کله چې رام ایودیاته رارسیږي، خلک یې مخې اوهرکلــي تــه وروځــي اودهغه دراتګ هرکلی د څراغونواولمبوپه لګولوسره کوي. ددغــه لــوی ویــاړ اوبري دغه لوی جشن ته هندوستانیان دڅراغونو جشن هم وایی او پــه پــرتم سره یې نمانځي،دکال ددغې نمانځنې په ترځ کې ټــول خلــک تیــرې ترخــې اوغمونه هیروي اوله دغې خوښی څخه مخ په وړاندې د خنداوو اوخوشــالیوپه لورهرچا او هرڅه ته ګوري...

دڅراغونودجشن رخصتی پای ته رسیدلې وې، زموږ درسونه پیل شوی وو، لکه چې په هغه ورځ زموږ ددرسونو دپیل لومړې ورځ وه، موږ له پرله پسې رخصتیو وروسته نن ښوونځي ته راغلي وو، زموږ دښوونځي پرشاوخوا دپــراخ ځنګل دشنې لمنې پیڅکه راغزیدلې ده. دلتــه ونــې کلــه هــم دمرغــانو لــه سندروخالي اوبې غمه نه وي... هغوی دلته درناوو په هــره شــیبه کــې خپلــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سندرې وايي، داسې چې تل سړي ته دخوږو هيلو په لورسندريزهوډ اويارانه په مينه مينه وريادوي...

زه له ښوونځی څخه راووتم، هلته مې دام ترونې لاندې ګام ونیو، چې دنجونو له ډلې څخه دلکشمی سترګې راباندې ولګیدې، نجونې یې پرخپل ځای پریښودې اومخامخ يې له سمې لارې پر يوه خوا په ګښوشنلیوکې لکه کورنۍ غرڅه زما پرلورڅان راواچاوه. لا ماته رارسیدلې نه وه چې له لیرې راته په خنداوه، اونن زما لومړۍ ورځ وه چې ددې ترخو اوتودو کتو زما پرمات زړه باندې زلزله نه راګډوله. د ام ترونې لاندې دکیناستو لپاره ځای نه و، ځکه یې له رارسیدو سره سمه هیله وکړه چې باید هلته دهغې مخامخ ګلولې ترسیوری لاندې کینو. ورسره ومې منله ځکه مې ورته وویل:

ــ درځه... کیدای شي هغه ګلوله به موږ غواړی...

راته موسکانه شوه اوپه حیرانۍ سره راته وکتل اوراته ويې ويل:

ــ ته هم په دغو ټکوپوهیږې؟

ــ لږ لږ اوکله کله... هغه له هم له ناچارۍ...

ــ ولې له ناچارۍ؟

ــ يوازې دې دښکلا په خاطر...

دهغې ګلولې څنګ ته ورغلو، هلته کیناستو، لامې سم ورته کتلي نه ووچې له مايې پوښتنه وکړه:

ــ تا زموږ ددیپاولۍ دځراغونودجشن ننداره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ هو، ولې نه، زما له پاره په زړه پوره و خو...

ـ خو، مانا؟

ماته خنداراغله، زړه مې ونه شوکړای خوداچې دې ته زما خـو پوښـتنه پیداکړې وه، مانه شوای کولای چې خپله خبره په خپل زړه کې تم کړای شـم. ما خپله خبره کوله خو دې بیاهم خپل وار راباندې مخکې کړ:

ـ کومه خبره چې دې وروسته له زړه راوځې هغه له سره په زړه کې مـه ساته...

ـ ولې که یې وساتم نوڅه...؟

- څه خو نه کیږي، خوکله کله پـه زړه پیتـې کیـږي اوکلـه کلـه یـې سوځوي هم...

ـ یوازې په زړه؟

ـ هوپه زړه، رښتیا ماته مې انا وویل چې تاسې ډیرلوی زړونـه لـرئ، ان وایی چې کله کله خو داسې کلک وي لکه دتاسې کلک کلک غرونه...

ماغوښتل څه خبره ورته وکړم، زه یې په خپله خبره کـې سـره تلـولی کړم. په خبره کې یې خبره راواچوله خوواریې راکړ چې خپله خبره باید ورتـه وکړم، په ځیرځیرمې ورته وکتل اوورته ومې ویل:

ـ رامداس جي، زموږ دلیلې ملازم پرون له چا سره خبره کوله چـې دا رام ویده و چې له دومره اوږدې مودې(څوارلسوکالو) وروسته یې سـیتا دراوڼ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له منګولو راويوسته... هغه به ځومره ځوريدلې وي اوپرهغې به ځومره غمونـه تيرشوي وي او...

زما خبره لا پاې ته نه وه رسيدلې چې دې په کړيس کـړيس هغــې تـه دومره په زوره زوره وخنــدل چــې هلتــه وړانــدې يــې نجونواوهلکــانو هــم دخنداشوروااوريد ځکه يې ترډيرو پورې زمونږ پرخوا راکتل، دې له يــوې خــوا خندل اوله بلې خوايې دګلولې له سروګلوډکه څانګه په خپل کـينې لاس کــې نيولې وه، چې وروسته يې راوشکوله خپل مخ ته يې ونيــوه اوخپلــه خنــدايې پرې پر يوه خوا اوبله خوا غولوله، بيايې شونډې سره وښورولې اودرامداس جي دخبرې په لړکې يې وويل:

ــ هو، ډيره موده وروسته وه، که ته دهغه پرځاى واى څه دې کول؟

ما ځان آرام ونيو، خوداهم راته موسکۍ وه، دې بيــاهم لکــه چــې زمــا سادګې ته خندل، ځکه يې له خندا خوله نه ورټوليده. لاهم راته موســکۍ وه، چې ما ځواب ورکړ:

ــ که زه دهغه پرځاى واى، ښايې چې ســيتا مــې هلتــه ډيــره نــه واى پريښې، اونه به دومره موده ورباندې تيره شوې واى...

- نوڅه دې کول؟

ــ زما پښتو خو امرکوي چې يامې زرتر زره راوڼ واژه اويامې ځان...

بيا په خپله اوچته خنداکې راته غرمه غرمه شوه، په خپلوتشــويې لاس نيولې وو اوراته شنه وه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ربنتیانې پټان همداسې وی، ته رښتیانی پټان یې... دولت خان...

کله چې هغې زما نوم ترخوله راویوست، هغې ته یوه بلــه خبــره ویــاده شوه،پرهغې له خندا راولویده اوپه جدی خبروشوه:

ـ ته پوهیږې چې په هندکې یوډیرلوی پښتون ننګیالې دولت خان هــم تیرشوی؟ دهندوستان په تاریخ کې دهغه نوم لکــه دســلطان بهلــول لــودي، سلطان سکندرلودي،شیرشاه اوسلیم شاه اواحمدشاه غوندې اوچت نوم دی...

ما ځان ورته ناګاره واچاوه، اوځواب مې ورکړ:

ـ نه پوهیږم، زه په دې باره کې معلومات نه لرم، که تاسې یې لری راتــه ویې وایاست...

ـ زه هم په دې باره کې ډیره نه پوهیږم، خو زما انې دهغه په بــاب تــل مورته کیسې کوي اوهغه تل وایی چې زه دهغه له نامه سره مینه لرم...

-هغه څه وایی؟

ـ هغه وایی چې: دولت خان په هندکې دداسې بریمن پټان نوم دی چې تل یې دتیري اوتجاوز په وړاندې توره کښلې وه، ډیرمهربانه اوپه انسان مــین پټان و. دخوارانو پرحق یې تیری نه کاوه، کونډې اویتیمان یې له تیریــو څخــه ساتل، پریوه خدای یې دزړه له کومی ایمان درلود، اوټول انســانان یــې دهغــه بندګان بلل، هغه نه دمذهب، نه دژبې اونه هم دتوراوسپین پــه نامــه دخــدای بندګان ځورول، اونه یې نوروته اجازه ورکوله چې هغوی یې وځــوروي. دهغــه لویی په دې کې وه چې هرځای به خلک له تیری اوظلم څخه په تنــګ شــول نوبیا به یې دده اولکې ته ځان رساوه اوهلته به په امن اوسوکالۍ کې اوسیدل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی دخپلې انا دغه درنې خبرې ماته پــه رښــتیاهم پــه هــم هغــه دروندوالی سره وکړې، په کوم چې هغې دې ته ویلی وې، کله یې چــې دهغــې خبرې پای ته ورسولې نوبیایې خپله خبره وکړه چې:

ـ زما هم لکه زما دانې په شان دولت خان اودهغه نوم خوښیږي...

زماتبرګي ته اوس لاستی پیداشو ځکه مې زر پوښتنه ترې وکړه:

ـ چې داسې وه نوبیا دولې په لومړی کتنه کې زما له نامه سره...

ـ ځکه چې موږ کله کله اوس په خپلوکتابوکې ډیرنورڅه هم لولو... لکه زورزیاتی، لوټماري، اونور...

خوهغې ته به یې انا تل ددولت خان په باره کې کیسې کولې اوهغــه بــه یې په درانه نوم یادوه، دې به داهم ویل چې:

ـ زما انی کله کله داهم وایي چې زموږ په اوسنیوکتابوکې کله کلــه بــل څه سړی اوري داسې چې هغه پر موږ ښې نه لګیــږي، ځکــه نودغــه کتابونــه دزړونوخبرې نه وایی، زه مې دخپلې انې په خبروکې په یوه ټکی ښه پــوهیږم اوهغه داچې هغه تل موږته دخپل زړه خبره کوي، وګوره کلونه کلونــه مخکــې پردغه خاوره باندې یودولت خان تیره شوی، خو یوزړه، سل زړونــه او زرزړونــه تراوسه دهغه نوم په مینتوب سره یادوی اومینه ورسره لري...

نژدې لوړمازدیګرو چې زموږ دکیسوخبرې هم کرارکرار خپل پــای تــه ورنژدې کیدې، دهغې دزړه په ډیرو خبرو کې یوه داهم وه چې په هغه ورځ یې له خولې راووته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه پوهیږم هرځل چې تاته ګورم، له یوې خوامې په زړه کې کله دکرکې یوه درنه څپه راوپړکیږي، خوله یوه ډیرلنډ مهاله وروسته مې بیا په زړه باندې دمهربانۍ څپه لکه وږي پړانګ خوله رالګولي... کله کله خومې دیوه بې رحمه اوبې عاطفې انسان په توګه سترګوته راځې، خوله دې سره سره هم زه فکرکوم چې زه ستاله دغو کړو وړو سره داسې آشنایم چې فکرکوم دازه خپله یم، زه تاپیژنم، ته مې لیدلې یې، اوداسې راته ښکاریږي چې ته زما یې اویامې هم دروح اوهیلویولیونې څورونکی... کله کله بیادیوه بل احساس په ترخ کې ستا یوه بله څیره وینم، داسې چې څه درسره لرم، یوه څه داسې، چې په هغه باندې زه اوته له یوه اوبل سره شریک یو... فکرکوم چې زما اوستا ترمنځ یوسیند،یوسمندر داسې هم شته چې زما او یاستا له ساړه زړه څخه راوځی اوله یوه درده وروسته یا زما اویاستا دزړه له تودو سره ځان یوکوي اوبیا یاستا اویا زما پرخوا په ورو ورو اوپه مینه مینه بهیږي...

هو، داسې ښکاري لکه چې پر زړه مې اغزې یې، داسې چې نه دې ایستی شم اونه دچا ته ورښوولی...

ماښام و، ړنګي ړنګي ستوري، دآسمان پرسینه په یوه اوبله خوا کې راوختل، چې ما یې نرې پوړنی له غاړې پرسرراخور کړ، ورته ومې خندل اودزړه له کومې مې خپله وروستۍ تسلی ورکړه:

ته پوهیږې چې زما نې اودهغې پانو داکرکې، ډارونې، اوځورونې له ډیروپخواڅخه ترمونږ پورې راوړې چې ترډیروپورې به لاوي، ژوند دانسان یارانه ده، داسې چې هغه له ځان سره هرڅه لري، اوله رنګارنګې سره یې خپله کیسه تریادونو اونسلونو پورې رسوي، انسان هم دوستي زیږولی شي اوهم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمني، همداده چې دوستي يې هرڅوک اوهره وخت ستايی خو دښمني يــې بياهغه شان بازارنه لري او دهغې بازارتل سوړوي... ژوند دکيسولړې اوغــاړکې ده... دخوږو اوترخو، همداده چې پښتانه ددغې اوږدې يــارانې پــه تــرخ کــې خپلودوستانو ته يوازې يوه پايله اعلاموي اوهغه داچې: « په يارانه کې بنگــړي ماتيږی ». هوبنگړي... !

سره موسکی شوه، قلم يې له خپل بکس څخه راويوست او زر زريې په خپله کتابچه کې زما دغه پښتووينه په ديونــاگري (دډيــوه پلــوو) ليــک کــې وليکله:

په يارانه کې بنگړي ماتيږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳)

لکشمی له رنګه غنم رنګه نجلۍ وه، تورویښه، تورې سترګې اوترټولـو مهمه خبره لوړ قد يې په ټول کالج کې بې سارى و. ما چې پـه لـومړي ځـل دا ولیده، فکرمې کاوه چې دابه دهندوستان دسبزانو په کلي کې نـه وي رالويـه شوې، دابه دکوم بل ملک وي، زما دوطــن بــه وې ... اودلتــه بــه درس وايــي اوماغوندې به په دې پراخه دنیاکې دځپل کلي کورمځکه ورته سـره تبـۍ وي اویابه نه وي... په دغه ملک کې به ژوند کوي... زما اوددې لومړنۍ پيژنـدګلوي هم په همدې پلمه وشوه، یوه ورځ يې دکالج ددهليز په هغه سر کې یوه ښکلې سندره پيل کړې وه، رښتیاهم چې هغې سندرې يــې پــه هغــه پــراخ اواوږده دهليز کې ښه انګازه کول، کله چې زه ورنيږدې شـوم لکــه ديــوه ښــه لاروي اوریدونکي په شان مې يوازې دومره په ناڅاپي توګه ترخوله ورته راووتل:

ـ وا وا څه ښکلې سندره اوڅومره ښکلې...

داهم راته موسکۍ شوه اوزما په ليدويې خپله خوږه سندره هم په ټپــه ودروله، له هغې ورځې وروسته به يې راته کتل اوله لرې لرې به راته موســکۍ وه.څوچې زموږ پيژندګلوي زموږ پــه کيســواوزموږ پــه ناستوپاســتو اونــازکو يادونوباندې ورو ورو وراوښته اوموږ نه پرې پوهيدو...

دوې درې ورځې زموږ په تيره کتنه نه وې تيرې چې بيايې یوه ورځ لــه کالج څخه راویستم، که ما هرڅومره ورته وويل چې زما درس لا نه دی خــلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی... زه باید ټولګي ته ولاړشم... خودې ترلاس ونیولم او همداسې راته ګده وه چـــې :

ژوند یوه یارانه دی، فکرمه پرې کوه، په یارانه کې خامخـا بنګـړی مــاتیږي... څوشیبې ګرځو یوه یوه پیاله دشدو چای څښو بیاد ستا هم الله مل شي او زمــا هم...

یوې اوبلې خواته وګرزیدو، دبنګړو دماتیدو اویارانې خبره یې لاهم لـه خولې نه لویده اودچا خبره خوله یې پرې خوږه وه. له چایخونې څخه مو تاوده چایونه راواخیستل اوترونولاندې ورته کیناستو...

له هغې ورځې چې اوس ما اودا له یوه اوبل سره په خبروشـوي وو، دې تل هڅه کوله دهغو شیانو په اړه پوښتنې وکړي چې هغه زما اویاهم ددې ځاني شیان وو او پرما یا دې یې اړه درلوده. هغه څه چې ما فکرکاوه په هغـه برخـه کې موږ له یوه اوبله ګرد سره بیل اولرې وو... نن یې هـم یـوه همداســې نـوې پوښتنه رابرسیره کړه:

ــ ته مسلمان یې؟

ماورته وخندل:

ــ ته نوله مانه داپوښتنه ولې کوې؟

ــ یوازې په دې خاطرچې پوره ډاډه شم...

ــ پوره ډاډه اوسه، چې دولت خان، دبلې عقیدې دپلوي نوم نه وي...

سریې راته وښوراوه اوراته ځیرشوه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ وایي چې تاسې دنورو مذهبوله پیروانوڅخه کرکه کوئ، وژنې یې او...

ــ څوک وایی؟

ــ زموږ تاریخ، دنورو باورنوپلویان، ستاسې دباور خلاف...

ــ که له تاڅخه پوښتنه وکړم چې ستا زما مذهب خوښیږي؟

څوشیبې سره په فکرکې شوه، بیایې له خولې راووتل:

ــ هرڅوک چې پیدادي خو خپل کار لره کنه...

ــ ولې؟

توري په ښودرنې سترګې یې یوې اوبلې خواته سره وښورولې، زه پوه شوم چې هغه نورڅه ماته نه وایی، خوزما له خولې کیدای شي له درده به وه،راڅخه ووتل:

ــ زموږ په باره کې داتول څه هسې جوړې خبرې دي...موږ دمینې په خاطر، درښتینې مینې په خاطر، دیوې مینې په خاطر ژوندي یو، اوهرڅه موپرهغې پورې تړلي دي...

دې راته وخندل:

ــ هغه به کومه یوه مینه وي؟

ــ یوه مینه، یوه واکمني او یوازې یو...

له دغې خبرې وروسته یې په ځیرځیرراته وکتل، زما لاس یې په خپل لاس کې ونیو، زما دلاس ګوتوته یې وکتل، یوه یوه یې ترخپلو خوږو سترګو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تيره کړه، هغو ته يې هم لکه چې ماته به يې په ځيرځيــر کتــل پــه ځيرځيــر وکتل، داسې چې تابه ويل اوس زماپرځای له هغو سره خبرې کــوي، ښايســـته شيبه يې داکاروکړ، بيايې سترګې ما ته راپورته کړې اوويې ويل:

ــ يوه مينه، د يوه واکمني او يوازې يو...

زما خبره لکه چې ښه پــرې ولګيــده کــه څنګــه، دهنــدوانودباورنواو خدايانوپه اړه يې وړې وړې خونرمې خبرې راپيل کړې، اوس مې مخې ته لکــه دهندې ګروهی ښوونکې داسې ودريده، اوما يې دغه لاندې کــوچنی لکچرتــه دزړه له کومي غوږ ونيو:

زموږدخلکوباورداسې دی چې زموږ هيواد ديوه خدای اويــوې هســتې هيواد نه دی، خو ديوې (مينې) هيواد دی، ځکه زموږ خلک، زموږ شاعران تل داوايی چې زموږ هيواد دنيکمرغې اوخوشالۍ هيواد دی، زمــوږ دغــه پراخــه ځمکه دتلپاتې خوښيومورده، دلته چې دخدايانو شمير زيــات دی دهغولامــل دادی چې زموږ هند دخدايانو دمينی اوخوښی استوګنځی دی ځکــه نودلتــه خدايان خوشاله دي اوله دغې ښکلې ځمکې سره دزړه له کومی مينه لري...

هغې په رښتياهم په دغه اړه دومره خبرې په خپل ذهن کــې درلــودې چې که چا تولې اوريدلای دهغو له پاره دشپوشپو اړتياوه... خوپه دغــه شــيبه کې ماځان دهغې په خبروکې ورواچاوه...

ــ ګوره اصله پوښتنه دې له ياده ووته...

ــ کومه پوښتنه؟

- تاوويل چې ګواکي موږ له نوروڅخه کرکه کوو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، ډیره مننه... ښه شوه چې رایاده دې کړه، که نه له ماخپلــه خبــره کله کله په هوا کیږي... زه کیدای شي په دې نظرنه وم، خودنوروعقیدو پلویان په مسلمانانوپسې داډول خبرې کوي...

ورته موسکی شوم، پوه شوم لکه چې هغې فکروکړ چې ګــواکی ســمه خبره یې نه ده کړې خومازرخبره ورغبرګه کړه:

ــ اخ چې دځینوخلکو خبرو ته خومو غوږ نه نیولای...

ــ څنګه؟

ــ په دې چې له مذهبوڅخه یوشمیر داورکمیسونه جوړکړي،

لومړی خودې ته زما خبره یوڅه بوږنونکې غوندې ښکاره شوه، خــوچې ورته ومې ویل چې موږ داشان خبرې نه منو، دا دروغ دي، په دې موږ تــل پــه دغه اړه داخبره کوو چې:

په سره سالوکې ګناه نشته ګناه جلکۍ کې ده چې ړنګه بنګه ځینه....

کله چې مادالنډۍ ورته وویله،مخکې تردې چې پرهغه فکروکړي بیا هم په قلم پسې تلولۍ شوه، قلم له ماسره په لاس کې تیارو، ورمې کړ، هغه لنــډۍ یې زرولیکله، څوڅوارې یې له ځان سره ولوسته اوپه خپله هندکۍ ژبــه کــې یې وژباړله:

په سره... سالو کې... د زړه له کومې یې دغه لنډۍ او دهغې انځور په زړه ولګید، خورا ورته خوشاله شوه داسې چې هغه زموږ بحث یې هم په کــې ډوب کړ... ځکه یې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته خپه کیږه مه، اونه زه غواړم چې تا په دغو خبروباندې خواشـینی کړم. یوازنۍ خبره داده چې دغه ټکي که انسانان له یوه اوبله پټ نه کړي،یـوه اوبل ته یې ووایو، دوی یوبل ته ورنیږدې کیږي، هغه واټنونه چې انسانانو پـه خپله په خپلوکې رامنځ ته کړي، کولای شي هغه په جوړجاړي اوناسته پاسـته سره له منځه هم یوسي... خبرې تل د فکرونو صیقل کوونکې دي، همدا خبرې دي چې فکرونو ته رڼايي ورکوي اوپه خپلې دغـې رڼـايي سـره یـې ترتیـارو ورهغې خواته پورې باسي...

زموږ دعاشقانه محفل خبـرې اوس دیـوې درنـې فلسـفی لمنـې تـه ورغزیدلې وې، زه پوهیدم چې هغې ته یې لکه دتریاکی ناروغ په شان خونـد ورکاوه ځکه یې ددغو خبروپه تودوخه کې د زړه خبره له یـاده وتلـه، اومـا دا تسل ورکړ:

ــ نه نه، نه خپه کیږم، زما ذهن هم صیقل ته اړتیا لري، زمـا ذهـن هـم تیارو داسې رانښکیل کړی چې زه هم ورته حیران یم... خوپام ته هـم پـه اوړو کې ویښته مه ګډوه او خپله روښانه خبره، دناخرګندو خبرو په ورا کې پـه زوم پسې مه لیږه...

لکه چې زما خبره یې یوڅه په غوږو درنه ولګیده ځکه یې په حیرانتیـا سره راته وکتل اوویې ویل:

ــ په خبروکې دخبرې مانا؟

ــ مانا داچې دوه کوه یوه اوره...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغې خپلې نيمګړتيا ته پام شو ځکه يې زرلاس زما پراوړه کيښوداوسره موسکۍ شوه:

ــ ډيره ښښنه غواړم. بس داده خوله مې وتړله، زه تاته غوږيم... که مې نوره خبره ترخوله راووته ته کولای شې زما خوله راوګنډې...

مخکې تردې چې ماته دخبرو وار راکړي، له خپل بکس څخه يې دمتايي دوې ټوټې راويستې، يوه يې ماته ونيوه اوبله يې خپل خانته په خپل لاس کې، ماپوښتنه تزې وکړه چې داڅه شی دي؟ دې راته وويل چې متايی، ما دمتاتی نوم اوريدلی و، خو په مانايې نه پوهيدم چې خوږې ته وايی، زموږ په غزني کې به چې کله هندوانو متايی خوړه موږ ته يې خوند نه راکاوه، په دې چې موږ به فکرکاوه چې دابه څه شی وي، پاک به وي که ناپاک؟ خو اوس چې لکشمي مخکې راته کيښوده، که څه هم ماته دغزنی هندوان ياران رايادشوي وو خو چاره نه وه، له هغې مې واخيسته او خدای مې ورته يادکړاولکه چې دې لږ لږ خوړه ماهم ددې په شان دهغی په خوراک باندې نری نری پيل وکړ، هغه مې تردې دمخه وخوړه،که څه هم خوندوره وه، له ځان سره مې داسې چې ددې له پاره دپوښتنې ځای پيدانه شي په کرار وويل:

ــ بايد که زهرهم وي ويې خورم ځکه چې يارد يار له پاره خوري...

راموسکۍ شوه، زما خبره لا پای ته نه وه رسيدلې چې دې هم پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ تاکله پخوا هم هندي متايی خوړلې وه؟

ــ هو، ولې نه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ چیرې اوکله؟

ــ تیره اوونې دحضرت بختیارکاکې په مزارکې یــوې زړې ښـځې راتــه ونیوه اوومې خوړه...

ــ بختیارکاکې څوک دی؟

ــ هغه دهند په لتو باندې داسلام یونومیالې صوفی تیرشوې...

ــ دهغه مزارچیرې دی.

ــ دقطب منار لویدیخ ته په مهرولی کې...

ــ هو، ما هغه لیدلی خو په دغه نامه یې خلک نه یادوي...

ــ کوم بل نوم لري؟

ــ هو، دهغه مزار په مهرولي کې په صوفی سنت باندې نامتودی...

هغې په دغه اړه هم ښه معلومات راکړل، داچې ولې یې صـوفی ســنت بولی، دهغه یادونه یې هم راته وکړه، هغې ددغه لوی صوفی مزارځکه معلــوم و چې داهلته تل له خپلې انې سره دهغه مزارته تله اودلته یې دهغه په وړانــدې دالله دربارته دمراد لاسونه ډیر پورته کړي وو، خوله دې سره یوه خبره تراوسه هم ورسره پوښتنه وه اوهغه داچې ددغه صوفی مزارته پــر مسلمانانوبرســیره هندوان، سکان اود نورو عقیدو پیروان هم راځی، ولې؟

ما ورته وخندل او ورته ومې ویل:

ــ ولې ته خپه کیږې چې که دنورو عقیدو پلویان هغه ته ارادت ولري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه نه، مقصد مې دا نه دی، یوازې دومره خبره ده چې مسلمانان داسې نه دي، هغوی دنورو مقدسو ځایونو ته دومره نه ځـی، وګـوره شـومره خلـک دصوفی سنت مزارته ځي اوراځي... ته کله دهندوانو کوم مندر ته تلی یې؟

ــ ته غواړې چې په دغه پلمه مې اوس مندرته هم بوځې؟

ــ نه نه، زه نه غواړم، زه یوازې غواړم پوه شم چې ته ځې اوکه نه؟

ــ زما له پاره هلته اودلته تګ زما دزړه خبره ده، زه که خپل جوما ت هم ځم، له خپل زړه سره ځم اوکه ستاسې مندرته مې هم څوک بوځی لـه خپـل زړه سره به ځم... له خپلې مینې سره به ځم، له خپلې یـوې اوتلپـاتی مینــې سره... زموږ پخوا نو موږ ته داخبرې ډیرې پخوا کړې چې:

زه خود زړه درد غواړمه په هریوه مذهب کې...

ــ داخبرې خو په کتابوکې دي، خو زه پوهیږم چې ته مندر ته دتلواجازه نه لرې...

ماورته وویل چې نه داسمه نه ده،یوه مینه هغه چې زه پرې بـاوري یـم داسې څه نه ده چې دهغې لپاره باید جومات اومندریوازنې ځای وي، ځکه چې هغه په دغو ورو ځایو کې نه ایساریږي... پرهغې باندې دهغې لیوال لکه پرشمه باندې پتنګان همداسې راچورلی... کله چې دیوې شمعی په رڼا باندې، هغه هم په تورتم کې دپتنګانو لیکې راماتې شی، څوک پوهیږې چې په هغوکې څـوک عیسویان، څوک هندوان اوڅوک مسـلمانان دي؟... مینــه دزړه آوازده اودزړه سندره... که داسې نه وای موږ به کله هم دزړه خبرې دزړو په سندرو کــې نــه ویلې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمي فکرکاوه چې زه داټولې خبرې له ډیره قهره کوم، خو داسې نــه وه، لړسره جدی غوندې شوه، راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ په خبرو دې پوهیږم، خو پردې چې دزړه خبرې دزړه په سندرو... پــه دغه دې پوه نه شوم...

ــ خیرپه دې به هم پوه شې...

ــ څنګه؟

ــ که موږ داسې وای لکه چې نور زموږ په باره کې فکرکوي نو بیابه مــوږ دخپلو زړو په سندروکې دانه ویل:

یارمې هندو زه مسلمان یم دیارله پاره درمسال جارو کومــه...

کله یې زما له خوا داټیکې واوریده، دومره سره تلولۍ شوې وه، چې نــه پوهیده څه وکړی، په وارخطایی راته وویل:

ــ داجادوګرې سندرې تا دومره چیرې زده کړې... یوځل یې بیا ووایه...

- ښه خبره دوه ځلې څوک چا ته نه کوي...

ــ مهرباني وکړه، یوځل یې بیا تکرارکړه...

ــ یارمې هندو....

څوځلې یې لکه لیونې له ځان سره زمزمه کړه، هغه یې دومره خوښه شوې وه چې لکه دونې ځانګه دهغې له پاره همداســې زمــا ترســرړا تاویــده اوتاویده، داسې چې له ډېرې مینې یې غوښتل زما سر پــه خپلــه غیــږه کــې ونیسې او... خو داکاربې ونه کړیوازې یې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ته رښتیا دولت خان یې... تاسې چې ځومره لوی زړونه لرئ، هغــومره له مینې اوعاطفی هم ډک دي، اوکه داسې نه وای دداسې سندرو ایجاد ګربه نه وای... زمااني ګرمه نه ده چې تل ستاسې دهمدغې لویی خبرې کوي...

ما که هرځومره ورته وویل چې ستا انې ولې داشان خبرې کــوي، هغــې مې د ام دونې پانه سترګو ته وښوروله، ترلاس یې ونیولم اوله هغــه ځایــه یــې پورته کړم... لمرنوي د مازدیګر په ټنډه زیړي سلامونه کول، چې موږ دام دونې له سیوري راپورته شو، روان وو خودا تراوسه هم لــه ځــان ســره پــه زمزمــو وه،داسې چې سریې هم ورسره ښوراوه، د مات زړوقدمو په اهنګ کې یــې پــه نازک خوډیرخواږه هندکي غږکې درګرده له خولې راوتل:

یارمې هندو زه مسلمانه دیارلپاره درمسال جارو کومه....

یارمې هندو... یارمې هندو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴)

په هندوستان کې دکال ښکلې ورځې، دکال ښه موسم اودمیلو موسم له سپتمبرڅخه وروسته پیل کیږي، دغه شپې ورځې لکه زموږ په وطن کې دترخه ژمي له ښکیل څخه دوتلوشپې ورځې پسرلنۍ وي،دلته له ګرمیوڅخه دوتلودموسم شپې ورځې همدغه دي... په همدغو شپوورځوکې هم ګرمي اوهم درانه برساتونه پای ته رسیږي... دډیلی په ښارکې هم دغه شپې ورځې دمیلوورځې وي، په دغه ښارکې دمیلوترټولو ښکلي ځایونه، هغه تاریخی ځایونه دي چې هغه په هندکې دمسلمانو واکمنانانو له خواجوړشوي اودهغوی تلپاتې یادګارونه بلل کیږي... اوس ټول هندوستان یوه خوا اودغه تاریخی اوهنري ارزښتونه بله خوا دي، که دهندپراخې خاورې دغه هنري یادګارونه په خپله ټنډه نه درلودای، ښایي چې هندوستان به کله دهند اونړې دسیلانیانو له پاره دپاملرنې وړسیمه نه وه، که تاج محل غوندې دمینې یادګاردغه هیواد نه درلودای، چابه ددغو درنو درنوبرساتوپه لور له لرې لرې هیوادوڅخه پردغه لور رامخه کوله، هندوستان داسلامي دورې پردغو هنري وړتیاوو تراوسه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوچت دی، اوددغه پراخ هیواد ښکلادمسلمانانوپه لویی کې لکـه لـه لمرسـره مینه هرچاته څرګنده ده...

له اوږدې مودې راپدې خوا لکشمی غوښتل چې ما دډیلی پـه تـاریخی ځایونوباندې وګرزوي، خو دایوه، دوې اوونۍ کیدې چې ویل یې زموږ ټولګیوال ټول غواړي، په ګډه دډیلي پر تاریخی ځایونو باندې راوګرځـي، کـه څـه هـم ماورته وویل چې ما ددغو تاریخی ځایویوزیات شمیرتراوسه لیدلي دي، خودې بیاهم ټینګاروکړ چې ددې له ټولګیوالو سره په دغه سفرولاړشـم. دیکشـنې ورځ وه چې موږ اته نهه کسه یوځای په دغه نیت له کالج څخه وخوځیدو، موږ په هغه ورځ خورا ډیرځایونه ولیدل، قطب مینارته هم لاړو، دهغه ددنګې لویی په لمنه کې موږ اوټول سیلانیان لکه میږتانه یوې اوبلی خواته سره خواره واره شوو، لکشمی له ماسره وه، هغې ددغه پرتم لوړتیا ته وکتل، کلـه چـې هغـې دمازدیګرلمرته مخامخ ددغه سترمنارلویی او لوړتیاتـه کتـل، خـورا ښـکلې ښکاریده، هغه سره له دې چې دا دهغې لویی په پرتم کې ډوبه وه، ما په دغـه شیبه کې خدای شته دهغې دنندارې پرتم ته کتل، دهغې اوچتو کتـو دهغـې دمخې خوا پیکی هم شاته ور واړاوه، داسې چې که هرچا په هغه شیبه کې هغه لیده، دهغه خورې زلفی یې لیدې نوله شکه پرته یې دمجنون ولې ښکلې ونـه اودهغې دنګتیا سترګوته دریده، ماته په همدغه مهال کې هغه ښـکلی پښـتو شعررایادشو چې :

(ته چې په بام باندې ولاړه وې تا چا ته کتل

خلک زما په ننداره وو چې ما تاته کتل...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ترډېرو پورې دهغه مينارلويۍ اولوړتياته وکتل اووکتل، کلــه چــې دهغه له کتووزګاره شوه، ماته يې وکتل، سترګې يې له اوښکو نه پوهيږم چــې ولې راډکې شوې، غبرګې غبرګې اوښکې يې لکه دبرساتي باران څاڅکي مړې مړې توې کړې، په داسې حال کې چې زما پراوړه يې خپــل لاس نيــولې و، پــه ژړغوني اکريې راته وويل:

ـ ما دلومړي ځل له پاره دغه لويې د دغه لوی اوګې ډيلی په زړه کې نن وليده...

ددې دغې خبرې ما ته هم پوښتنه را پيداکړه، خو وروسته راته څرګنده شوه چې هغه په خپل دوه وشت کلن ژوندکې دالومړی ځل و چې دلته راغلــې وه، دايوازې لکشمی نه وه، زموږ په ډله کــې چــې دډيلــی ښــار اوســيدونکی مسلمان هم وو، هغوی هم تراوسه نه قطب مينارليدلی و اونــه پوهيــدل چــې داکله اوچا جوړکړی دی. بشيراحمدخان زموږ په ډله کې يوبل کاکــه ځــوان و، کله چې ما له هغه څخه ددغه لوی ميناردجوړيدوپه اړه پوښــتنه وکــړه هغــه خپل ټول معلوما ت په دغه جمله کې خلاصه کړل: (ماته مې مشرچاچا ويلــی چې داد انګريزانو په دوران کې يوه مسلمان جوړکړی دی...)

لکشمی په دغه شيبه کې بدله شوې وه، له هغې سره اوس يوبــل شــان احساس مل شوی و، هو، يوبل شان داسې چې سړی پرې پوهيــده ددې دغــه دروند احساس له يوه درانه افسوس اوارمانجن دريغ سره ملګری دی، داســې احساس چې زه هم نه پرې پوهيدم... په دې چې هغې په خپل هغــه احســاس باندې خپله خوله پټه نيولې وه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماسره دمنار په شمالی لور روانه شوه،هلته دډيلي ديوه لوی واکمـن التمش قبرو، کله چې ما دالتمش وران شوی قبرته لاسونه پورته کړل، دې هــم دواړه لاسونه لکه زما په شان پورته ونيول، ما خپله دعا وويله، خوددې لاسونه لاهم داسې په هواکې پاتې وو، راته موسکۍ سوه، اوهيله يې راڅخه وکړه، کوم څه چې ما په دعاکې وويل هغه دې ته هم ووايم: زماله پاره دهغې دغه شـيبه په ځانګړې توګه خورا مهمه وه، هغه شيبه، هغـه انځـور: ښـکلې دنګـه ونـه، ژړغونې تورې سترګې، اوچته پـزه، ښـکلی غـاښ، هماغـه شـان لکـه چـې دپښتونوميالی شاعرحميد ماشوخيل کله چيرې له چـا سـره ليـدلی وو، اودا اوس يې دالله دربارته دواړه لاس نيولي دريدل، ما ته دغه انځـور يوبـل شـان انځور راکړ، هيڅ مې ورته ونه ويل، يوازې مې ورته کتل چې دې بيا راته وويل:

زريوڅه راته ووايه، لاسونه مې ښوری، سترې شومه...

مابياهم له يوڅه کتو وروسته ورته وويل چې له پاک خدايه دډيلي دغه سترتولواکمن ته دښښې غوښته وکړه اووايه چې ددغه لـوی پاچـا ځـای دې جنت وی... هغې په خپله نازکه ويناکې دهغه لـوی پاچـا لپـاره همدغـه دعـا وکړه...

ــ ای لويه اوښتونکيه ځښتنه....

څوشيبې يې دهغه ستړواکمن قبرته په ځيرځيروکتل، هغه دزمـا نـې ديوه لوی واکمن مزار و، خوهلته اوس کراره کراري وه، هلته اوس له موږ دواړو پرته نورڅوک نه وو، اوهلته نن هيڅا هم چا ته نه ويل چې دلته اجازه نشـته... دلته مه ګرځې... چې دادهندوستان دسترتولواکمن قبردی...اودلته دهغه لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکمن په دربارکې اوس له مجنونوملنګانو پرته دبل چا ټییکــه نــه وه، اوهغــه اوس دلته له ځان سره نه زور درلود اونه هم زر... لکشمی ته ددغه لوی پاچا په باب دخپلې انی هغه خبره وریاده شوه چې دې ته یې کړې وه:

(داهغه لوی واکمن دی چې دده په زمانه کې به دډیلی ښارته پرتــه لــه اجازې په هواهم څوک نه شول نه راننوتلای...) خواوس دومره یوازې دی چــې زاړه قبرته یې زموږ ژړا راځی اوموږ یوازني څوک یو چې دعا ورته کوو...

زما هم زړه اوس دغې سړې فضاته راتنګ شوی و، ځکه مې لکشمی ته وویل:

ـ ما مې له موره داخبره اوریدلې وه چې په دنیاکې له یوه خدایــه پرتــه نورڅوک لوی نشته، لویی یوازې له هغه سره وړده، دانورې لویی دځوورځودي، وګوره دادنړې دوخت لوی پاچا و، خو نن یی هغه خواخوږي،لویي او هغه پــرتم چیرې دی چې دغه نړیدلې ګومبزه یــې ورجــوړه کــړي... ټــول کــال دهنــد برساتونه وربانديې اوری، له یوه خدایه پرته یې نورڅوک نه غږ اوری اونــه یــی هم څه پروا لري... هرانسان باید هروخت له ځان سره په دې بــاوری وي چــې یوه ورځ داسې وربانديې راتلونکې ده چې یوڅوک ورته ویلای شي:

یووخت پاچا وم اوس ملنګ ددنیاشومه...

موږ دواړه دهغه مزار له څنګه راپه دې خوا شو، روان وو، چــې پــه زړه کې یی یوه بله ورتیره شوه او له مایی پرته له مقدمې پوښتنه وکړه چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ دولته... راته ويلای شې چې کله سړی مړشی سوځيدل يی ښــه دی که ښخول؟

ددې دغې پوښتنې يوپه يو له اوريدنګ سره سم حيران کړم،نه پوهيدم چې څه ورته ووايم،په دې چې دانوپه خپله څه ساده پوښتنه نه وه اونه هم ده خو زرخدای راجوړوله اوترخوله مې ورته راووتل:

ـ تاسې ته سوځيدل اومور ته ښخيدل ښه دي... تاسې ته دامنظــوردی اومور ته هغه...

ما نورڅه دې ته نه شوای ويلای، په دې چې زه تردې زيات په دغــه اړه نه رغيدای شوم اونه مې نورڅه ذهن ته راتلل، خودې بياهم له ماهيله لرله چې زه بايد يوڅه ورته ووايم، دې غوښتل زماله خولې دا واورې چـــې داغــوره دی اوياهغه... خوماهمداورته ويل چې ستاسې يې هغه اوزمور يې دغه...

خو ددې زړه لاهم له ما څه غوښتل، هغه چې دم ګړې له ماسره نــه وو، زه په همدغه سوچ کې وم، چې ددې له خولې په موسکا موسکا کې راووتل:

ـ نه سول ښه وي...

په دې خاطر چې ددې دليل مې اوريدلی وي، غوږ مې ورته ونيــو، خــو داسې څه چې زماترهغه دې ښه وي له دې وانه وريدل، هغې همداويل چې کله انسان له ژوند سره خدای پامانی وکړي هغه له (اپروالا) ســره يوځــای کيــږي، چې وروستی سرمنزل هماغه دی...

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوځه نورې هم یې راته وویلې، خو زما له پاره بیاهم ډېرځه نوي په کــې نه وو، راته موسکی شوه اوپوښتنه یې رانه وکړه چې ته ولې په دغه برخه کــې څه نه راته وایې، تا خوتل زما یوه خبره هم بې له ځوابــه نــه ده پریښــې، اوس ځنګه چوپ شوې، زه پوهیږم چې ته له سوځیدو ځخه ډاریږې، وګــوره زمــوږ هندوان ځومره میړني، ځومره زغمونکي دي چې اورترورروستې لمبې پورې هم په خپلوهډوباندې اخلي اوترورروستی لمبې پورې یې له مینــی ســره یوځــای زغمي...

پرې یې نه ښودم، ځومره مې چې ځان یوې اوبلې خواته ناګــارکړ، ونــه شوه، هغې په دغه اړه له ما هم یوځه ویل غوښتل ځکه مې زړه نازړه ترخولــه ورته ووتل:

ـ زما لپاره نه سوځیدل مهم دي، اونه هم ښخول، کاشکې دایــوهم نــه وای، دادواړه ښه نه دي، دواړه هغه څه دي چې انسان له خورا ناکامی هغو تــه ځان سپاري،که رښتیا مې پوښتې زما دادواړه له همدې امله نــه خوښــیږي او دواړو ته په ښه سترګه نه ګورم... هو، زما نه داخوښیږی اونه هم هغه...

دواړه انسان اوژوند دابد له پاره د ورکې اوپای پرسرمنزل باندې سپاري، داسې چې بیایی کله هم پردغه خوا نه راپریږدی او نه یې په زړونو کې دومــره رحم شته چې دیوه درنګ له پاره اجازه ورکــړي چــې هســې یوځــل خپلــې سترګې شاته ور واړوې... دوې زموږ دزمانې تراتوم لرونکوواکمنانــانوهم ظــالم اوبې رحمه دي...

په دوې کې ښه نشته،دواړه بد دي دواړه، که ستاسې دی اوکــه زمــوږ... دوی دواړو ته دنیمې لارې ناځوان ملګري ویلای شو ځکه چــې دوی لــه مــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره زموږ دخوشالۍ په پای کې ډیره سخته ناځوانی کــوي... زه خــو لــه دغــو دواړو سره مینه نه لرم... ستاېې خوښه...

په فکرکې راته ډوبه وه...نه پوهیږم چې په زړه کې به یې څه ورتیریدل، مخکې تردې چې له ملګرو سره یوځای شو اوچالان موټرته ورپورته شوو زمــا داخبره یې ومنله اوراته ویې ویل:

ـ ته رښتیا وایې، څوک اوڅه شی چې له اذله مخکې ژوند په ورکه اونابودۍ سپاری، هغوی تل بد وي، هغوی ښه نه لري اونه په ښویادیږي ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۵)

زما اولكشمى ناسته پاسته ورو ورو يوه پرله پسې سلســـله شـــوه، يـــوه غميزه شوه، موږ دكالج په شاوخواكې له يوه بل سره ليده كاته درلودل.له هغې سره زما ناسته پاسته هم د ځان ساتي پرپوله باندې روانه وه، په دې چـې كـه رښتيا ووايم، ددې نوروتودو خبرو خو زه چندانى زمرى نه وم، هغه هم په دغه حال اوله داسې چا سره چې ژوند يې لكه آينه په تودو اوسړو دواړو كـې راتـه خولې خولې كيده. خودهغې دغه حالت هم نه شواى كولاى چې زما داحساس ليونتيا راوپاروي، ځكه مې دځان له پاره امن اوخونديتوب په دوراندیشی كـې ليده. ما دهغې داحساس لمبې نه احساسولې، په دې چې تراوسه پورې دهغې دژوند سكې ماته يوازې خپله يوه خوا راښوده. دهغې په كړو وړوكې، دهغې په ښكلاكې شهوانى اوشيطانى تلوسې زما فكراو احساس نه بدرگه كاوه، ان چـې دهغې په تودو تودو تلوسو كې زما احساس سړيده خولاتوديده نه...

په هندوستان كې هم لكه دلويديز غوندې دجمعى ورځ رخصتى نه وي، ښوونځى اوپوهنتونونه خپل كارلكه دنورو ورځوپه شان په عادى توگه ترســره كوي، همداسې دمني دجمعى يوه ورځ وه، سخت شمال لگيده چې مـوږ دواړه ديوه كتابتون په زړه ورننوتو، په لومړي پوړ كې مو ځـه دويلـو لـه پـاره ونـه موندل، همداوه چې مخامخ پنځم كه شپږم منـزل پـه بريښـنايى زينـه كـې ورپورته شو، په بريښنايى زينه كې مخامخ لويه هنداره وه، موږ دواړه هغې تـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ ودريدو، خو داسې ښکاريده چې هغې هنداري هم زماشـدلې اوزيـرې ځوانۍ ته دلکشمي د پی مخې اوښايسته ځواني په پرتله هرکلـی نـه وايـه... دزينې داشارې تنې دپنځو پرتوري باندې ودريده... موږ ترې راووتـو، مخـامخ دلوستنې دالان ته ورغلو اوهلته پريوه ميزباندې يـوه اوبـل تـه مخـامخ آرام کيناستو...

شمال يې ويښته داسې ګډوډ کړي وو، چې هرچا فکرکاوه، همـدا اوس څوشيبومخکې دچا دمينې لاس دهغې د زلفوله تـاو راتاوځخـه را وتلـي دي، ډيلی په کال کې يوموسم همداسې لري چې په جنکيوباندې سړی ګمانی کوي اوډول ډول پوښتنې دسړي ذهن ته ورولي... خو ښه والی په دې کې دی، چـې دلته څوک څوک نه پوښتي، دلته لکه زموږ په ملک کې څوک په چا پسې پلته اوځراغ نه وي، دلته ژوند په رښتياهم لکه جمنا غوندې ټول عمر په پټه خولـه روان دی، اوهرڅه يې يوازې په زړه تيريږي، دلته ژوند له چغوسره ملګری نـه دی، بلکی دلته ژوند له خوند اودرد سره درازونو سندرې وايی اوځان داورپـه لمبوکې دمرګ تردمه ځايه رسوي، هلته له سندرو لويږي... خوانګازې يی زربيا نه آراميږي...

لکشمي ته په داسې حال کې چې په خپلونازکو ګوتويی دمجلـې پـاڼې اړولې رااړولې ورياده شوه:

ـ هو، رښتيادانی کره مې له مورسره تللې وم، هغـې راتـه وويـل چـې دولت خان ته مې سلام وايه...

ماورته وخندل،په زړه کې راتيره شوه، نه ليدلي، نه کتلي، سلامونه تللی رغلي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ډېره مننه، دهغې يې له سلام سره څه دي، ولې يې نمستې نه ويل؟

ــ تاسې سلام واياست، مور نمستې، هماغه يې وايه...

ــ مننه، زما سلام نمستې دواړه ورته وايه... يوه ورځ بــه يــې ليــدو تــه ورځم... اوځان به ورښيم...

ــ هو،هغې هم وويل چې يوه ورځ يې راوله...

په لکشمي هغه په رښتياهم ډېره ګرانه وه ددې په وينا هغه ددې هرڅه وه له هغې سره به تل کيناسته اوپاڅيده، ځکه هغې به تل ويل چې دا له هغــې څخه تل دپخوا په اړه پوښتنې کوي اوهغــه يــې هــم ورتــه وايــی... يــوه لــه هغوتيرويې په دغه ورځ ماته هم وکړه:

ــ زه هغه تل ګروم، دپخوانو زمانو پوښتنې ترې کوم، دپخوانو په خــاطر له هغې سره مينه لرم، داچې پرما تيريادونه ښه لګيږي دهغې ليدو تــه ورځــم اوپه شپوشپويې اوږدو اوږدو خبروته غوږ نيسم اويايې ترې ليکم...

زما له پاره هم ددې داخبردپاملرنې وړوه ځکه مې پوښتنه ترې وکړه:

ــ په ليک لوست پوهيږي؟

زما دغې پوښتنې دهغې حيرانتيا راوپاروله ځکه يــې پــه جــدي توګــه ځواب راکړ:

ــ هو، هغې ډېرڅه ويلي، هغې کمبريج هم پــاس کــړی، ډيرڅــه يــې ليکلي دي اوهغه په ډېرو خبرو باندې ترډېرخلکو ښه پوهيږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې دغې خبرې زما غوږونه راوکړنګول، په دې چې تردغې شيبې پورې ما فکرکاوه چې دهغې انې به هم لکه زما دانې غوندې په پټوسترګو دپخوانو کيسې په تورو شپوکې کوي... خو اوس دهغې په اړه زما نظرګردسره بدل شوی و. داچې لکشمي به په هره اوونۍ کې هغې ته ورتله له هغې به يې يوه نوې خبره زموږ په باره کې اوياهم زما په باره کې راوړه، ځکه مې نن هم دنوې خبرې ياددې اوونې دخبرې پوښتنه ترې وکړه:

ـ په دغه اوونۍ کې يې هم څه نوې خبره درته وکړه؟

هغې وويل:

ـ له هغې څخه زما پوښتنې اوس تل ستاسې په باب وي، له هغې سره تراوسه زما ددولت خان کيسه پای ته نه ده رسيدلې، دهغې دولت خوښېږي، دهغه په اړه کيسې کوي، په دې چې ددې انا وايي هغه ددې دانا هم خوښيده، زما دانۍ انا هرڅه دهغه په باب اوريدلي وو، خو ددې هغه ټولې اوريدنې دکتابوخبرې دي... هو، دهغې ددولت کيسې خوښېږي، له هغو سره يې سروکاردی، خو زما له دولت خان سره ناسته پاسته ده، هغه ددولت خان کيسې ماته وايي اوزه هغه بيا خپل دولت خان ته وايم... مانا داچې له دولت خانه تردولت خان پورې...

ما ته يې پوښتنه راپيداکړه چې پوښتنه مې ترې وکړه:

ـ ستا دولت خان؟

دې زر راته وويل:

ـ خبرې ته کونج مه ورکوه، زما دوست دولت خان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ویل چې دولت خان لوی اوبریمن جنرال و، خو دریغــه چــې یــوه خورا لویه غلطی ترې وشوه...

ــ هغه څه وه؟

ــ هغه داچې که ده خپله په بابرپسې کابل ته استازي نــه وای اســتولي اودهغه پرځای یې ابراهیم لودي خپل تیروتنــو تــه ځیرکــړی وای، نوبیــا بــه هندوستان دپردیومنګولو ته نه لویده، دولت هغه له کابله هند ته راروان کــړ، غوښتل یی چې پر خپل لاس یې دډیلي پرتخت کینوي، داچې دې په لاره کې ناروغه شو، اویاهم ناروغه کړشو، ترډیلی پورې راونه رسید، بابرچې دده په پله ډیلی ته راوخوځید هغه دده له برکته دډیلي واکمن شو...

لکشمی لا داغم لړلې کیسه کوله، لایې پاې ته نه وه رسولې، زما زړه یې راتنګ کړ، په دې چې داډول خبرې زما لپاره چې له دغــو کــړو وړو وروســته هندوستان ته راغلی وم یوڅه دردونکې په دې وې چې که څه هم هغه زما لــه راتګه خورا پخوا تیرې وې، خو زما لپاره داسې وې لکه چې همداڅه موده پخوا په دغه مځکه باندې تیرې شوې وي ځکه مې دخبرولړې ورغوڅه کړه:

ــ جالبه او دردونکې....

زه همداسې دځو شیبوله پاره دفکرځولې شوم، لکشمي لکه چې زما په دغه اکرباندې پوه شوه، لاس یې دمیزپرسر زما لورته راوغــزاوه، داســې چــې غوښتل یې څه راته ووایي، لایې موسکا په څیره اوشونډو کــې غــوټې غــوټې کیده، چې ترخوله یې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ فکرکوم ډېرخپه شوې، خپه کیږه مه، له دغې کیسې په سوونوکلونوتیردي، دا اوس دتیرو او نژدې له یاده وتلو یارانو یوه یارانه وه، هو، یارانه...چې هغه مهال تیره شوې هغه ستاخبره په هماغه مهال په کې دمینې بنګړي مات شوي دي...

ما په مینه مینه ورته وکتل،دې هم داسې راته کتل چې په خپلو تورسترګو کتوکې یې له مانه زما مینه ناک کاته په موسکا موسکا سره ولوټل، اوس یې زما پرځای هم خپلولاسوته کتل، چې ماځواب ورکړ:

ـ چې خپه شم څه به وکړم... خوستا انابايد زر وګورم... هغې نورهم څه نوي درته وویل؟

ـ ښښنه غواړم. ما غوښتل چې هغه بله خبره هم درته وکړم، خو ته دومره زر ځوابي شې چې له ماڅخه اصلي خبره په بله لاره شي...

ـ مامې لاس دهغی پر لاس کیښود اوورته ومې ویل:

ـ ډېره ښښنه غواړم، ما فکروکړ چې ستاخبره پای ته ورسیده...

هغه بیاراته په خندا شوه:

ـ زه پوه شوم چې پرتا باندې د دولت خان دتاریخی تیروتنې خبره ښه ونه لګیده، خوزما دانا دابله ترهغې هم درنه وه لکه چې ماته یې کوله:

ـ پټانان دتاریخ په اوږدوکې داسې قام و او دی چې لویی واکمنې ړنګولای شي، دوې ډېرملکونه اوډېرې واکمنې له نورو نیولې، خو ترډېرویې ساتلې نه دي، ځکه چې دوی لکه څنګه چې زر اتفاق کوي، همداسې زر بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاقه کیږي هم، هغې وویل چې کله دوې خپلې دغې بدمرغۍ تــه دحــل لاره پیداکړي، تردوې به هوښیار اومهذب ولس په نړۍ کې بل نه وي...

رښتیا رښتیا، دروغ، دروغ نورنو ما دپورتنۍ خبرې په وړاندې ددلیل په نامه څه له ځان سره نه درلودل، دې چې څومره دغه رښتینې فلســفه مــا تــه غړوله زه یې په فکرکې ډوبلوم، یوازې دهغې تورو سترګو ته مې کتل، خــولې مې نورکار نه کاوه ښایی که زما پرځای بل څوک هم وای،همدغه اکربه یې مــل وای اوهمداسې حالت به خامخا وردغاړې کیده... دهغې نازکو شونډو ته مې په ځیرځیر یوازې کتل،اوپه فکرکې راتیره شوه نه چې په دغو درنو خبرو دهغــې ژبه اوشونډې نه وي زخمي شوې... دهغې دنګې غاړې ته مې وکتل چې نــورې هم ډاډول درنې اوزیږې خبرې په کې شته که پای ته ورسیدې....

هغه زما پر دغه حالت باندې پوه شــوه، چــې زه رښــتیاهم ددې خبــرو یوڅه سوچې غوندې کړم... له ځایه اوچته پورته شوه، داوړده دهلیز لــه هغــه سره یې په څو شیپوکې دشدوچای دوې تودې پیالی په لاس کې رانیــولې وې، یوه یې زما مخې ته کیښوده اوبله یې خپلې...

ـ وڅښه هوا سړه ده، تود تود یې وڅښه...

ـ مننه، هو داچای به زما سړه اروا یوڅه راتوده کړي...

ـ ستا سړه اروا؟

په همدغه خبره بې دزړه له کومې هیله راڅخه وکړه چــې نورنــو ددې خبرو بنه په بله خوا کړي، خپل لاس یې زما پرلاس باندې کیښود، دهغې لاس تود و، داسې چې کله یې زما پرلاس باندې کیښود، ما ته یې هم تودوالي خوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړ... لکه چې داهم زما پردغه احساس باندې پوه شوه، زما لاس یې په خپل لاس کې کلک ونیو، راته ویې کتل وشرمیده... پرتورو سترګویې د ختلو بڼو دروند والی ما له ورایه لیده، داسې چې په خورا سختۍ سره یې پورته اوکښته کولې... ځکه یې دخپل زړه په تږوله تودوخه کې راته وویل:

ـ تا کله دبرسات په شپوکې دجمنااویادافغانستان دکوم سیند په آرامه غیږکې دسپوږمۍ ننداره کړې؟

ـ نه، ما یوازې داوړې په زړه کې دهغو دزړونو فریاد اوریدلی دي...

ـ هو، جمنا زما په همدغه آرام خوتاوده احساس باندې خوښېږي... آه، زما... آه...

لایې هم زما سوړ لاس په خپل تاوده نازک لاس کې تود تود کیده چې هیله یې راځخه وکړه:

ـ داسې یوه ښکلې لنډۍ دې په یاد ده چې دم ګړې زما په زړه باندې راسیوری شي اوزما... یوه ښکلې لنډۍ چې ښکلا یې په ژباړه کې زخمي زخمي نه کړي...

څوشیبې مې په داسې یوه لنډۍ پسې خپل ذهن څراغ کړ، چې وکولای شی دهغې زړګې تسل کړي، یوه راغله، خو ښه مې نه شوه، دویمه راغله هغه مې هم خوښه نه شوه دریمه خدای برابروله، برابره شوه اومخامخ مې دې ته ترخوله ور ووته:

اورچې بلیږي اخر مړ شي زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې هغې سمه وا نه وریده زریی ترخوله راووتل:

ـ ځه شی، ځه شی، یوځل بیا یوځل بیا....

اورچې بلیږي اخر مړ شي زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه...

لمرلویدلی و، چې هغې بیا په خپله کتابچه کې دغه لنډې هـم وکښـله، داځل دغې لنډۍ پرهغې باندې درنه اغیزه کړې وه، داسې چــې ځومــادې تــه هغه ویله اوپای ته مې رسوله دتورو زلفو سیوری یې په کتوکتوکې زما پرخــوا راپریوت، په مینه مینه یې خپل مخ زما پرمخ باندې راولګاوه، ســریې راپورتــه کړ، په ځیرځیریې راته وکتل، سترګې یې سره وغړولې، څو مره یې چې کولای شول، دومره یې دخپلومینه ناکو کتوپه غیږه کې ونیوم، داسې چې ما تــه یــې زما دمشرې خور مینه ناک کتل رایادکړل، هو، دهغې چې کله به یې په شوخۍ باندې ووهلم، زما به نورڅه له وسه نه کیدل په زوره زوره به مې ژړل، هغې بــه چې زما اوښکې ولیدې، زر به راغله اوپه غیږ کې به یې ونیوم، پــه یــوه اوبلــه خوابه یې ښکل کړم، زاری به یې راته وکړې چې نوردې نه وهم مور اوپلار تــه ونه وایې ... ، زما به هم زړه تسل شو، اوځان به مې آرام ونیو، لکشمې هم اوس ماته په همداسې یوه حالت کې بریښیده، زه اوس هم نه پوهیدم چــې ددې زه خوښ شوی وم که دغه خوږه لنډۍ اوکه دواړه، لنډې یې څو ځلې نوره هم پــه خپلوشونډو باندې یوې اوبلې خواته سره و زغلوله، ما ته یې کتــل اولــه ځـآن سره ګډه وه:

اور چې بلیږي.... اخر... مړ شی... اور... چې... به لیږي...آخر...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاپې دویمه مسره نه وه ورپورې پټلیز کړې چې سترګې یې لـه اوښـکو راډکې شوې، غبرګې منګولې یې خپلو غبرګو سترګو ته ونیـوې، داچـې ولـې اودخه لپاره، داهغه څه وو چې ددې دزړه په تل کې وو، هغه یې ماتـه هـم نـه ویل،او کله کله به یې په هغوباندې لا ځورولم هم... نن هم زه نه پوهیدم، چـې پردې دغې ټیکۍ اغیزوکړ اوکه به نورڅه وو،هو، پرې پوه نه شـوم،ځکه چـې لکشمی کله کله داشان درنه خو نا سپړلې ژړاما ته په درنو درنو کتوکې کوله...

ترسکنې ماښام هم خبره تیره وه، هغې نن له ما هیله وکړه چې ترکوره یې بايد بدرګه کړم، ورسره ومې منله، ددې کورته چې کومـه لاره ورغلـې وه، هغه هم پرګڼوکوڅو اومالتو باندې تیره وه، په هرتګ کې به یې یوه یـوه نـوې خبره راته کوله، دلته هم مسلمان اوسی، انا مې وایی دلته هم پټانان اوسـیدل، دلته لږ هغې خوا ته د...صوفی... زیارت دی....

لا دغه لړۍ پای ته نه وه رسیدلې چې موږ ددوې کورته څیرمه ورسیدو، دلویې بنګلې مخامخ یې دسړک په سر یوه لویه غریبه کورنې په چوپړې کـې اوسیده، اوټول عمر یې دهمدغه سړک پرسرتیرشوی و، دکورمیرمنې دخپلـې چوپړۍ مخ ته اوربل کړی و اوله خپلو پچیانوســره خوشـاله ورتـه ناسـته وه، اوربلیده اوکرارې کرارې لمبې یې کولې، موږ لا دلکشـمی دوې کورتـه نـه وو رسیدلی چې د اورلمبې یې ورو ورو تتیدې، لکشمی هغو ته وکتل، اودهغو لـه کتو سره سمه یې لنډۍ په شونډو راغله، دا له موټره کښته شوه، دکورموټروان یی په دروازه کې دریدلې و، چې ما بیرته خپل استوګنځی ته راورسوی، دې له ما سره خدای پامانۍ وکړ، بیایی په یوه اوبله خوا دزړه له کومی مچې کړم، کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه موټر ته وختم اوترهغومو چې دا له سترګو الونیا کیده، هغــه ولاړه وه او لاپې هم دخپل زړه درد ته دهمدغې لنډۍ ببوزې په سوچ سوچ کې واهه چې:

آورچې بلیږي اخر مړ شی...

آورچې بلیږي... آخرمړشي...

زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۶)

نه پوهيږم، څه مې ليکل، يوځه خـومې ليکـل، پـه هغـه ورځ مـې ان ترماښامه بورې ليکنه وکړه، ګوتې مې پرقلم باندې درنې درنې شوې... دپـاڼې پرڅوليکل شويو کرښو مې کيښودې اودميزله سره پورته شوم، دکوټې دهليز ته ووتم، نوې دسکنې ما ښام څپه راخوره شـوې وه، تيـارې کرارکـرار ځـان راغوړاوه، په دهليز کې پښه نيولی غوندې شوم، زما کـوټې تـه مخـامخ زمـا هندې ګاونډې انند پرکاش اودهغه ميرمن چاندنې دواړه تاوده تاوده ګر ځيدل، زما يې هم تلوسه کړه، څوشيبې ددوی برنډې ته مخامخ ودريدم، دلتـه بـه زه تل دريدم، کله کله به مې له همدغه ګاونډې اويادهغه لـه ميرمنـې سـره لـه همدغه ځايه خبرې هم کولې، په دغه ورځ هم دلته ودريـدم، خـو دوی خـورا بوخت راته معلوم شول، څو شيبې نه وې تيرې چې چاندنې يوه ګيډۍ شـمې په لاس کې راووته، يوه يوه يې دبرنډې پرديواله باندې له دغـه سـره ترهغـه کتارکيښودې اوبيايې له يوې نرۍ دعا وروسـته هغـه ټـولې ولګـولې، شـمې ولګيدې، شاوخوايې ټوله رڼاکړه، دلګيدلو شمو تررڼا ورهغې خواته،داپه خپلـه له خپلې هميشنۍ موسکا سره ودريده ما ته يې وکتل اوپه خنداشوه:

ــ مه خواشينی کيږه اوس يې ستا دکور په مخ کې هم لګوم...

زه په اصلي خبره پوه نه وم، بې له دې چې پـه خبـره ځـان خبرکـړم، حاضرځوابی مې وکړه او ورته ومې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ضروري نه ده، سپوږمۍ دستورو په منځ کې ترنـــږدې لــه لــرې ښــه ښکاريږي، زه يې له همدغه ځايه ګورم اوخوند ترې اخلم...

هغه زما دخبرې په نازکۍ پوه شوه ځکه يې نيغ ځواب راکړ:

ـ سپوږمۍ چې څومره لرې وي ښکلې وي، خو شمې کــه لــرې وي لــه نظره لويږي، پريږده چې نږدې يې درته ولګوم...

هغه له يوې ګيډۍ شموسره راغله، زما دکور تيــاره دهليزيـــې هــم پــه شموراته روښانه کړاوراته موسکۍ شوه:

ـ وګوره شمې چې څومره نږدې وې ښکلې وي اوسپوږمۍ چې څــومره لرې وي هغومره...

مايې هم په ځواب کې وويل:

ـ خوچيرې دسپوږمې ځلا اوچيرې دشمې...

زريې خواب راکړ:

ـ داشمې دداسې چا په قدمو کې بلې دي چې سلګونه، ســپوږمۍ يــې دنوکرۍ جوګه هم نه دي...

له چاندني سره ما تل ټوکې کولې، هروخت به مې ورته ويل چې ستانوم ډيرښکلی دی، موږپه پښتو کې چاندنی ته سپوږمۍ وايو... نن مې هــم لــه دې سره خپلې عادي خبرې شاعرانه کړې، څو شيبې لانه وې تيرې چې خاوند يې په يوه پتنوس کې څوډوله شيرنې اوحلوا رانيولي وه اوما ته يې راکړه... ده هــم زموږ خبرې اوريدې ځکه مې له ده څخه دقضاوت پوښتنه وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ته ووایه چاندني رښتیاوایی که زه؟

ـ هغه خبره رالنډه کړه:

ـ تاسې دواړه رښتیاوایاست خونن به دچاندني ومنو...

ـ څنګه؟

ـ ځکه ته پوهیږې چې نن زموږ ډیره مبارکه شپه ده، نن لکشمي زموږ په کورونو ګرځی...

ـ لکشمي څوک ده؟

ـ هغه چې دنړۍ شتمنۍ له دې سره دي...

چاندني دخپل باورپه رڼاکې ددغې ننۍ شپې اودهغې دلوړتیا اومبارکۍ په اړه نژدې یوکتا ب خبرې راته وکړې اودغه شپه یې له خورا نیکمرغو اودرنو شپوڅخه یاده کړه، په دغوشپوورځوکې هندکۍ روژې نیسی، کورونه پاکوي، په دې چې دوی باورلري چې په دغو شپوکې لکشمي د دوی کره راځي، په ټولوکورونو ګرځي، ځکه خویی دوی په هرکلي کې شمې بلوي، اودخپلومرادو دپوره کیدوبرکتونو ته یې سترګې په لاره وي...

چاندني به چې هرځل دلکشمي نوم په خوله راووړ، نوورسره به له ډیرې مینې دچا خبره باغ باغ کیده، هغې یوځل داخبره هم یاده کړه چې لکشمي دشتمنیو ددنیا واکمنه ده، چاته یې چې زړه وغواړې هغه ورکوي... ما ته هم زما اولکشمي دلیدودلومړیوورځوخبره رایاده شوه چې دلومړي ځل له پاره لکشمي خپل نوم راته ویلی و اوماورته ویلي ووچې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لکشمي، څومره ښکلی نوم دی،

ـ لکشمي هغه چې سړي ته شته اوعزت وربښی... ؛

اودې ځواب راکړچې:

ـ هو، هم هغه، خوزه غريبه يم، چا ته لکه هغه څه نه شم ورکولی...

په همدغو شيبوکې زموږ نورګاونډيان هم لاړل راغلل، هغوی هـم چـې څه تيارکړي وو ماته راکړل اوما هم ترې واخيستل... شپه ښه راتيـاره شـوه... دوې خپلوکورونو ته لاړل اوزه خپل ته... خو شمې لاهم داوږده دهليز په اوږدو کې لګيدلې اودنژدې سکنې ماښام دتورتم شمال به په يوه اوبله خوا په مينـه اونازسره اړولې را اړولې... زه خپل کورته راننوتم، دخوږو ډک پتنوس مې هـم دميزپرسر کيښود، لـه کړکـې مـې يـوې اوبلـې خواتـه وکتـل زمـوږ ټولـو ګاونډيانوخپل کورونه رڼاکړي ول، زه لاهم په کړکـی کـې ولاړوم،هغـه خبـره رايادشوه چې لکشمي راته کړې وه، دلته خلک دډيروخدايانوښـه نمانځنـه کوي، درناوی يې کوي ځکه نوخدايان دلته خوشاله دي... زه په همدغه سـوچ کې وم چې تليفون په شرنګا شو، له کړکې رادې خوا شوم غـوږۍ مـې پورتـه کړه، پلارمې له کابله په لين کې و، زما دجوړوالي پوښتنه يې وکړه، دايـې هـم راته وويل چې مشرورورمې دادوه ورځی کيږي وسله والـو کسـانو لـه کـوره ايستلی نه پوهيږم چې همدلته يې په ښارکې چيرې ساتلی اوکه يې شمالي ته بيولی دي...

په هغو شـپوکې پرکابـل بانـدې دغلواوسـړي وژونکـوچې دشـمالي دغلوداړې يې په سرکې وې واکمنې وې... زما يې هم فکرسره ګډوډ کړ، په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دهغه مهال وسله والو ته دانسان مرګ دچرګ ترمرګ هم اسانه و... ځکـه نوداډول ناوړه زيري هره ورځ زموږ ترغوږو يوې اوبلې خواته تلل اوراتلل، زه په همدغه غم کې وم، په دې فکرکې وم چې ورور به مې ژوندی وي که نـه؟ چـې بياتليفون په شرنګا شو، سره له دې چې لاس مې نه ورته، خـو زړه مـې وکـړ اوغوږی مې دزړه په زوررا پورته کړه، داخل مې د ورور غږ ترغوږ شو، هغه تـه مې دپلاردخواشينې خبره ورکړه، هغه هم خبرو، خوزرېي راته وويل چې ته بی غمه اوسه، پرما تراوسه څه نه دي شوي...

غوږې مې کيښوده، زړه مې يوڅه سره راټول شو، سره له دې چې دغـو څـــــو دقيقوزمـــــا دفکرهرڅـــــه ســـــره ګـــــډوډ کـــــړل، بيامې ترکړکې دباندې وکتل، لاهم دګاونډيانو پربـامواودهليزو بانـدې شـمې بليدې اورڼاووېي هره خوا په سراخيستې وه...

زما دکور په دهليزکې هم دشموليکو خپله رڼاکوله، زما فکرلاهم دکابل په تياروکې ښتی و، لاهم سـم نـه وم آرام شـوی چـې زمـا دکـوټې دروازه کرارکرار راوټکيده... زه نژدې ورغلم اوغږ مې ورباندې وکړ:

ـ څوک؟

ـ زه (نری ښځينه غږ)

ـ تاسې څوک يې؟

په خورا ناآشناغږکې:

ـ زه لکشمی يم...

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيا زما خپله ټولګيواله لکشمي ګردسره په يادهم نه وه، خواوس مې چې دلکشمي نوم واوريد په ټول بدن مې دچا خبره سرې لړه را ننوته، زمـا پـه ذهن کې يوازې د چاندني کيسه همداسې ژوندې پرته وه، بله داچې لکشـمی کله هم زما کوټې ته په داسې درنه اوتيارو شپه کې راغلې هـم نـه وه... يـوې اوبلې خو اته مې وکتل، هيڅ مې هم ترسترګو نه شول، له دروازې په يوه خـوا شوم چې دروازه بيا په ټکيدوشوه... بيامې زړه نازړه غږ پرې وکړ:

- څوک يې؟

هغې بيا په ډيره ارامه ژبه ځواب راکړ:

ــ زه يم.

ــ تاسې څوک يې؟

ــ زه لکشمی يم...

که رښتيا ووايم زه نورهم نارامه شوم، په دې چې څوشيبې مخکې زمـا ګاونډې چاندنی اودهغې خاوند داخبـره کـړې وه چـې نـن لکشـمي ديـوې پرټولوکورونو باندې ګرځي، ځکه نو زه په همدغه فکرکې لکه پاڼه اوس داسـې لړزيدم، په دغه شيبه کې چې مادهغې نوم واوريد له ځان سره مې وويل چـې ګواکي: (راباندې راغله...) اوس نه پوهيدم چې څه وکړم، اوڅـه شـان دروازه ورته خلاصه کړم، هره شيبه يې اوس غږ هم اورم چې راتـه وايـی لکشـمي... راتلل نور توروي که سپين... يوځل خو مې ژمنــه وکـړه چـې پريـږده دروازه ورخلاصه کړم، توکل مې د پرخداى وي، پريږده چې څـه راتـه وايـی اوياڅـه راباندې کوي... خو اوس زه دومره بې واکه شـوى وم چـې دخپـل ځـان واک

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځواک هرڅه رانه تللی وو، په ځان کې مې ان ددریدو توان هم نه و، ځوځلې خو په زړه کې راتیره شوه، چې باید ځان له کرکې دبانـدې واچـوم، شـاوخوا ګاوندیانو ته مې پام شو، چې که مې دوی ووینې، بیابـه راتـه وایـی چـې نـه لکشمی وه اونه نورڅه هسې ځان درباندې تاوان و. زه په همدغـه ویرکـې وم چې یوځل یې بیا دروازه راوټکوله:

ـ ټک ټک ټک...

ـ څوک یې؟

ـ زه څوک یم، لکشمی یم... لکشمي... غواړې دروازه درماته کړم...

نورنو راکې هیڅ هم نه وو پاتې، اوس نو په دې پوه شوم، هغه سمه دمـه زما دروازې ته دریدلې اودپریښودو مې نه ده، لـه ډیـره ډاره بیـا دروازې تـه ورنژدې شوم بیامې لکه چې شونډې سره بیلې شوې...

ـ تاسې څه غواړئ؟

ـ په داسې ښځینه غږکې یې چې ما ته ناآشنا راته ځواب راکړ:

ـ تاغواړم...

له سخته ډاره سره مې داجرات وکړ چې ورته ومې ویل:

ـ هیله کوم، زه دغه شیبه په ډیربدحال یم، ناروغه یم، پریږده چې آرام وکړم...

خوهغې بې له ځنډه ځواب راکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ اجازه راکړه، چې زه تاآرام کړم... که ناروغه يې هــم چــې چـاره دې وکړم...

کله یې چې داځواب راکړ، نوره مې زړه ته ورسیده چــې بــس همدغــه وروستۍ خبره ده، اوزه نورنوددې نړۍ نه یم اونه به په دغه نړۍ یم، خدایی مې په تړوله لویی یادکړ، په داسې حال کې چې نورنو په ځان نه یم پوه شوی، لاس مې ددروازې ترځنځیرپورې ورسید، داچې ما څنګه هغه خلاصه کړه په هغــې هم نه وم پوه شوی، خوچې کله راپه حال کې شوم، سترګې مې سره وغړولــې، ومې لیده چې زما هم تړولګۍ لکشمي مې سر ته ناســته ده اوزمــا لــه ګاونــډۍ چاندني سره یوځای دواړې راته په ژړا شوې...

ــ ولې په تاڅه وشول، څه خبره وه.... ولې؟ ولې؟

ما ورته وخندل، ورته ومې ویل چې هیڅ هــم نــه دي شــوي، خــودوې بیاهم زما په خبره باورنه کاوه، دوی فکرکاوه چې ما به شراب څښلــي وې، پــه داسې حال کې چې لکشمی پوهیده چې زه ددغه کارشازلمی نه یــم... نــورمې چاره نه درلوده، تړوله کیسه مې لکه څنګه چې وه په زور اوزیرورته تیره کــړه، دوې دواړې له خندا راته شنې وې، داسې چې زموږ ګاونډۍ پورته اوله ولاړېدو سره سم یې راته وویل:

ــ ما فکرکاوه چې ګواکي رښتیاهم بل څه دربانډې شوي، خو لکشــمې دومره راته وخندل چې په پای کې له ډېرې خندا خندا راته په ژړا شوه... زمــا په دغه حال یې ښه زړه تش کړ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نن په دغه تورتم کې پر ماپسې راغلې وه چې ما خپل کورته بوځي،هغې نن زما په خاطرخپل ټول خپلوان رابللی وو، زما ټول کالي اودریشی یې راته راواخیستل، راوایې اغوستل، له کوره یې راوایستم، دهغې شپې دبلوشمو په منځ کې یې ترخپل موټره راورسولم اوپه خپل موټرکې یې په خپل څنګ کې کینولم، په هغه شپه زه ددوې ترکوره په ځان نه پوهیدم، سرمې په ټوله لار ددې په اوږه تکیه کړی و، هلته یې انا هغه چې لاهم دتاریخ دزیړو پاڼو پرمخ پردولت خان مینه وه، زما په انتظارناسته وه، کله چې زه په لومړي ځل لکشمي خپل کورته لاس نیولی ننه ایستم، ما هلته لومړی ځل هغه نژدې اتیا کلنه ګل بانو په خپل ټول درنښت سره ولیده، اوله هغې مې له ډیرې مودې وروسته په هغه لرې وطن کې دخپل قام، دخپلو پښتنو ډیرې خوږې اوډیرې ترخې یاترې اوخاطرې په هغه مبارکه شپه په ویاړ ویاړ سره واوریدې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷)

د ښایسته بنګلې د وره پرسر دیوې وړې کرښــې پــه لیکــه څراغونــو مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تیاره وه، دانګړ دننه ګل ونې اوګلولې یوې اوبلې خواته غوړیدلې ځانګې ولاړې وې، په نرۍ ویاله کې رڼو اوبوهم ځان لکه زرنــه داسې ښود، وړاندې اووروسته هم څه رڼاوې زما سترګوته راغبرګې نه شــوې، هیڅوک هم نه وو، هیڅا هم دلویې اوښکلې بنګلې په دروازه کې لکــه میلمــه غوندې زما هرکلې ونه کړ، یوازې لکشمي ددغې ښکلې اودنګې بنګلې پریــوه اوبله خواتاو راتاوکړم، دبنګلی شا ته یې یوقبرراوښود،چې هغه یې دنیکه و که دغورنیکه، تردغه مهاله چې څو موړ ورتلو یوه وړه شمه چې نوره نودمړه کیدو په پوله دریدلې وه، یوې تتې رڼا بدرګه کوله اولاهم نرې نرۍ لګیده، په څنــګ کې یې زړه تاخچه چې یوپانې پانې کتاب پکې ایښی وتراوسه جــوړه وه، لکــه چې دتاخچې په دیواله کې سا نه وه پاتې، همداسې کتاب هم په ښکلي پــوښ کې واسکټ واسکټ شوې و، نه پوهیږم چې دڅومره کلونوبرســاتونو، بــادونو، نمونواوګرمیو به وهلی وخوکله چې مایې له مودووروسته پانې سره واړولې راو ړاولې، دهغې وروستۍ شمې رڼا ته یې توری داسې روښانه راته ځلیدل چې ما فکروکړ راته خاندي... ومې کوت، بیرته مې په درناوي سره لومړی ښــکل کــړ اوبیامې پرخپل ځای کیښود چې لکشمی راته وویل:

ـ ودې کوت، ودې لوست، پرې پوهیږې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ومې ويل:

ــ هو، لږ لږ...

خودې په داسې څيره لکه چې رښتيا نه وايې راته وويل:

ــ زه چې په ښه اوبد پوه شوې يم، دا پاڼې پاڼې کتاب دلته ګورم...

ــ هو، ډيرزوږ دی، خو ليکنې يې اوس هم سږي ته خاندي...

ــ څنګه؟

ــ که دکتاب پښتۍ زړه شوې، خودهغه تورې لاهم چې څنګه لــه اولــه روښانه وو اوس هم روښانه دي...

دزاړه قبر پرسريوه ځانګه وره زړه ونه په خپلې ړنګې بنګــې تنــې، پــه خپلې سورۍ سورۍ څيره لاولاړه وه، ډيرې ځانګې يې اوس هم لاوچې شــوې ورپرې زنګيدې، پاڼې خو دومره پکې لږ وې چې هغې خواته يې دآســمان پــه هسکو کې ســتورو لــه مــوږه خپلــه پــرده نــه شــوای کــولای، خــوولاړه وه اوپرقبرباندې يې تودو اوترخو بارانونو ته يې اوس هم خپله شکيدلې اوســورۍ سورۍ تنه لکه دمجنون ولې په شان نيولې وه. په همدغه ليدنه کتنه کــې وو، چې دبنګلې له خوا يوسپين ږيرې زموږ پرخوا دروند دروند کيده، اوږده پټاني کالې اوواسکټ يې پرځان کې وو، چې رانژدې شو لکشمی په څو لنــډو جملــو کې داسې راوپيژاند:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((دا حکيم خان لالا دی، دې زما لــه انــا ســره اوســيږي، دده پلرونــه اونيکونه هم زما دانې له ميندو اوپلرونو سره اوسيدلي دي، ددې بنګلې هرڅه په ده پورې اړه لري...

چې ښه رانژدې شو، ما لاس ور اوږد کړ، خوده راته وويل چــې پــه لاس کارنه کيږي، سره غاړه غړی به شو... بيا يې په خوند غيږه راتــه خلاصــه کــړه اوکلک يې په خپله غيږکې ونيــولم. لکشــمې راتــه ونــه ويــل چــې دی هــم هندوستانی پښتون دی، خو کله يې چې زه په غيږکې ونيوم، نوبيايی ترغوږ په يوه ماته ګوده جمله کې راتيره کړه چې: زې بهی پټان يوم...

چې دحکيم خان لالا روغبړ پای ته ورسيد نــو لکشــمی تــه يــې مــخ ورواړاوه:

ــ ځو چې ميم صاحبه تاسې ته انتظارکوي...

موږ درې واړه د زړې خو خورا درنې ونې اوزاړه قبرله خوا دبنګلی په لور ور روان شو، ددروازې پرسريی څراغونو ديــوې وړې ليکــې پرکرښــه بانــدې مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تياره وه، چې موږ پربنګله ورننوتو، حکــيم لالا مو مخکې واوموږ ورپسې وو. بنګله لکه څنګه چې له بانــدې آرامــه بريښــيده دننه دومره آرامه نه وه، کله چې موږ تر دروازه وردننه شو، څرګنده شوه، چــې دهليز تــه لــه ښــی، کينــې اوبــرې خــوا يوشــور اودډيــرو غږونــو انګــازې اوشورماشورراته، تردغې شيبې زه په دې فکرکې وم چې دومره لويــه بنګلــه اودومره لويه خاموشي؟ خو اوس پوه شوم چې زما سوچ برعکس وخوت، بنګله چې څومره له باندې څخه آرامه ښکاريده دننه دومره آرامه نه وه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په لومړي پوړ کې وړاندې ښی خواته ولاړو، هلته بیا ښې خواته کاږه شو، یوڅو وړې وړې زینې پورته ختلې وې چې موږ په هغو کې پورتــه وختــو، هلته دیوه لوی دالان په دروازه کې یوې ښایسته ډلې نجونــو اوهلکــانو زمــوږ هرکلی وکړاودروازه یې د میم صاحب ددربارپــه لــور راتــه پرانیســته...دالان ډیرلوی و، میم صاحبه هلته د دالان په هغه سرکې له څونورو خپلوانومیرمنــو سره په خبرو لګیاوه... لکشمی ترما دمخــه وه، کلــه چــې هلتــه ور ورســیده دخپلې انې لاسونه یې ښکل کړل، خو پښتوته یې لکه دهندکیونجونو په شان ورتیته نه شوه، په یوه اوبله خوا یې ښکل کړه، کله یې چې زما په بــاره لنــډې خبرې په انګریزي کې ورته وکړې، بیایې ماته لاس راکړ، اوزما غبرګ لاســونه یې په خپلودواړو لاسو کې ونیول، کله چې ما دهغې لاس مچولو تــه ځــان تــه جوړکړ، نه پوهیږم چې دې ته څه په زړه کې ورتیرشول، دواړه لاسونه یې زمــا تربېروځنو راتاوکړل اوکلک کلک یې زه هم په یوه اوبله خوا لکه چــې موربــه مې ښکلولم، ښکل کړم اودڅوشیبوله پاره یې زما سرکلک په خپله غیږکــې و نیو. کله یې چې مخ زما له سره په یوه خوا کــړ، اوماپورتــه ورتــه وکتــل، لــه سترګویې نرۍ نــرۍ اوښــکې زمــاپرمخ راتــوېې شــوې، زه ورتــه ځیرشــوم، شاوخواته مې وکتل چې زموږ شاوخوا خپلوان یې هم ټول آرام ولاړدي اوزموږ ننداره کوي... ما لکشمي ته هم وکتل خو هغې هــم ځــان آرام نیــولی و. زړې ګلبانو زما پرسرلاس کیښود، اوپــه خپــل څنــګ کــې یــې پرڅــوکۍ بانــدې دکیناستو هیله راڅخه وکړه، زه لاناست نه وم چې خپلې زړې خورته یې هغــه چې تردې هم مشره وه مخ ورواړاوه او ورته ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ بابا دې په یاد دي چې ویل به یې: په پټانانو او افغانانوکې تراوسه هــم مشر مشر دی اوکشرکشر... کله چې زمانه اخره شي، له موږ به هرڅه هیرشوي وي، ډیرارزښتونه به مو له لاسه ورکړي وي، خو دوې به لاهم خپل هغه ساتلی وي اوموږ به زاری ورته کوو چې دخدای له پاره موږ هــم ستاســې ورونــه یــو، ستاسې قام یو، موږ له دغې ناآشنایی، له دغې بې ایمــانې اودغــې بــې پټــانی دروږغوریٔ....

مشرې خورېې په داسې حال کې چې ددې خبره یې واوریــدې دا هــم ورته وویل:

ــ داسې مې په یاد دي لکه دا پرون، دهغه داخبره هم زما په یاد ده چې ویل به یې: دوې چې څومره له کلکوکــانو او اوچتوغرونوســره عــادت شــوي، همدومره مهربانه اوله عاطفی ډک زړي خلک هم دي...

دلکشمی انا سره له دې چې ښی لاس یې زما پراوږه ایښی و، زما په لور په ځیرځیروکتل اوراته ویې ویل:

ــ زه ډیره نیکمرغه چې تا ګورم، ستا په لیدو مې هره شــیپه دپخوانــو هغه زاړه یادونه چې له خپلوپخوانومې اوریدلي یویو په ذهــن کــې راچــورلي، همدا اوس زه فکرکوم چې زه دخپل ماشومتوب دوران ته ورستنه شوې یم.

ما چې ددې دزړه له کومي مینه ولیده، خپلــه لنــډه مننــه مــې ورتــه څرګنده کړه:

ــ زه خپله هم اوس نه پوهیږم چې څه حالت رامل شوی دی، له تا اوستا له کورنې څخه ډیره مننه چې ماته مو دلته بلنه راکړه، زه همداسې فکرکــوم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په خپل غم لړلي خودېرراته ګران هیواد خواړه افغانستان کې لــه خپلــې کورنې سره، که څه هم موږ دا شل کاله داسې نه یو سره یوځای شــوي ناســت یم...

هغې پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ ما ته لکشمی ویلی چې دلته یوازې یی؟

ـ (په موسکا) یوازې یم خو ځان په دغــه ملــک کــې یــوازې نــه راتــه ښکاري، داچې ولې په دې تراوسه هم پوهیدل راته ګران دي، خو کله کله لــه ځان سره فکرکوم چې پاک الله زما دجوړولو خټه له همدغــه هیــواده مــا تــه خوښه کړې وي... څکه داسې راته ښکاري لکه زموږ ښکلی افغانستان....

په خپلو نرمو منګولوېې په اوږه وټپولم اوراته په خنداشوه:

ـ ته رښتیا وایی، هندیان هم وایی چې آدم علیه سلام دلومړي ځل لــه پاره خدای پاک په هندکې پیداکړی... همداده چې موږ هم وایو چــې دهرچــا خاوره له کوم ځایه اخیستل شوې وي، هغه هلته خوشاله وي اوله هغــه ځــای سره داسې چې پرځان هم سم نه پوهیږي رټه مینــه لــري، هغــه خــاوره یــې ورکاږي اوپه پای کې یې همالته...

ما بیا ورته وویل:

- تاسې دخوشال بابا خبره وکړه، تاسې خوشال بابا پیژنی؟

ـ خوشال چې کوم پښتون نه پیژنې، پوه شه چې هغه خدای نه پیژنی... دهغه خبره ماته معلومه ده چې وایی: هرسړی پیدا دی خو خپل کارلره کنه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ددې دغې خبرې په رښتياهم هيښ کړم... حيران شوم چــې داخــو ترما هم خوشال ښه پيژني، ځکه مې په شرميدلی توګه پوښتنه ترې وکړه:

ـ تاسې دخوشال شعرونه لوستي؟

ـ هو، هغه مهال چې زه لاپه اروپا کې زده کوونکې وم، ما دهغه انګريزی ژباړه لوستې وه... هغه ژباړه مې بياله ځان هم راوړه اوس هم زما پــه کتــابتون کې شته... اوس يې هم کله کله وايم...

ګلبانو دهندوستان دپښتنونوابانو ديوې درنې کــورنې هغــه وروســتی څراغ وه، چې ددې دخپلې کورنۍ، دخپلې نوابۍ د زوال وروستۍ شپې ورځــې لکه دخوب دليدو په شان په ياد وې، دهغې اوس هم په يادوو چې دا وړه وه، او ددوې په دربارکې به لوی لوی ميلمانه هغه سرداران اودنامه خاونــدان وو چــې هغوی به له کابله راتلل اويا هم له کابله راغلي وو اودلته پــه هندوســتان کــې اوسيدل. دې ته په يادوه چې کله به ددوې دربارته سردارايوب خان پــه کــال کې يوځل دوه راته، ددوې دنوابۍ ټول درباربه سره ښوريده اوپه ټول دربارکې به يې هرچا له يوه اوبل سره داخبره کوله چې دکابل هغه سردار راځي چې پــه ميوند کې يې په زرګونه انګريزان داسې نيمه خواکړل چې دماتې کيســې يــې تراوسه هم انګريزي بابا ګان خپلو لمسيانو ته کوي... خو دريغه چې اوس هغــه پښتنه شهزادګۍ دژوند دزوال پرخواوه، اوس هغــې کومــه رســمي دنــده نــه درلوده، دوې درې دورې يې دپارلمان دغړې په توګه کارکړې و. اوس بــه هــم چې سړي ورته کتل له څيرې عادي څوک نه ښکاريده، دنګې ونې، عتــو غتــو سترګو، او اوچت قد يې اوس هم په رښتيا دحميدبابا هغه بيت چې: (پښــتنې په قامت سترې نه دي څه دي...) په يونظرسړي ته وريادا وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړې شهزادګۍ زما نوم له لکشمي څخه اوریدلی و، ما هم له هغې څخه اوریدلي وو چې دهغې هم ددولت خان نوم ډیرخوښیږي... ځکه چې هغه دهند په تاریخ کې خورا لوی افغان تیرشوی و. په دغه شپه هم دې ددولت خان په اړه دهندوستان دتاریخ په حواله خورا ډیرخبرې وکړې، که څه هم زما نوم دولت خان و، خو دهغه دولت خان له امله چې هغه دپښتنو پرتم خاورې ایرې کړ، زما له خپل نامه څخه هم بدراتلل، ځکه نو ددې دمینې په اړه له ماسره یولړپوښتنې وې، چې ولې ددې په دومره پښتنوکې دهغه له نامه سره دومره زیاته مینه ده، کله چې مې په هغه شپه ورته وویل:

ــ دولت خان لوی سړې و، خو لویه ناسیالي اودهغې تور داغ یې پرمخ باندې پاتې دی، ځکه هغه خپل مټ په خپله توره پرې کړ...

دا راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ که دا توداغ یې پرمخ نه وای بیا خو سلطان بهلول لودي و...

ــ ستا یې ولې نوم خوښیږي، پرتاولې هغه دومره ګران دی...

ــ ته رښتیا وایې دهغه نوم دسلطان ابراهیم لودي دزمانې په خورا مهموکسانو کې راځي، دهغه نوم مخکې تردې چې ناسیاله شي ډیرمهم و، په دې چې مخکې یوبریمن سردارو، او وروسته دقام لوی شرم...

ــ نوبیامووولې له هغه اودهغه له نامه سره دومره مینه ده چې وایې پرما دهغه نوم خوږ لګیږي...

زړې شهزادګې خپل زوړ غړپه کړیس کړیس پورته کړ، لاس یې زما پرسرکیښود اوترخوله یې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زما دمينې اوزماد تورې اتل دولت خان، دويم دولت خـــان دې، هغــه چې خان جهان لودي غوندې پياوړې اونرپښتون بچې ترې پاتې شــو... ددغــه وياړلی دولت خان داتلوالی اوپښتنولی له مخې هغه ناســياله هــم اوس بدنــه راباندې لګيږي... ته پوهيږې چې خان جهان به چې په مغلي درباركې ناست و، له پاچا رانيولی ترپيره داره چا داتوان نه درلود، چې دده دزړه او ارادې خــلاف خبره وکړي... وايی چې يووخت دمغل پاچا لوی دربــارجوړو،ټول امرايــان لــه هرې خوا په کې راټول شوي وو، کوم چا له هوښياری اوکه له بې عقلــی وويــل چــې دهندوســتان وارث څــوک دي؟ درباريــانو هريــوه پــه خپــل وار ســره دغوړماليوپه ژبه دپاچا اودهغه دخاندان سندرې وويلې چې بــس عــالم پنــاه اودهغه کورنی دهندوستان وارثــان دي، کلــه چـــې دده وار راغـــی، دپاچــا او درباريانو په مخ کې په ډاګه داخبره وکړه:

ـ مغل څوک او څه... دي، ترهغه پورې چې دهندوستان پرلتــو بانــدې دپښتون دتورې شرنګ لګيږي، هيڅوک داحق نه لري چې ووايی پرته له دوې نورڅوک دهند واکمنان اووارثان دي...

پاچا اودرباريان ټول چوپه خوله شول اوهيڅا هم نورڅه ونه ويل...

دالاماته غرږيد ه، لايې هم تاريخ راته وايه چـــې لکشـــمي زمـــوږ خواتــه راغله او د ډوډې دتياري خبره يې زړې شهزادګی ته وکړه، هغې خپلې خبــرې پرې کړې اوما ته يې اشاره وکړه:

ـ ځی ډوډې تياره ده،او دا اوږدې کيسې ديوې ورځې کيسې نه دي....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمورډغه لوی دالان ته مخامخ د ډوډۍ خوړلوکوټه وه، دومره لویه چې له یوه سره یې بل ته غږ نه رسیده، داسې ښکلې څراغونه پکې لګیدل چې دښکلاساری ما تراوسه نه و لیدلې، دیوالونه اوشاوخوایې په رنګارنګ هنداره پسولل شوي و و، کله چې موږ ورننوتو، لومړې بې دهغه لوی خوړنځي لویدیزې څنډې ته لارښوونه کړو، زړه شهزادګۍ هم له ماسره وه، چې دې یې په باره کې راته وویل: دغه برخه په شش محل باندې مشهوره ده، داد هندوستان په ټولو لویو نوابیوکې نامتو اوبې ساری شش محل و، انګریز ویسرای هغه مهال چې لا زما اروابناد پلار ددغې سیمې نواب و، ددغه ځای دلیدو هیله وکړه اوله شملې څخه ددغه لوی شهکاردلیدو له پاره دلته راغی اوخوورځې دلته زموږ میلمه و...

زه اودا بیرته دډوډۍ سرته راوګرزیدو، دا زموږ په مخکې وه، هلته ډیروخلکو زموږ هرکلی وکړ، مانا داچې زه دلته نن یوازنی میلمه نه وم، بلکی یوازنی نوې څوک وم. هلته مخامخ یې دهرکلي له پاره مشره نګور او وړه لور ولاړې وې، هغه یې یوه یوه راوپیژندلې، اوراته ویې ویل چې:

ـ دازموږ ددربار دود دې چې کله زموږ درانه میلمانه راځي، هلته به زموږ دکورسرشته دارې میرمنې په تیره بیا لورانې اونږیندې اودهغو خاوندان دهرکلي کوونکوته د هرکلي له پاره دډوډې په سر درېږي... ما په دغه لاس سردار ایوب خان اودهغه ورور امیرمحمدیعقوخان ته ډوډۍ اچولې اودهغو هرکلی مې په همدغه لوی دالان کې کړې دي... دغه دود موږ تراوسه پالو اوتراوسه مو هم له یاده نه دې ایستلی... ان چې ځینې خاص دودیز څه هم لرو چې تراوسه پورې موږ نه غواړو هغه بل چا ته ور وښیو اویایی ورته ووایو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

به هغه شپه څه ګلبانو بي بی اوڅه هم لکشمي ماته خپل ټول خپلــوان راوښودل اوراويی پيژندل، لکشمي خپل پلار مــدن لال ټــاکر هــم راوپيژانــد، موريې عظمی خان مدن هم راوپيژندله، هغه دګلبانو دويمه لوروه، چې پلار بی مدن لال ټاکر ته چې دهندوانو له يوې خورا درنې کورنې څخه و، اوپه دکن کې يې پلرونه اونيکونه لوی راجاګان تيرشوي وو ورکړې وه... اومــا تــه اوس هغــه خبره چې ما ولې لکشمي نه پيژندله دلومړی ځل له پــاره روښــانه شــوه... زه اوس پوه شوم چې لکشمي څــوک ده اوولــې يــې لــه ماســره ناســته پاســته دنوروخلکو په شان نه وه، په هغه شيبه کې يې چې خپله موررا پيژندله يوځــه شرميدونکې شان شوې وه خو ما زردټوکې په توګه دهغې مورته وويل:

ــ ماته خو اوس معلومه شوه چې ته دنواب صاحب لــوريې، اومســلمانه يې، نه پوهيږم چې ستاسې لورڅوک ده؟

دې راته وخندل، سره له دې چې يوڅه حيا هم ورته دريدلې وه ځــواب راکړ:

ــ هغه هم زما لور ده...

پلاريې هم زموږ څنګ ته ولاړ و له هغه مې چې کله پوښتنه وکړه، هغــه هم يوڅه ټکنی غوندې شو، ځکه هغه هم زرځواب راکړ:

ــ هغه زما لورده...

ما لکشمي ته وکتل،هغې په داسې حال کې له خندا شنه وه پرته له دې چې زه پوښتنه ترې وکړم ځواب راکړ:

دوی دواړه رښتيا وايی...

زه ددواړو د دواړو داسې لوريم چې دباور لاره مې يوه ده ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸)

زما اولکشمي اړیکي لکه څنګه چې وو هم هغسې وو. یوځای مــو درس وایه اوپه یوه ښارکې سره ټیټ وپــاس کیــدو. یوځــای بــه کلــه کلــه دهنــد بیلابیلوښارونو ته هم په سفرتلو، اګره، راجستان، اجمیــر دیــره دون،کلکتــه اوبمبی داټول موږ په ګډه سره ولیدل. زما او ددې ترمنځ تراوسه هــم داخبــره چې زه له دې سره مینه لرم اویادا له ماسره نه دې ته څرګنده وه اونه هم نورو ته، پرما خو ځکه ګرانه وه چې زه يې کله هم په یوازیتــوب نــه ســپارلم، لکــه سیورې داسې به راسره وه، ډیروخو فکرکاوه چې موږ له یوه اوبله بیلیــدونکي نه یو، په داسې حال کې چې زموږ دواړو ترمنځ دنژدیوالي داسې څرګنده نښه هم تراوسه نه وه، خو له دې سره سره هم موږ پــه خپــل کــالج کــې دټولوپــه خولوکې غبرګ نومونه وو:

لکشمي اودولت خان، دولت اولکشمي...

یوځل خو يې یوه خپلوان زمااوددې دواړو نومونه دواده په یوه کارت کې ګډ هم لیکلي وو. مانا داچې ډیروداسې فکرهم کاوه چې ګواکي موږ ســره واده شوي اویاکوژدن شوي یو اوکه نه نو دیوه کوراوکــورنۍ غــړي خوخامخــا یــو. خوآره خبره داوه چې زموږ دمینې اوراشه درشې رمز دمینې اومنتوب په تارنه و سره تړلې، ماته هغه ښکلې ښکاریده خوداسې نه چې زه بایــد هغــه دهغــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم غوندې چې دګل په قدرنه پوهیږي په خپل لاس کې واخلم او پاڼې پاڼې یې کړم، ما ته هغه لکه زیږ ام په خپله ونه ښکلې ښکاریده، څـومره چـې مـا دهغې له لرې لرې تماشې څخه خوند اخیست، هغه تصورمې له نژدې نه کـاوه، هغه مې خوښیده خو داسې نه چې دهغې په سترګو کې د خپل کاته دشهواني لیونتوب په اوږدوکې ورک کړم، هغه ماته تردغو هم اوچته ښکاریده، کاته یـې اوس ماته،زما روح اوزما ژوند اوزماتاریخ تـه دیـوې درنـې کیسـې پـه شـان رادغاړې شوي وو. زموږ په کالج کې نورې نجونې هـم وې، پوجـا دراجسـتان دیوه راجپوت سردار لور، چې زموږ په ټول کالج کې یې دښکلا سارې نه و، هم له موږ سره په یوه ټولګي کې وه، هغې به تل ویل چې دهغـې لـه پـاره زمـوږ ناسته پاسته یوه ناسپړلې غوټه ده، هغې له موږ سره ناسته ولاړه درلوده، خـو زموږ په باب یې دپوهیدوله پاره چې څومره هڅه وکړه بریالۍ نه شوه، یوځـل خویې دلکشمي دوړاندې زه په یوه اوبله خوا کلک کلک ښکل کړم چې بیـایې هغې ته وویل:

ــ حال دمعلوم کړه کنه، یوه ورځ به یې همداسې ژوندې درڅخـه ورک کړم...

هغې یوازې ورته وخندل اوورته ویې ویل:

ــ ته دومره ښایسته اودی دومره بدرنګه کله سره جوړیږئ...

ــ داخبرې پریږده ماته دزړه حال ووایئ...

هغې ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زه خو په زړه کې څه نه لرم چې تاته يې ووايم...

بيايې ما ته مخ راواړاوه اوراته موسکۍ شوه:

ـ ستا په زړه کې که هم څه وي قبول مې دي راته ويې وايه...

ما هم مړه مړه ورته وکتل اوهم هغه شان ماهم ځواب ورکړ چې:

ـ زما په زړه کې هم څه نشته...

لکشمي يې په غاړه کې لاس ور واچاوه اوپه موسکانه ځيره يې پوښتنه ترې وکړه:

ـ ستا په زړه کې دولت خان ته څه تيريږي؟

هغې لنډ اوګنډ ځواب ورکړ:

ـ ولې نه، زه تياره يم، چې ستا په اجازه واده ورسره وکړم، خو دده رضا حتمي ده...

ما ته خندا راغله، زړمې خبره خپل پښتنې دود ته راواړله او ورته ومې ويل:

ـ زه خوار مساپرپټان اوته دومره لويه شتمنه راجپوته...

خوځان يې سره تاوکړ، شونډې يې سره کش کړې او په حيرانۍ يې لنډه ترخوله راوايسته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ مانا؟

ــ مانا داچې زه دومره غریب یم چې له ډیرې غریبۍ مـــې خپـــل هیـــواد پریښې اودلته دهغې غریبۍ دلرې کولوپه خاطر درس وایم...

ــ غریبي مانا نه لري، زما سره واده وکړه، زما پلاردومره څـــه لـــري چـــې هغه زما اوستا دزامنو خولا څه کوې چې دلمسیانو له پاره هم بس دي...

ما ته خندا راغله، دازما خندا ته جدي غوندې شوه:

ــ ولې دې وخندل؟ په رښتیا پورې سرې نه خاندي...

ما هم په رډه ځواب ورکړ:

ــ خبره دې اوس خرابه کړه...

ــ څنگه؟

ــ په دې چې ته زموږ په دود نه پوهیږې...

ــ نه، پوه نه شوم لږ مې پوه کړه...

ــ موږ خپلې میرمنې ته خپل شته سپارو، له هغې څخه یې نه غواړو...

ــ خیرته داسې فکروکړه چې ته اوس په هندوســـتان کـــې یـــې نـــه پـــه افغانستان کې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه زه داسې فکرنه شم کولای، په دې چې پرما کوم نوم (دولت خــان) زما مورپه افغانستان کې ایښې هغه په هندکې هم دولت خان دی...

لکشمی اوپوجا دواړې زما دغه جدیت ته له خندا شنې وې، په همدغــه حالت کې یې بیاخپله خبره راغبرګه کړه:

ــ ته دې له میرمنې څخه مرسته نه غواړې؟

ــ مرسته بیله ده اوداشان آسانه شته اوشتمنی بیله، زموږ خلــک یــوه خبره کوي، یومتل وایی چې: (دخره ښته... دښځې ګټه...)

هغه زما په دغه خبره سره له دې چې زما نه وه اونه ما منله، يوڅه نیولې غوندې شوه. خولکشمي زر داورپسې وټړله:

ــ کاشکي دازموږخلک داســې وای اوداډول تمیزیــې درلــودای، زمــوږ نجونې خو ترواده دمخه همدغه غم زړوي...

پوجا لکه څنګه چې ښکلې وه، هماغسې یوه اصــیله هنــدکۍ هــم وه، برابره ونه، تور وزمه خواږه اننګې، په تورو کې څه زیړرنګــې ســترګې، خپلــو راجپوتي دودونو اوآرونو ته یې وفاداره اوپرهغوباندې ویاړمنه روحیــه، داتــول هغه څه وو، چې ددې په کړو وړو کې یې زما له پــاره، دډیرونــورو پــه انــډول توپیردرلود، دې ته زما ددرناوي یولامل هم دغه اصل و، ښایی همداسې شــان خانګړنې به وې چې دې زموږ سره ناسته پاسته کوله، ټوکې به موسره کــولې، دتاریخ په باره کې به سره غږیدو اوهغه تیرې ورځې بــه یــې رایــادولې چــې پښتنو په هندوستان کې څه کړي، له دوې سره څه شوي دي... په دغــه بــاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې موټل خبرې سره کولې، یوه ورځ خو مو خبره دې ته هم سره ورسیده چې دې خپله درنه ویله اوما خپله، خبرې موسره کولې، دخبرو په منځ کې یې راته وویل ته اوس له ما ددغه عصرله هندوستانۍ سره داسې خبرې کوې لکه چـــې پانی پت دې همدا پرون فتح کړی اوپه ډیلي کې ناست یې...

ماورته وویل چې زه اوس هغسې څوک نه یم، خو یوه خبـــره ده اوهغــه داچې ملتونه داحق لري چې په خپلو تیروباندې وویاړي، ځکه چې دغه تیرپــه خپله دوې ته د دوې دروحی تسل یوه ښکلې نښه ده، زه اوس هغه څه چې ته زما په باره کې فکرکوې نه یم، خو دومره حق راکړه چې درته ووایم:

په پخوانو سترګومې ګوره اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دینه

لکشمي پوه شوه، چې زه لنډې هروخت نه وایم، په دې چې هغه خپــل اهمیت لري... اوپه خپل ځای کې باید وویله شي...ځکه یې غږ راباندې وکړ چې یوځل یې بیا ووایه:

ما هغه یوځل بیاورته وویله، اودوې دواړو په خورا غورســره واوریــده... دواړو ته یې خوند ورکړ، سره له دې چې زموږ بحث ډیرجدی و، خوکله یې چې زما لنډۍ واوریده، راته موسکۍ شوه، اوهیله یې وکړه چې دویم بیت یې یوځل بیا ورته ووایم:....

اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دینه...

څوشیبې په فکرکې راته ډوبه وه، راته کتل یې، څــوچې ښــه رانــژدې شوه، خپل غبرګ لاسونه یې راځخه تاو کړل، اوددې ټولو خبرو ښښنه یې رانــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغوښته... خوما ورته وويل چې ته څه وايې، دلته دبښني هيڅ اړتيا نــه شــته، موږ دهغو شپوورځو نسل نه يو، موږ خپلې خبرې لــرو اوخپــل قضــاوت، مــوږ داحق لرو چې که يوڅه موپرتــاوان هــم وي، بايــد ويــې وايــو، پــه دې چــې نورنوانسانی ژوند داسې يوه پړاو ته رسيدلې چې يوازې په رښتياوو باندې يــې ســــــــــــړی ويــــــــــاړلی شــــــــــــي اوبــــــــــــس...
هغه اوس له قهره لويدلې وه، هغې نوره دتاريخ خبره هم نه کوله، يــوازې يــې هڅه کوله چې ګواکې ما له خپل جديته راکوز کړي، نوځکه يې خبره بلې خــوا ته کړه مخ يې لکشمي ته ور واړاوه اودګودې کړې سترګې په چــل يــې ورتــه وويل:

ـ زما خو دولــت خــان يــوازې پــه همــدغو لويولويواورښــتينو خبــرو خوښيږي، که ته واده نه ورسره کوې، نوبيايې ماته راپريږده.

خولکشمي بيا په خندانه خوله ورته وويل:

ـ په دغه کې تا څه ليدلي، زه خوپه دې باورلرم چې دې داسې دی لکه چې زموږ دزمانې سړی نه وي، په دې چې يوشمير لويې لويې خبرې چــې دی کوي هغه زموږ دزمانې خبرې نه دي... اونه هغه زموږ د زما نې بوی لري...

ـ هو، زماهم مطلب دادې چې که دې صيقل نه شي، زمانه به يې له ځان سره همداسې شډل مډل خچې پچې کړي...

زه ددې پرځای چې آرامه شم، نورهم په دغه خبره نارامه کيدم، زه پــه خپل ځان پوهيدم چې داخبرې لکه چې رښتياهم پرما ښې نه لګيږي... خودې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې هم پام و چې که لرغنم لانده دي نویوڅه خو ژرنده هم پڅه ده... پوجا دخپلو خبرو په لړکې یوځل پریوې بلې پوښتنې ورمخه کړه اوماته یې مخ راواړاوه:

ـ تا ته معلومه ده چې دتاریخ په اوږدو کې څومره پښتانه په هندکې وو اوڅومره نورهند ته راغلل؟

ما پرته له دې چې فکروکړم ځواب ورکړ:

ـ ډیرزیات...

ـ هغوی څه شول؟

زه سره له دې چې پوهیدم هغوی څنګه اوڅه شول خودې ته مې ځان ناګاره واچاوه اوورته ومې ویل:

ـ نه پوهیږم...

لږراته جدي غوندې شوه، لکشمي ته یې وکتل، لکشمي ماته وکتل، بیایې دې ته وکتل، څویې خپله خبره وکړه:

ـ داڅوک ده، داپیژنې؟

ـ هو، ولې نه، لکشمي...

په دغه شیبه کې یې یوڅه ځان ناګاره واچاوه، خبره یې نیولې پا ته شوه چې لکشمي په نرمه خوله ځان راواړاندې کړ اوویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، دې اوس ما ښه پيږني...

خو پوجا بيا هم په ځيرځيرراته کتل،داسې چې تا به وې، په خپلوسترګوکې مې خوري، روانه وه، دتلوتلو په همدغه حالت کې يې خپله وروستۍ موسکا او سره يوه کړه اوراته ويې ويل:

ــ ګوره له لکشمي تيرشه... زه ان اوس ستاسره واده ته تياره يم... ګوره بيابه ارمان کوې او بيابه اوبه ترورخ تيرې وي...

ددې دغې خبرې په رښتياهم زه پرځان پورې حيران کړم، زرمې لکشمي ته وکتل، هغه راته په خنداشوه، مازر دپوجا ځواب ته ځان جوړکړاو ورته ومې ويل:

ــ زه خو له لکشمي سره هم د واده په خاطر ناسته پاسته نه کوم...

خودې زما ددې خبرې ځواب هم رده راکړ:

ــ چې ناسته پاسته مو د واده له پاره نه وي، نو بيا يې اړتيا څه ده...

ــ زه له هغې سره دټولګيوالۍ اړيکي ساتم، موږ خو په يوه کالج کې يو اويوځاى درس سره وايو...

لکشمي بيا زموږ په خبرو کې راوغورځيده اوپوجا ته يې وويل:

ــ که دولت خان ستا سره واده وکړي، ستا له پاره به څه وياړوي، ته يوه هندکۍ نجلۍ يې او دې يوپټان اوبيا مسلمان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه بیا ورته موسکۍ شوه:

ــ دا هندوستان دی،دلته داخبره ډیره مهمه نه وه اونه ده...

رښتیا خبره خوداوه چې مونږ په دغه ورځ په دغــو خبــرو ښــه ســرونه وخوږول، څو په پای کې مویوه اوبل ته داسې سره کتل چې هرڅا فکرکاوه پــه دکان کې سره ولاړیو اودکوم ټوکرپه بیه باندې له یوه اوبل سره چنې وهو...

ما په پای کې په ډاګه ورته وویل چې:

ــ زه په دغه ملک کې یومســاپر اوتاســې دلویولویــو کورنیــو نجــونې اولورانې یاست، زمونږ اوتاسې ترمنځ ډیرتوپیرونه دي چې هغو ته باید دومــره هم په ساده نظرسره ونه ګورو...

پوجا نه پوهیږم چې ټوکې کولې اوکه رښتیاهم جدي وه، همــدا خبــره کوله چې ګوره راځه ته هم لکه دپخوانیو پټانانو غوندې یــوه فــداکاري وکــړه راځه چې زه اوته هم په دغه عصرکې یوه نوې پاڼه سره واړوو...

خو ما به ددې ددغو ټولو خبروپه وړاندې ناغیږي کوله او ځان به مې په هغه اودغه ترې تیراوه...

نژدې ماښام و، چې مونږ له کالج راووتو، لا دونو لــه ګــڼ ځنګــل څخــه دعمومي سړک سرته نه وو راوتلي،چې یوبس راښکاره شو، لکشمې نن خپــل ګاډۍ نه و راوستلی، هغې زر له ما سره خدای پاماني وکړاوبوجا یې هم تــرلاس ونیوه، خو دپوجا زړه تراوسه نه و راباندې یخ ځکه یې تروروستي شیبې پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې کولې، ان چې په هغه شيپه کې يې وروستۍ خبره هم ماتــه داوه چې:

ـ ناځواني مه کوه، راځه ګوره ما پښتنه کړه، تاته معلومه ده که نــه،چې ډيرو راجپوتو ميندو خورا ميړني ميړنی پښتانه زيږولي دي...

ګوره مه کوه (په موسکا)... پښيمانه به شې...

دوې دواړې په بس کې کيناستې،زه خپل کورته راوګرځيدم، زما له پاره په هغه شپه دپوجا داخبره ترټولو جالبه وه چې:

ډيرو راجپوتو ميندو دهند په پراخو لتو باندې داســې ميړنــي ميړنــي پښتانه چې په نومونو يې هنديان اوپښتانه دواړه وياړي زيږولي دي... !!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۹)

پوره یوه اوونۍ کیده چې لکشمي همداویل چې: انامې ناروغه ده... کلـه به چې له درسه خلاصه شوه، په بیړه بـه یـې پـه سـترګوکې خـدای پامـانی اوروغبړ دواړه په یوځل راسره وکړل او زربه دکورپرخوا روانه شوه، زما هم پـه زړه کې وه چې دهغې پوښتنې ته باید ورشم، ځکه هغې زما خـورا ښـه عـزت کاوه اودزړه له کومي وربانديې ګران وم، ان چې هره ورځ به یې ځان زما له حاله خبراوه. لکشمي ته به یې همداویل چې زما له هرڅه باید ځـان خبرکـړي، ان لادایې هم ورته ویلي وو، چې مورِ هندیان دوی ځکه نه پیژنـو چـې دوی لـه ژونده دسرټکونې اوچا ته په اسانۍ سره دلاس اوږدیدوو الاخلک نه دي... ما له ځان سره پریکړه وکړه چې کله سبا کالج ته لاړم له لکشمي به هیله کوم چـې ماله ځان سره بوځي، خوکله چې په سبا یی زه کالج ته ورسـیدم ترمـامخکې لکشمي راته وویل چې:

ـ انه مې دې ډیریادوي، ویل یې چې یوځل یې راوله...

خوماورته وویل چې ما هم نن هوډ کړې و چې له تاسـره یوځـای بایـد یوځای دهغې پوښتنې ته لاړشم، کله چـې زمـوږ درس پـای تـه ورسـید، زه اولکشمي دواړه دهغې په موټرکې دهغې دانـا دکورپـه لوروخوځیـدو، زمـوږ دکالج او دښهزادګۍ ګلبانودکورترمنځ ډیرواټن نه و، په څوشیبوکې مورِ دواړه دهغې بنګلې ته ورسیدو، چوکیدار په ځانګړي درناوي دروازه راته پرانیسـتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اومورِ ور دننه شو، حکيم لالاپه هم هغــه شــان لکــه چــې پخــوامې ليــدلی و ښکاريده، دبنګلې دباندې يې دربارکړی و، داســې چــې کــه چانــه پيژانــدی، نوخامخا به يې ويل چې ددغې لويی بنګې اصلي خاوند که دې اوکه نه دی دی خپله دی، کله يې چې زمورِ په موټرسترګې ولګيدې راپورته شــو، اوپــه بيــړه بيړه يې ځان راورساوه، زه لا له موټره سم کښته شوی نه وم چــې مــا لاس ور اوږد کړ، خوده زما لاس ته ونه کتل اونيغه يې غاړه راکړه اوپــه غيــږ کــې يــې ټينګ ونيولم:

ــ ته چيريې... له ډيرې اوږدې مودې وروسته، پــه خيرراغلــې... مــيمم صاحبه ناروغه ده، ډيردې يادولې...

لکشمي خپل موټرودراوه مورږ دواړه دبنګې په لورپه داسې حال کې چې حکيم لالا مو مخکې و، روان شو، کله چې تردروازه وردننه شو، داخــل داوږده دهليزپرځای مورږ پر هغو زينوقدمونو کيښودل چې دروازې ته مخــامخ پورتــه ختلې وې... دويم پوړ ته وختو، نن په ټوله بنګله کې دهغې ورځې پــه انــډول آرامي وه، ان له هغه اوږده اولرې دهليز څخه هم نه دوړو اونه دزړو غږ راتــه... په دويم پوړکې يوه کوچنۍ دوه پله يــي دروازه حکــيم لالا راتــه پرانيســته، يوکوچنې دهليز لابل هم هلته و، دغه دهليزته مخامخ يووړراخلاص و، مورږ هم په همدغه وره ورننوتو، هلته د دويمې کړکۍ څنګ ته دزړې شهزادګۍ پالنګ پروت و، کله چې مورږ ورننوتو داپه نمانځه وه، لمونځ يې کاوه، په څنګ کې يې دچا خبره يوه بله مامره دنګه ښکلې ښځه ناسته وه، چې هرچا فکرکاوه خدای په خپل حکمت سره جوړه کړې ده، هغې ګلبانو څارله اودهغې په چوپړکې وه، هغې مورږ ته هرکلی ووايه اوهلته يې په يوه خوا کــې هغــو مخــامخ څوکيوتــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاربښونه کړو، لکشمي راته وویل چې دایې نګورده. دهغې خاوند اوس هم لـــوی دولتي ماموردی، هغه ټول عمر له هندوستان څخه دباندې په اروپااوامریکا کې خپل ماموریت ترسره کړی دی، ددې نیکه هم ترویش دمخه دهندوســـتان لـــه لویو نوابانو څخه و...

ګلبانوله لما نځه وروسته، له مورِ سره هم تود روغبړوکړ اومخامخ مورِ ته کیناسته، خوداځل یې رنګ اوڅیرې ډیربدلون کړی و، بڼه یې زیږه شـــوې وه... خو څه بې چې داځل ترتیرځل هم تاوده وو هغه ددې تـــود اودزړه لـــه کـــومي هرکلی و... دا دویم ځل و چې دزړه حمله پرې راغلې وه، ځکه یې په خنـــداکې وویل:

ـ زما ناروغي خورا بده اونامرده ناروغي ده، داده دویمه دیکه یـــې هـــم راکړه...

سره له دې چې ډاکټر ورته ویلي ووچې ډیرې خبرې باید ونه کړي، زما مخکې ته یې کابلي بادام اوکشمش راوړاندې کړل اوله هغوسره سم یې وویل:

ـ هغه مهال چې زه لاځوانه وم، مورِ ته به دابادام له کابلـــه راتلـــل، هـــو، هغه مهال زما پلار ژوندی و، هغه دجنرال نادرخان همزولی اوملګری و، هغـــوی هم ډیره موده دلته په هندکې وو، په هغه کال چې زما خـــدای بښـــلي پـــلاردا بنګله جوړوله ان پرهغه مهال هم دوې لاکابل ته نه ووتللي، له مورِ ســـره یـــې راشه درشه درلوده، ان چې وروسته کابل ته ولاړل، دوی به په کال کې یوځـــل دوه دلته راتلل اومورِ به کابل ته ورتلو، هغوی ښه خلـــک وو، پـــه هغـــه مهـــال ددوستۍ اومینې خلک دوی وو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ددې خبرو ته غوږ نیولی و، چې یوناڅاپه یې پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ ښښنه غواړم، اوس په کابل کې بادام پیداکیږي؟

په دغو شپوکې پرکابل باندې سختوجنګونو خوله لګولې وه، رادیوګانو، تلویزیونو اواخبارونو په هغو شپوکې دکابل دورانې اوبربادۍ لــه وحشــته ډک خبرونه د نړۍ ګوټ ګوټ ته رسول، کابل به یې ښــوده اودوژنــو هغــه ناپایــه بهیربه یې ښود چې انسانان هلته خپلو مټو او وزرو ته لیوان شوي وو، ځکه نــو زه هم ناچا روم چې باید ورته ویلي مې وای:

ـ هو، بادام شته خوپه وینولړلي... دکابل دهغو شپو بادام چې تالیــدلي اوخوړلي وو له اوسنیوهغو سره خورا زیات توپیرلري...

څوشیبې په یوه اوږده سوچ کې ډوبه شوه، بیایې لکشمي تــه مخــامخ ورواړاوه:

ـ رښتیا وایی، کابل ټول وسو، کابل ټول وران شو، کابلیان ټول له کابلــه وشړل شول، اوریدلي مې دي چې اوس په کابل کې داسې کور اوداسې کــورنۍ نشته چې دکورنۍ یویاڅو غړي یې نه وي وژل شوي... زه خوهره ورځ دغه بده ورځ چې پرکابل باندې روانه ده پرتلویزیون باندې ګورم... خــدای د دکابلیــانو مل شي... زموږ خو له دعا پرته نورڅه له وسه نه شی کیدای...

لکشمي هم دکابل پرحالاتوباندې ښه خبره وه، هغې به لاماته هــم کلــه کله دکابل په اړه ویل چې زه به هم نه وم پرې خبر، هغې به ماته داسې خبرونه اوشعرونه راوړل چې هغه به ټول کابل ته اودکابل له پاره ویل شــوي وو... مــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاهم په همدغه ويرکې وو چې دګلبانو نګور راوترپل اوزمـــورږ دخبرولـــړۍ يـــې يوپه يوراپرې کړه سترګې يې زما په سترګوکې راخښې کړې اوويې ويل:

ـ زه نه پوهيږم چې ستاسې ماغزه ولې کارنـــه کـــوي، څـــومره جګـــړې، څومره ورانۍ، اوڅومره بربادۍ... تاسې پوهيږئ چې نړې ستاسې په بـــاره کـــې څه وايي؟ ځوانان هلته مري، ښځې هلته مـــري، ماشـــومان اوبوډاګـــا ن هلتـــه دګوليوله ډاره سا نه شي اخيستی، سپی په کوڅوکې دانسانانو دمړو غوښې نه خوري، جنت غوندې هيواد مو په دوزخ اړولی دی ولې... دڅه له پاره؟ څه شی لرئ چې نه پرې جوړيږئ، ولې له خدايـــه نـــه ډاريـــږئ، داڅـــه چـــې اوس پـــه افغانستان کې روان دي دغو ته کوم انسانی وجدان کتلای شي، داشـــان کـــړه وړه دکوم الهي قانون له اصولو سره ورته والی لري؟

ماچې کله دهغې دغه په رډو رډو کې خبرې واوريدې، زما زړه تـــه کلـــه هم نه رسيده چې دداسې ښکلې ميرمن خوله به هم په داسې سپينو ټکولکـــه چې ماته يې وويل راخلاصه شي، ما په هرڅه ځان ورته ناګـــارکړ اوهـــيڅ مـــې هغې ته دويلو له پاره نه درلودل ځکه نو همداسې غلی پـــاتې وم خـــو داچـــې دهغې خبرو ځواب غوښت ځکه مې په کاړه ورميږه ورته وويل:

ـ زه هيڅ هم نه شم ويلای، زمورږ هيواد داځل دډيروبدوخلکو منګولو ته لويدلی، داسې فکرکيږي چې دهيواد حالت به تردې هم وران شي، په دې چې جګړمار نه دې پوهې دي اونه هم دخپل هيواد دجـــوړونی، پـــه دې چـــې دوې پرديويوازې دورانيوله پاره روزلي دي اودخپل کور ورانولو اوخپل ورور د وژلـــو زمريان اواستازي دي، دوی نه خپله اراده لري اونه غـــواړي چـــې هغـــوی چـــې دخپلواکې ارادې خاوندان دي په خپل څنـــګ کـــې ومنـــي اويـــايې وزغمـــي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداده چې لويوځواكونو جوړكړي اتلان نن هماغه لوی ځواكونه په خپله سړي وژونكو او تمدن بربادوونكی بولي... اوپه دغه پلمه پرافغانسـتان رابلوسـيدلي اود دوی په پلمه، دادي ددغه هيـواد نـن اوسـبا پربربـادۍ اووركـې بانـدې سپاري...

لكشمی زما دخبرې له پای ته رسيدو سره داترغوږ راتيره كړه چې دې هم خپلې زده كړې په لندن كې كړې دي. خاوند يې تل په سياسې دنـدو وي، ان چې په كابل كې يې هم يوه موده تيره كړې ده... خو زما له پاره ترټولومهمه داوه چې ما له داسې ښكلې، دنګې اوسپين رنګې ميرمنې څخه ځومره سپينې خبرې واوريدې اوپه څه شان يې دزړه له كومې راتـه وكـړې... تـورې اوږدې زلفی، غټې غټې سترګې، ترڅې تورې وروځې، جګ قـد، درانـه پښـتانه كاتـه داټول هغه څه وو، چې دايې اوس زما په وړاندې دهوسۍ سترګو هغو غونـدې درولې وه، هرځل به مې چې ورته كتل بيا به دحميد بابا شعربه راياد شو:

چې دباغ صبرې يې پستې ترقامت دي...

زړې شهزادګۍ ډيرې خبرې نه كولې، دهغې له پاره اوس دخبرونه كولو روژه دډاكتر له خوا منظوره شوې وه... په دغه ورځ يې هم ترډيرو پـورې لكـه چې زموږ خبرې دچاخبره دزړه په زور واوريدې چې اصلي خبـره بيـاهم داوه چـــې:

ـ ستاسې ماغزه كارنه كوي، ولې مو دهغه ښكلي هيواد پرتم اولـوی نامـه تـه دومره په سپكه سترګه وكتل، ولې مو افغانان اوافغانيـت پـه ځمكـه وواهـه... اوولې موددغه هيواد تاريخ ته ونه كتل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ ټولې خبرې په همدغه ټکي وې، زه يې هم په همدغه ګناه ترګواښ لاندې نيولی وم، داسې چې ګواکې دازه وم اويازه يم چې افغانستان ته، افغانيت ته، اوانسانيت ته په خپل لاس اوراچوم. اويادازه يم چې دخپل هيواد پرتاريخ باندې دجناياتو داسې يوڅپرکې ور زياتوم چې هغه هم دافغانستان اوهم دجهان له پاره دشرم يوه بيلګه دی... دګلبانو زړه هم په همدغه ټکي درد کاوه، ځکه يې ما ته مخ راواړاوه اوپه ناروغه ځيره يې رانه وپوښتل:

ـ داڅه وشول، داڅه هلته روان دي، ته راته ووايه چې دمحمود اواحمدشاه پرلتو باندې اوس داسې يوڅوک نشته چې دغه خلک اودغه وياړلی ملت له دغه شره وژغوري...موږ ټول همداوايوچې ولې دهغو لويو نوميالیو ځای اوس خالي دی، اوکه خالي نه وي نوبيا ولې موږ ته نه راښکاري...؟

دزړې شهزادګۍ داپوښتنه لاسمه پای ته نه وه رسيدلې چې حکيم لالا اودهغې درملونکی ډاکتر دواړه جوړه پرکوټه رانتوتل، زموږ دخبرو لړۍ وشکيده اوهغه موډاکترپه ليدو ګردې په ټپه ودرولې، لکشمي اودګلبانو نګور دمخامخ کوټې دروازه خلاصه کړه، موږ هلته ولاړو، هلته موږ درې واړو دخپلو خبرو تګلوری په بله کړل، هغه سترې سترې خبرې چې دلته يې نه يوازې زما بلکې دنورو زړونه سترې کول اودسترو زړونو خبرې وې، هغه مو ګردسره پريښودې، لکشمي هم په څه شي پسې دباندې ووته، زه اود زړې شهزادګۍ ښکلې نګور يوازې سره پاتې شوو، داچې زه يې دخپلې خبرې په سيده ګوزارونو ويشتلی اوپيکه کړی وم، زما له پاره داهم اوس دهغې ترخواښې کمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ښکاریده، داچې ډېره ښکلې وه، دهغه انځورېې زه اوس هم په ذهن کې نــه شم جوړولای، ځکه مې نورهرڅه په خپل ځای پرېښودل اوددې دنامه پوښتنه مې ترې وکړه چې دې راته وویل:

ــ زه ددغه کورناوې یم...

ــ زه پوهیږم چې ته ددغه کورنه یوازې ناوې یې بلکې ښکلې ناوې هــم یې خونوم مو؟

ــ نوم مې لیلا خان دی...

ــ ډېرښکلی نوم مودی خو...

ــ ولې خو؟

ــ هیڅ هیڅ (په موسکا)...

ــ له خو څخه مو موخه څه ده مهرباني وکړئ راته ووایی... پــه زړه کــې یې مه ساتی، هیله کوم...

لیلا راته جدي غوندې شوه، په دې چې ما هغې ته هسې دســترګو پــه رپ کې دا ناڅاپی پوښتنه چې زه پوهیدم پرې راوپاریده پیداکړه، هغه په دغه خبره یوڅه سره نیولې غوندې شوه، ان چې په ښکلي مــخ کــې یــې دنــابللې سرخی ځپې سره لاړې اوراغلې... زرمې ورته وخندل اوورتــه ومــې وې چــې دومره مهمه خبره نه ده، ته باید دومره سره نارامه نــه شــې... خوهغــه نارامــه شوې وه ځکه یې بیا وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زه هيله کوم چې خبره مووکړئ، کومه خبره چې دويلو وي اوونه ويله شي، هغه دوې ستونزې رامنځ ته کوي او دوه لوري سره ځوروي...

ددې دسختو احساساتو په ځواب کې ما خپله خبره چې دې ته به هـم ډيرنادره وه اويابه نه وه وکړه:

ـ وايی چې ليلا دومره ښکلې نه وه لکه چې ته يې...

ډک زړه يې سره خالي شو، په خندا راته شنه شوه، دواړې وروځې يـې نورې هم يوې بلې ته سره نژدې شوې اوويې ويل:

ـ هې بابا زما خود زړه راپه درد کړ، نژدې وه چې لکه بي بـي پرمـا هـم حمله راشي،... ليلا که ښکلې نه وای کيسې به يې نه کيدې، نوم به يې ښـکلی نه و، اودښکلاهنګامه به يې ترمونږ پورې په ښکلاسره نه رارسيده، ته چې وايې ښکلې نه وه، زه داخبره نه منم ليلاښکلې وه...

ـ وايي چې دومره ښکلې نه وه، خو دمجنون ليونی مينه وه چې هغې ته يې ترښکلاهم لوړه برخه ورکړه...

ـ بس ته داومنه چې ليلاښکلې وه، داکه دمجنون پـه سـترګو وه اوکـه دنورو...

هغه ښکلې وه...

مونږ لاپه همدغه دربه کې وو چې لکشمي راننوته اوويې ويل چې ډوډی تياره ده، خو ليلې هغه کينوله اوپرهغې يې زمونږ دخبرې سـپيناوی پيـل کـړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې په پيل کې فکرکاوه چې مور تراوسه هم هغه سياسې خبرې سره شـاربو، ځکه يې هغې ته وويل:

ـ ببو، پريږده، دغه خوارکي ته اوس هم دکابل غموځه نه دي ورپريښې، دهغه خپله زړه له وژنو اوبدمرغيو شين شوی دی...

خوکله چې ليلې زمور دپوښتنواوخبروټوله کيسه له سره ترپايـه ورتـه وکړه نوبيايې ورته وخندل:

ـ په دې کې خو شک نشته، چې زما په ټوله بابـاګنۍ کـې ترتاښـکلې ښځه نشته، دی رښتياوايي... ته يې بايد ومنې ځی چې هلته ډوډۍ تياره ده... زما خبره ستاسې دواړو په منځ کې داده چې ته هم رښتياوايې اودې هم...

دډوډۍ په هال کې مور ټول ياره، لکه چې لـس تنـه سـره راغلـي وو، ښايسته نجلۍ ترهرڅه دمخه تيار اچولی شـراب راميـدان تـه کـړل، هرچـا يويوګيلاس واخيست، زماپه زړه غله راګډشول، چې اوس څنګه وکړم، نه مـې ويلای شوای چې نه اونه مې بله پلمه په درواغوخولې ته راتله، په دې چې دلته هغه څه چې زما فکرواوياچې ما بايد هغه په نظرکې نيولی وای يوازې لـه يـوه تظاهره پرته بل څه نه ښکاريده، ځکه مې له هغې ښکلې نجلۍ څخه يوګيلاس لکه دنورو په شان په طبعي توګه واخيست اوله څه خوارکې توکو سره مې لـه ځان سره ونيو، هيڅا هيڅ هم ونه ويل اونه څوک دڅا په فکرکې وو،ما ته هغـه مهال قوماندان يارجان راياد شو، چې خارجيان به ورته راغلل له هغوسـره بـه يې شراب خوړل، خو چې هغه به ترې تللی نه وو، ده به بيا ترهرچا دمخه چغې وهلې چې: « والله چې ځان يې راباندې مرکړ چې ورسره مل شم، شراب ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخورم خو ایمان مې اجازه نه راکوله، ماویل چې داجهاد به مې په خـــاورولاهو شي...»

په داسې حال کې چې دې خپله خلکو لیده چې دهغوی په ســـترګوکې ځنګه خاورې ورشنې...

په همدغه مهال کې ډاکټراوحکیم لالا هم راغلل اوله ټولویې هیله وکړه چې له بې بي سره څوک ډیرې خبرې ونه کړي... ډاکټر لاداهم وویل چې:

ـ څوک مه ورځې، کیدای شي، کومه بله حمله هم زروربانديې راشي، له هغې سره خبرې مه کوئ... ماته یې وکتل اوپه خنداکې یې راته وویل، چـــې زه خو باید ورسره ونه غږیږم پـــه دې چـــې زمـــا خبـــرې دومـــره درنـــې دي چـــې ډیرپیاوړي زړونه یې واوري هم نه شي ورته ټینګدای...

هغه په رښتیاهم ناروغه وه، خوله دې سره سره موږ نن لـــه هغـــې ســـره خورا زیاتې خبرې وکړې، خوداچې ډاکټر وویل تاسې به نه ورځې زه پـــه دغـــه خبره یوځه خپه شوم... په دې چې هغې کومه پوښته له مـــاکړې وه، مـــادهغې ځواب باید دې ته ویلی وای...

زه په همدغه سوچ کې وم چې لیلې زما اولکشمي په مخ کـــې دســـاقی نجلۍ له ټوکرۍ دوه نورګیلاسونه هم دمیزپرسرکیښودل... نوروهم واخیستل، لیلې له ټولو هیله وکړه چې ددې خبرې ته ټول یوغوږ شي... ماته یې لاس ونیو اوویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ داښاغلی دولت خان دی، له کابله راغلی، له لکشمي سره یوځای په یوه کالج کې درس وایی، نن زموږ ګران میلمه دی،موږ تل دخپلو پخوانو مینه په ده ماتوو، همداده چې دده په سرسلامتي به یې....

لیلې لا داخبره پای ته نه وه رسولې چې ټولو زما په سرسلامتې وغړنګول... لږ مهال لا نه و تیرشوې چې له هرې خولې بیا هم هغه یوه خبره راووته چې:

ـ په دې وطن کې مو څه حال جوړکړی، ولې دپردیو منئ، ګورئ که یوڅل کمزوري ورمعلوم شوئ، بیا دربانديې راځي او داسې غلامان به درڅخه جوړکړي چې نه یوازې به دوې ملندې دربانديې وهي بلکی ټوله نړې به دربانديې خاندي...

خوما یوازې دومره ورته وویل:

ـــ نه پوهیږم چې پرموږ څه وشول؟ څه به کیږي اویاموږدکوموسترګوبلاوخوړو... یوازې دومره درته ویلای شم، چې زموږ خلک لاهم پرهغو رازونو چې داشل کاله ددوی په خنګ کې روان دي اودهغوی پرمکاریو چې ددوې پرسریې کوي نه پوهیږي، دوی یوازې خپلو ارادو اوسپیڅلتیاوو ته ربښتینې دی زموږخلک دزړه له کومي زړه سواندي دي، میړاني دي، په خپله خبره ولاړ دي، آزادي خوښونکی دي، له یوه اوبل سره پر دښمنی باندې دتل له پاره باوري نه دي، خو داسې ښکاري چې یوه ځواک اویوچا یوداسې جادووربانديې کړې چې تراوسه نه دوی اونه هم نور څوک پرې پوهیږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليلې ځان په خبره کې راواچاوه:

ـ داخبره زموږ له پاره هم څرګنده ده، موږدکابلي والا په نيت اوديانـت باندې له ډېرپخوا څخه پوه يو، خو اوس پوښتنه داده چې دغـه جادګر،اودغـه ځواک چې دغه هيواد ته يې دبدنيتی تلک ايښی څوک دي؟

ډاکتر مخکې تردې چې زه څه رښتيا او دروغ نوردوی تـه ووايـم، زمـا وارونيو اوويې ويل:

ـ تاسې پوهيږې چې دايدس ناروغي په پيل کې په څه شان خپريده؟

ما لکشمي ته مخ ور واړاوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ـ ايدس څه شي ته وايی؟

ـ يوه ناروغي ده...

ـ څه ډول؟

خو هغې ځواب راته ونه وايه، ډاکتردلکشمی ځواب ته سترګې پـه لاره و، ځکه يې ماته نورڅه ونه ويل اوهغه ته يې ځواب ورکړ:

ـ که موږ په دغه راز پوهيدای اويامو‌په دغه باره کې معلومات درلودای، نوموږ به هم تاغوندې ډاکتران وای...

ډاکترداپوښتنه زما دخبرې په اړوند رامنځ ته کړې وه، نورچاهم دځواب په توګه څه ورته ونه وې ځکه يې بياخپله ځواب کړه:

ـ هغه مهال چې ددې ناروغی په اړه خلک نه پوهيدل، ډاکتران هم نـه پوهيدل، ناروغان هم نه پوهيدل، هره يوه به هم داخبره کوله چې داڅه شـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ده، چې نه پرې پوهیږو اونه هم کوم دوا درمل لري...څوک په دې هــم نه پوهیدل چې له چا څخه ده اوله کومه راپیداکیږي؟ دولــت خــان هــم اوس دافغانستان په اړه هماغسې خبره وکړه چې نه پوهیږي هیواد یې دچا له خــوا دڅه له پاره اوس په دغه ورانوونکي اورکې سوځي اوخلــک یــې ولــې داســې کړیږي؟

دډاکټر خبره موږ ټولو ورسره ومنله، خوزه دایدس په مانا نــه پوهیــدم، لکشمي هم راته ونه ویله ځکه مې نه دې ښه ځواب ورکړ اونه هم دبد اونه مې نوره دوی ته ورښکاره کړه چې زه ګواکي دایدس په مانا نه یم پوه شــوی... پــه همدغه وخت کې حکیم لالا هم خپله وکړه:

ـ مسلمانانو لاره، نه لاره همدایوافغانستان یــې لاره داســلام دښــمنان اوس پرې پوه شول چې داسلام خرابې او آبادی په همدغه هیواد پــورې تړلــې ده ځکه یې داده ملاورته راوتړله چې بایــد وران یــې کــړي، داســلام ددغــو دښمنانو په بربادۍ یې پورته کړئ...

لکشمي اولیلی داتیارې پیالې نورې هم ماته راوړاندې کړې اوویې ویل:

ـ وخښه داهم وخښه حکــیم لالا ددښــمنانو دبربــادۍ پــه هیلــه یــې وخښه... ځکه چې دلته یوازې ډاکټر... دی. زه خو شکرالحمدالله داســلام پــه دښمنانانوکې نه راځم.... که داونه څښې زه پوهیږم چې حکــیم لالا دې دوزخ ته لیږي...

ما داګیلاس هم په سرواړاوه اوحکیم لالا ته مې دکوټې لــه دغــه ســره دشاباسی په نامه لاس پورته کړ، خولکشمی په دغه نښه یوڅه نارامه شوه پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې چې هغې وويل: حکيم لالا دې وپړساوه، اوس يې ګوره چــې نــورې نــورې نادرې هم راوباسي... خوهيله يې ترې وکړه چې نورڅه ونه وايی...

ټول سره تاوده شول، لکشمی اوس دنشه يانو سره مل شوې وه، ليلاهم، خويوازې زه وم چې تراوسه هم نه نشه وم اونه مې دنشـــې آحســـاس کـــاوه... يوازې ليلا لکه چې پوهيده دهغې پرما پام و، هغه راغله اوله ما اولکشمي سره يوځای کيناسته، له ناستی سره سم لکشمی بياهيله ترې وکړه چــې هغــه لــه ماسره دکابل دغمونو په باب خبرې ونه کړي.ځکه يې هغې ته وويل چې دولت خان يوډول لنډۍ وايی چې دوه بيته يې سرې ليونې کوي..

هغې په حيرانتيا وپوښتل:

ـ هغه څه شی دي؟

ـ شعرونه دي لکه ستاسې د روهيلکنډ چاربيتې خو ترهغو هم خــوږې اوسوځونکې...

ليلا راته موسکی شوه اوراته ويې ويل:

ـ نورو پوښتنوته خومې دځواب رانه کړچې لنډۍ راته ووايې دامو هــم قبولی دي...

زه له لکشمي سره اوس حيران وم، هرچيرې به چې کيناسته زما اوخپل بازاربه يې په لنډيو توداوه، داسې کټ مټ پيښه زما له تقديرسره له ډيرپخــوا جوړه شوې وه، هغه مهال چې زه لا ماشوم اودښوونځي په دويم اودريم ټولګي کې وم، زمورږ په کلي اوشاوخوا باندو کې به چې دچا خوښي اوخوشالي وه، زمــا نيکه دخدای وبښي هغه خو به خامخا پکې و، زه به يې هم له ځــان ســره روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم، دیوعالم خلکوپه منځ کې به ودرولم ترانې به یې راباندې ویلې، زه به لــه خلکو شرمیدم خو داچې نیکه به مې امرکړې و، دهغه خبــره چــا پــه مځکــه غورځولای شوه، بس نو دچا خبره چالان به وم، اوس هم کټ مټ کانه راباندې شوې وه، بس لکشمي وه اوزه چې وبه یـې ویـل لنـډۍ نوبیـا بـه زمـا سـرو اودښکلواستانه... لنډۍ به مې ویله له هغه وروسته بــه مــې هغــه پــه هماغــه نازونزاکت سره ورته ژباړله چې هماغه نازکی یې باید دوی هم احساس کړي...

دلیلې دغوښتنې سره سم مې لکشمي ته مخ ورواړاوه، هغه پــوه شــوه، زریې قومانده راکړه چې:

ـ دشرابو په باب خو دې یوه ورځ هم خوله نه ده خلاصه کـړې، وګــوره یوه داسې لنډۍ ووایه چې دشرابوپه باره کې وی، دښکلو په باره کې وي...

لیلالکه چې په دې رضا وه، چې په دغه اړه یوڅه ورتــه ووایــم، دهغــې څیره هم بل ډول شوې وه، ځکه نو مخکې تردې چې دشــرابو ســتاینه وکــړم خولې ته مې یوناڅاپه راغله چې:

مخ دې په سپین کې سرخي وایي لکه خاصه چې پرګلاب وغوړوینه

لکشمي هغه لنډۍ ترما دمخه هغې ته په خپله ټوله نازکۍ سره تشریح کړه، داسې چې دهغې په اوریدوسره نورهم سره شوه، نوره هــم ګلابــي شــوه اونوره هم سره وغوړیده،داسې چې هرچا ورته کتلي وای، نوهغه زموږ دمشرپه وینا بچی خو مې نه و چې نام خدا او یایې ای شو !؟ نه وای ورته ویلای...

ماخودالنډۍ ډیره، ډیرو ښکلو ته ویلې وه، خو دومره اغیزیې چې پرلیلا کړی وپرهغوی یې ګرده سره داسې نه و کړې لکه مارچې دمداري شپیلۍ تــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملاراماتیرې هغسې ویاړي شــوې وه اواحســاس یــې پــه رښــتیاهم خــورا لوړشوی و. چې ماهم داسې احساس ډیرلږ لیدلی اوحس کړی و، هغې له دغــې لندې وروسته ما ته په روغ نظرنه کتل، هغې فکروکړ، چې دالندۍ به ما همــدا اوس ددې دښکلادخیرا ت له پاره جوړه کړې وي...

لکشمي هم پرې پوه شوه، هغه پوهیده چې ددې لنډیو ویــونکی ســاده څوک نه دي، همداده چې په زړونو لګیږي اوزړونه له زړونو خبروي...ځکــه نــو دخپلې هغې په انتظاروه، رښتیاخوداوه چې لکشــمی خپلــه اوس پــه داســې لوړتیا کې وه چې له ما پرته یې اوس نورڅه نه لوړلیدل اونه یې غوښــتل چــې ویې وینې، ځکه خویې یوځل چې سرزماپر مټ راکیښود یوه نرۍ زونګــه یــې ترغوږ هم راتیره کړه چې ګواکي دا ستا غمونه دي چې زه...

په دې خاطرچې ما یې پام په بله خواکړی وي، زرمې ددې دبوختیــا لــه پاره ورته وویل:

ـ لنډې دې اورې که نه؟

ـ وایه ما ترلیلا دمخه غوښتې وه، نــه پــوهیږم چــې هغــې څــه جــادو درباندې کړې چې هغې ته ګورې هرڅه ترهغې ځــاروې، زمــا لنــډۍ دې هــم ترهغې ځارکړه...

ـ غم مه کوه،غم، ستادپاره ویل شوې...

ـ وایه،زه باورلرم چې دشرابوپه باره کې به نه وي ځکه پښتانه شراب نه خوري او نه یې ستایي

مازر ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نه لنډې دهرڅه په باره کې شته دشرابو په باره کې هم شته، پښـــتانه دومره هم نه دي چې شراب به نه پیژني او یابه یې په سندروکې ځـــای نـــه وي ورکړی:

هغې مخ زما پراوړه باندې کیښود اوماهم په نرم آهنګ سره ورته ووې:

شراب په شرعه ناروا دي ما ته روا دي دیارغم پرې غولومه...

لکشمی لاڅه چې لیلا یې هم سره وبوږنوله، دلکشمي خو ســترګې لــه اوښکوراډکې شوې، ما ته یې داسې وکتل، چې زه یې دزړه په غــږ بانــدې پــه همدغو یوکتوکې پوه شوم، هغې زر خپلې کوربنې اوښکې دسترګو لــه دالانــه زما له میلمنو کتو څخه په یوه خوا کړې اوترخوله یې راووتل:

ـ مافکرکاوه چې تاسې به یوازې لکه چې خلک وایې دجګړو پهلوانــان یاست، خو داسې نه ده زه اوس پوهیږم چې له تاسې ســره دښــکلا اوعــاطفی لیونی پرښته هم تل خپله ملتیا کوي...

لکشمي خورا ځیرکه نجلۍ وه، هغې نه غوښتل چې لــه خپلــې مینــې څخه نانځکه جوړه کړي اووایې دهرچا په خوله کې ورکړي، ما اوهغې تراوســه هم یوه اوبل ته په دغه باره کې خپله وروستې پریکړه نه وه ویلې، همداوه چې دې هم تراوسه چا ته دا نه وو ویلی چې ګواکي دا اویازه له یوه اوبل سره مینــه لرو.

په دغه شیپه کې یې هم خپله تلوسه ترپښولاندې کړه اوخبره یــې پــه خورا ځیرکۍ سره په بله کړه:

ـ رښتیا ووایه زموږ ببو ډیره ښکلې ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیلا ما ته وکتل،له کتوپې پوهیدم چې غواړې دخپلې ښکلا پـه اړه لـه مابیــــاهم څـــــه واوري ځکــــه مــــــې زرځــــواب ورکــــړ:
ـ دخاوند یې دنصیب شي، هو، ډیره ښکلې ده...

ـ ته څه پوه شوې چې هغه ډیره ښکلې ده؟

ـ داخودپوهیدو خبره نه ده شرعه حاضرته ګوري، هغه چــې هرڅـوک ګوري وایی ښکلې ده، ښکلې ده اوښکلې ده...

ـ زه خونه پوهیږم چې دهغې څه شی ښکلي دي،

ـ که زه درواغ وایم ته زما په ځای شه اوپه ځیرځیرورته وګوره...

هغې بیاهم باور ونه کړ، په خبره کې یې خبره راویسته اوویې ویل:

ـ نه ته دې خپله دښکلانښه راته ووایه، خلک هسې شي ته هم ښکلی وایی...

ما لادلکشمی خبرې ته ځواب نه و ورکړې چې دلیلا ترخوله راووتل:

ـ که زه پوهیدای چې خبره به دومره تـودیږي، نومابــه پرتــارحم نــه و اوکړی اوستا به هم داسې حال و لکه دنورو...

زه حیران شوم، چې داخه وایی، لږ سوچ مې سره وکړ، رایاد شوه، چــې داددې لورینه وه، چې ان دشرابوله پیله یې زما ګیلاس بیل کړی و اوزه یې لــه خدایی ګناه څخه ژغورلی وم. زه حیران وم چې زه لیونی یم که دوی؟

خوماورخلاصه کړه چې زه تردې نورڅه نه لـرم زمـوږ لـوی نازکخیــال شاعر، کلونه مخکې پرهم دغه هندوبارباندې نصیب ورپیښ کړې و، ګوره چــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ده هم په کوم دياراودربارکې لکه مور چې نن دلته سره ناست يو، لـه يوچـا سره، له ښکلوسره ناست و، ځکه يې يوه همداسې ښکلا چې زه يې په هسـې ساده الفاظوکې يادوم ده په خپل شعر سره ستايلې وي، زه هم وايم، چې لـيلا ښکلې ده، داسې:

چې دباغ صبرې يې پستې ترقامت دي

پښتنې په قامت سترې نه دي څه دي

ښکلي غاښ دې مرغلرې نه دي څه دي.....

شپه ناوخته شوې وه، زمور دمجلس ياران ټول هرې خواته سره واسکټ واسکټ شوي وو، خو حکيم لالا اوډاکټر ناست وو، ما لکشمي ته مـخ وروا‌ړاوه چې انايي بايد دخداپاماني په خاطروګورو، هغې ليلې ته وويل، ليلـې ډاکترتـه وکتل دهغه خوښه نه وه، له دې سره سره هم ليلا ورغله خو چې بيرته راووتـه ويې ويل چې هغه دم ګړی ويده ده، ځکه نو مور ونه شوای کـولای چــې هغـه دشپې په هغه تنګ زړه کې وګورو، يوازې مې ليلا ته مخ ور واړاوه اوورته ومې ويل چې که دخدای رضا وه زه به بيا ډيرزر راشم، هغې راته وخندل اوراته ويې ويل چې که ته رانغلې زه بـه درپسـې درشـم... نورتـه زمـور لـه دامـه پـه سپکوڅانګونو الوتی نه شي...

زما ميلمه پالي چې تراوسه په لاره تلای شول ساړه څانګونه، دښـکلې بنګلې په زينوکې له ماسره راکښته شوې، ليلاچې لا يـې راکوزيـدو تـه دوې زينې پاتې وې، بياراته په خندا شوه،اوترغور يې راتيره کړه چې داځل خو مـې دلحاظ وکړ، بل ځل به که نصيب وته هم پـه دغوزينـوکې داسـې روغ رمـټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې ترتله رانه ونه رسیږي... خوما بیاهم مننه ترې وکړه، مـــوږ لــه بنګلــې راووتو لیلا مې یوې خواته وه اولکشمي مې بلې خواته، هغې خواته ترهغــه زړه ونه لاندې په هغه زاړه قبرباندې چې تیرځل مې له نژدې لیدلی واوځنـــګ تــه یې یوزوړ کتاب په روښانه توروکې هم ایښی و شمې بلیدې اونرۍ نرۍ زیـــړۍ رڼاوې یې له لرې هغوی ته چې هغې خوا ته به یې کتل داســې چـــې تابـــه وې وروستۍ شیبې یې دي کولې.

دلوېې سرداري بنګلې د انګړدننه مو خدای پامانی سره وکـــړ، ډاکترلـــه پاسه راکښته نه شو، حکیم لالاهم راونه ووت، یوازې موږ درې واړه اوس دلتـــه ولاړوو، لکشمي خپله موټر راویست زموږ په څنـــګ کـــې یـــې ودراوه، بیرتـــه راکښته شوه، لیلې ته یې مخ ور واړاوه نه پوهیږم چې پوښتنه یې تـــرې وکـــړه اوکه یې تشریح ورکړه:

ــ ببوا دولت خان دې خوښ شو، بدزلمی نه دی؟!

ــ ددولت خان عمردې ډیروي، ماته یې نن داسې احساس راوباښه چـــې له ماشومتوبه ترننه چا نه ورابښلی، هو، هغه ورک احساس، هغه مـــرور اویولـــه پیړیو پیړیو ورک احساس، لکه چې هندوان هم وايي چې موږ پـــه یـــوه او بـــل جنم کې داسې وو اویاداسې... اوموږ هم لکه چې په یوه جنم کې له یـــوه اوبـــل سره ډیرنږدې خپلوان وو...

لکشمي له لیلا سره خدای پامانی وکړ، زما سریې په دواړولاسوکې ونیو، په یوه اوبله خوايې داسې ښکل کړم لکه چې کله به لـــه غزنـــي ځخـــه کورتـــه ستړی ستومانه راغلم اوموربه مې په مینه مینه ښکلولم، ماهم دا داسې کلکـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه په یوه خوا اوبله خوا ښکل کړه چې دزړه له کومي يې خوند راکـړ ځکـه مې داهم ورته ووی:

ـ تا رښتیا وویل، ما هم نن داسې احساس وکړ چې زمـا اوسـتا اروای ښایی هغه خوراو ورور وي چې کوم وخت په دغه لوی ملـک کـې کـوم ظـالم واکمن له یوې بلې څخه بیلې کړي وي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰)

يوه اووني لانه وه تيره چې دزړې شهزادګۍ پوښتنه مې پر مغزوبانـــدې درنه درنه کيده، له لکشمي سره مې دجمعې مبارکه شپه وټاکله چې دجمعــې له لمانځه وروسته به دواړه دهغې کورته ورځو، ما په زړه کې داجوړه کـــړې وه چې هم به يې دحال پوښتنه

وکړم اوهم به يې هغه پوښتنه چې هغې تـــه ځـــواب ورکـــول پـــه دغـــو شپوکې ګرانه خبره وه يوڅه ړنګه بنګه ځواب کړم،هغه چې په تيرځل ليدوکې يې له ماکړې وه:

ـ داحمدشاه اومحمود دبريمنو غازيـــانو پـــه خيلخانـــه او ټـــاټوبي کـــې يوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

زه خو دزړې شهزادګۍ دغې پوښتنې په رښتياهم له يوه څرګند ګواښ اوانديښنې سره مخامخ کړی وم، دې په دغه ټکـــي ټينګارکـــاوه چـــې کـــه پـــه افغانستان کې ددغې ګډوډۍ لړۍ اوږديږي، دابه پرنيمه وچـــه اونـــړې بانـــدې دتورتم يوپيرړ سيوری راټيټ کړي،

دنيمې وچې مسلمانان هسې هم دلته داوبوځګ شوي يو، که هلته هـــم دغه حال وي بيانو موږ هم ختم دربوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیا خبره خوداوه چې ما داډیره موده په دغه اړه په ذهــن کــې ډول ډول ځوابونه جوړول اوهیرول، کله به په زړه کې راتیره شوه چې ورته ووایم:

ـ نورهلته څوک نشته، هغه دبابا خوبونه نورله یاده وباسه...

بیابه مې زړه ته راتیره شوه:

چې سود و زیان دې په کې نه وي غمازه ولې بدوې دخلک زړونه

ځکه به مې داله ځان سره جوړه کړه:

ـ ځنګل بې زمریه نه وي... شته یاران شته، ځوانان شته، راځــی... خــو اوس دم درحال به دادخداي رضاوي...

خوزه پوهیدم چې زما داډول نانیولې زرګونه مرغۍ به هغه راســره ونــه مني اونه به

دهغې دروان تسل له پاره یوپوخ پتم شي... همــداوه چــې زه پــه دغــو ورځو کې ددې دغــې پوښــتنې ســره ړنــګ وبنــګ کــړی وم، داســې چــې دخپلوعادي درسونو لړۍ یې راته دړې وړې کړې وه...

زه دپنجشنبې په ورځ په خپل پخواني دود کالج ته لاړم، اســتاد لاهــم ټولګی ته نه و راغلی، زما له راتګ سره سم زموږ ټولګیوالو نجونو اوهلکانو پــه لکشمي پسې یوې اوبلې خواته سترګې اړولې چې څنګه تراوسه نه ده راغلې، یوه دوو خو له ماځخه دهغې پوښته وکړه، خوما دواړو ته داسې ځــواب ورکــړ لکه چې تاسې نه یاست خبر زه هم نه یم خبر، نه پوهیږم چې ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

تریوه وخته خو مې فکرکاوه کیدای شي ګاډی یې وران شوی وی، خـــو وروسته وروسته معلومه شوه چې هغه رانغله، رښتیا دالومړی ځل و، چې هغې ما ته دخپل نه راتګ په باره کې څه نه وو ویلي، کله چې تیــره غرمــه کورتــه راورسیدم ګاونډۍ مې راته وویل چې نن ډیرزیات تلیفونونه درته راغلل...

ما لا خپل کالي نه وو اغوستي چې بیــاهم هغســـې تیززنګونــه راغلــل، زرمې غوږۍ واخیسته اوغوږته مې ونیوه چې دلکشمي چغه مې ترغوږ شوه:

ــ زه یم، لکشمي... زما انا... نوره له اوپروالا سره یوځای شوه...

ددې په دغه دردمن غږ ماهم د درد احساس وکړ، دیــوه ژور درد، هغــه درد چې انسان یې هروخت نه شی کولای... اوخپل دریغی مې په درد کې ورته څرګند کړ... هغې غوږۍ کیښوده، سترګې مې په یوازې کوټه کــې دیوالــه تــه ونیوې، لږ ګړۍ وروسته مې ښه پام شوچې اوښکې مې راغلې، راتویې شـــوې، چې په دغه شیبه کې دهغې پوښتنې ځان راته راغبرګ کړ:

ــ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیــانو پــه خیلخانــه او ټــاټوبي کـــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

ددې هغه مینه رایاده شوه چې دې د دولت خان له نامه سره درلوده، له هغه نامه سره چې هغه دسوري شیرشاه د زوی اودخان جهان لودي دپلار زیب و، هغه نوم چې دهند دموسیقۍ پلار تان سین دهغه (دشیرشاه د زوی دولــت خان) ترسیوري لاندې وځلید اووغوړید... اوزړې شهزادګۍ په هغه نامه باندې ان په شلمه پیړۍ کې هم و ویاړل... دهغوتیرو اتلولیو، میړانو اوپښتو ته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل هغه چاپیریال کې چې څوک نه پرې پوهیږي اویانــه غــواړي ځــان لکــه یوشمیرپیښوري اردو ژبي او کابلي فارسي ژبې پښتانه پرې پوه کړي درنــاوی وکړ...

زماله پاره دهغې دمرګ غږزما دموردمرګ ترغږکم نــه و، زرمــې خپــل کالي بیرته واغوستل، تکسي ته مې تلیفون وکړ، هغه هم راورسید، ډیره شیبه لانه وه تیره چې د زړې شهزادګۍ کورته، هغې ښکلې بنګلې تــه چــې نــژدې دیوې نیمې پیړۍ رزمو اوبزمو ته یې په خپله غیږه کې ځای ورکــړی و، هغــې بنګلې ته چې دیوه پښتون نومیالي پرتم یوروښانه څراغ اوس هلته په کې پــه خاموشۍ سره غزیدلې و اوددغې نړې درنګارنګ ګلونو وروستۍ غاړه کې یــې دغاړې پرځای ترتابوت راچاپیره شوې وه... هلته چې نورڅوک نه پوهیدل چې بیا به دلته هم څوک دهغه تیربرم اوپرتم کیسې له چا سره زمزمه کــړي... پــه مړاوې څیره ورسیدم.

هلته مې دهغو ګلونو په منځ کې دهغې پښتنې شهزادګۍ چې احساس یې دژوند تروروستۍ سلګۍ پورې پښتون و، وروستۍ ننداره وکړه اودزړه لــه کومې مې خپلې اوښکې اودعاوې دهغې په وړاندې چې اوس یې دخپل خــالق رضاته ځان سپارلی و، وښندلې،هلته زمــا یوشــمیرټولګیوال چــې خبرشــوي ووهم راغلي وو، پوجا مې ولیده، چې پرما پسې یې ســترګې اړولــې، رانــژدې شوه، راته ویې چې ما نن څوڅو ځلې تلیفونونه دروکړل، په کــورکې نــه وې... ماخپله خبره ورته وکړه، خودې راته وویل چې ماښام زما له لیدو پرته ولاړ نــه شې، زه اوته به ګډ ځو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنازه دبنګلي ختیزته جومات ته څرمه ترسره شوه، په ســلګونو تنــه چې دلته راغلی وو، ټول دهغې په بدرګه له هغې سره هدیرې ته چې ډیره لرې نه وه روان شول،دهغې په جنازې کې ډیروخلکو برخه اخیستې وه، ډیره ګرانه وه چې سړی پوه شي چې څومره یې خپلوان اوڅومره نوریې دوســتان وو، مــا خویوازې دلکشمي پلاروپیژاند، چې راغلی و، خوهیڅچا ته نه ښکاریده چې هغه به پښتون نه وي،هغه په رښتیاهم ډیرخواشینی و، هغه دزړه له کــومي د زړې شهزادګۍ په مرګ ژړل، اودهیڅچافکرته هم نه ورتله چې مدن لال هندو اومیم صاحبه مسلمانه ده، هلته نورو هندوانو اومسلمانانو په ګډه دهغــې پــه مــرګ ژړل، هلته سړي ته ښکاریده چې انسانیت اوسړیتوب ترهرډول ګروهې اړیکو لوړدي، دانسان غم دانسان غم دي، دانسان مرګ دانسان مرګ دی، اودانسان خوشالي دانسان خوشالي ده،انسان ژبــه، ګروهــه، کــالی،کور کلــی اوهیــواد بدلولای اوله لاسه ورکولای شي خوڅه چې نه شي بــدلولای، هغــه دده غــم، خندا، ژړا،مینه اوعاطفه ده چې دې دژوند له پیله ترپایه په هرځای اوهررنــګ کې یوشان بدرګه کوي... مرګ سره له دې چې هرڅوک اوهره ډله هغه ته پــه کرکه ګوري، په کرکه یې یادوي، نه یې خوښیږي خو یوه ورځ داسې راځي چې باید دخپل ژوند قیمتی مرغلره په همدغه بــدغوني ســوداګرباندې وپلــوري... دژوند وروستی سوداګرهم دی دئ او هغه له هرچا په هرډول اوهره بیــه چــې وي اخلي، خو هیڅوک نه پوهیږي چې څه یې کوي اوپه څه برخلیک یــې لــه هغه وروسته ور اړوي...

موږ لا په هدیره کې وو چې لمرولوید، لمر، هغه چــې دهرڅــه اوهرچــا رازونه اویادونه ورسره دي، هغه چې هغه ورځ یې هــم پــه یــاد وه چــې دغــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ په هغه ورځ دلوي نواب په کورکې په څه شان اوشوکت سره وزيږيده اوڅه خوشالۍ نه وې چې په هغه ورځ يې ددوې محل په سر نه و اخيستی، لمرهغې هستۍ چې نه يې په هغه ورځ د دې له کورنۍ سره په هغو پرتمينو خوښيوکې برخه واخيسته اونه يې نن هم ديوې شيبې له پاره ديوه ساده اخ په نامه شاته راوکتل، هماغه لمر، هماغې رڼايي پرهغه مهال ولويده اوموږ ټول ساړه ساړه لکه بايلي جوارګر خالي لاسونه، يو يو، دوه دوه، درې درې او...له هديرې بيرته راروان شو.

کله چې محل ته بيرته راغلم بوچا دبنګلې په دروازه کې وه، نيغ يې دلکشمي مورته وروستم، کله يې چې سترګې راباندې ولګيدې راته په کوکو شوه، داسې لکه چې په رښتياهم زه ددوی دکورنۍ کوم مهم اونژدې غړی يم، اوپه رښتيامې کومه ډيره نژدې څوک له لاسه ورکړې ده، هغې زه په غيږکې ونيوم، اوپه چيغو چيغو کې راته وويل:

ــ دولت خانه زويه، زما شهزادګۍ مور خو ستا په ليدو سره دهندوستان ټول درانه درانه غمونه له ياده وايستل، کاشکې ته خو څوکاله پخوا راغلی وای... پرهغې ته څومره ګران وې اوتاته څومره خوشاله وه...

ليلې ته مې هم تسل ورکړ، هغه له خپل خاوند سره چې نن سهارله خارج څخه دخپلې مورپه مړينه راغلی و، ولاړه وه اوهغه يې ماته راوپيژاند، نواب رحمت الله خان... چې اوس يې په کوم هيواد کې دهند داستازي په توګه دنده درلوده...

له هغوی سره مې خپله خواخوږي وښوده، ليلې په نيولي غږ راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ دببو وروستۍ شيبې وې اوستا نوم... په هغه شپه چــې تاســې ولاړئ ځو ځوځلې يې له ماپوښتنه وکړه چې:

ـ ددولت خان عزت وشو که نه... ما هغه ونه ليد...

دهغې خاوند چې له خيرې يې پرتم ښکاريده دخدای پاماني په وخــت کې په غيږ کې ونيوم اوراته وويل:

ـ مور خو ولاړه، لکه چې يوازې يې پريښودو هيلــه مــن يــو چــې تــه مويوازې پرۍ نږدی، پښتانه څه وايی؟ زما اوس فکرکارنه کــوي... کيلــه راځــه کيله به زه... (نورنه پوهيږم)....

ما تراوسه ژړلي وو، خوداسې نه چې غږ مــې د زړه لــه اولکــې دبانــدې ووزي، خو کله مې چې د رحمت الله خان داخبره واوريده، نــو نــه يــوازې مــې تسل ورنه کړ بلکی په ژړا مې هم زړه ښه ورســره تــش کړ...ښايســته شــيبه ورسره ودريدم، څه خبرې مې هم ورسره وکړې... په تلوتلو کې يې بيا ترغــوږ راتيره کړه چې هغه سندره څنگه ده؟ خوله مې يې غوږ ته ورنږدې کــړه اولــه هغې سره سم مې دم گړی خدای پامانی ورسره وکړچې:

مينه په تلو راتلو زياتيږي کله راځه کله به زه درځم مينه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۱)

ماښام تیاره و، ما اوپوجا دواړو له لکشمي سره هم خدای پامـانی وکـړ، هغه بیرته پرمحل ننوته، ما بوچا ته وویل چې همدلتـه ودریـږه،زه زر یوځـل ترزړې ونې لاندې قبرته ورغللم، زر مې یوه دوه رکعته لمونځ وکـړ، دعـا مـې وکړه، په تاخچه کې ایښی دروند کتاب هغه چې کرښې یې تراوسـه هـم لکـه مرغلرې روښانه وي مې ښکل کړاو زربیرتـه راغلـم، دهغـې پـه څنـګ کـې کیناستم اودواړه دزړې شهزادګۍ له کوره راووتو... ماپه همدغه مهال پوجا تـه ووې چې زه سیده خپل کورته ځم ځکه چې هم خواشینی یم اوهم ستړی، خو دې پرته له ځنډه ځواب راکړ:

ـ سمه ده ځان آرام ونیسه، هم هلته دې بیا یم...

دغه شپې دمیاشتې وروستۍ شپې وې، ځکه نوشپه زرتیاره کیـده، زه هسې هم په دغه ښار کې نابلده وم، دشپې به چې په موټرکې وم نه به پوهیدم چې چیرې ځم اویاپه کومه خوا روان یم، په دغه ماښام هم پوجاموټرته داسـې پونده ورکړې وه، چې یوه خواهم سمه نه راته بریښیده اونـه پوهیـدم چـې دا کوم ځای دی اوپه کومه خوا روان یم...هم یې موټرچلاوه اوهم دځه په باره کې راته ګډه وه خو زه نن په خپل حال کې نه وم، یـوازې سـرمې ورتـه ښـوراوه، لاسونه یې لکه دځوښ شویو شیدوځپه له خبروسره همداسې راپورته پورتـه کیدل. په دغه شیبه کې ماته زموږ دکلي دخدای ښښلي مـلا سـحرګل خبـره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایاده شوه چې کوم کال غزنې ته راغلی وهلته یې کومــه ښـځه داخلـــي کــه خارجي لیدلې وه چې موټرېې چلاوه، کله چې بیرته رشیدانوته راغی نوټولو ته به یې همداویل چې:

ـ آخره زمانه شوه، په غزنی کې مې ښځه ولیده چې مــوټرېې چــلاوه، خدای ترې وساتلم که نه دې خو غوښتل چې سم دم یې راباندې راوخیژوي...

داچې ځومره به یې رښتیاوې خدای به ترې خبرو، خوجمعې یې ډوډۍ خیراتوله چې خدای دې ترې بچ کړې و، آخرهم لــه خــره راولویــد اومړشــو، زامنویې هم خیرات پسې ونه کړ...

اوس چې پوجا موټرچلاوه ماته زما دماشومتوب همدغه کیســه رایــاده شوې وه، په همدغه سوچ کې وم، چې پوجا خپل موټرډیوې بلې خورا ښــکلې خو په زاړه انګریزي ډول جوړې بنګلې مخــې تــه ودراوه، دګــراج دروازه پــه اتوماتیکه تننۍ خلاصه شوه،، پوجاخپل موټر وردننه کړ، ما په زوره ورته وویل:

ـ دخدای له پاره دادې چیرې راوستم ما هیله هم درځخــه وکــړه چــې ما...

دې راته وخندل:

ـ یوسری انسان یې ستایې له کورسره څه، چې چیرې ښه هلته شپه...

یوځل مې بیا هیله ترې وکړه چې زه ســتړی یــم، زه نــه غــواړم چــې نورځوک راسره سرګردانه اوخواشیني شي... خو دې هیڅ هم نــه ویــل، راتــه موسکۍ وه، چې په همدغه شیبه کې دوو نوکرانو لــه دوو خواووزمــوږ دمــوټر دروازې پرته له دې چې موږ یې کلپ ورخــلاص کــړو خلاصــې کــړې اوزمــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر کلي يې وکړ، ماهغې ته ووې چې دانوڅنگه کيدای شي چې هغـوی دکلـپ دروازه چې دننه خوا څخه ورخلاصــه نــه شــي خلاصــه کــړي، دې اول راتــه وخندل،خو وروسته يې راته وويل چې داموټر يې پلارپــه دې ورځــو کــې لــه خارجه راوستی دی،هغه کوم کمپيوتري حساب لري چې دبلدوکســانوپه لاس اوغړ باندې پوهيږي...

دلته هم لوی کورو، لويه بنگله وه، داسې لکه دلکشمي داناغوندې دننه اوباندې يې څراغونه روښانه وو، لوی ډنډ يی په منځ کــې و، پــاکو اوبــويې پــه پاکۍ سره په منځ کې ځان په آرامۍ سره غــوړولی و، ډيرخلــک ننــه کښــته اوپورته کيدل، داسې چې سړی پوهيده دلته يوڅه اويا يوه لويه پيښــه شــوې ده. زه اوپوجا دواړه دمانې دننه شو،هلته يې مور، پلار، مشرورو اوکشــره خــور ټول داسې ولاړوو لکه چې دميلمنو هر کلی کوي، زه پوجا دوې ته په يوه لنــډه جمله کې وروپيژندلم:

ـ دادولت خان دی، له افغانستانه څخه راغلی، دلته له موږ سره په يــوه کالج کې درس وايي...

پلاريې لومړی ما اوبيا خپلې لورته موسکی شو:

ـ ډيرښه، ډيرښه، زموږ پټان ورور دی؟

ـ پوجا زرځواب ورکړ:

ـ پټان نوښه پټان دی، که څه هم چې پټانان هندتــه هرمهــال راغلــي، هغوی ددې خاورې شوي،هرڅه يې له لاسه ورکړي، خو دې لکه چې داسې نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، په دې چې دې غواړی هم غازي شی اوهم بیرته پټان خپل وطن ته ستون شي...

هغه ورته وخندل اوورته ویې ویل:

ـ داپه رښتیاهم زما تربوردی...

ټاکر پیاری لال دپوجا پـلار و، دې هـم راجپـوت هنـدو و، ځـان یـې راوپیژاند اوویې ویل چې دې له هغو جنرالانوڅخـه دی چـې جنـرال نیـازی اودهغه پوځ یې په ډاکه کې کلابند کړ، دهند اوپاکستان په نورو جګړو کې یې هم برخه اخیستې وه. په خنداکې یې خپله داهم ترغوږ راتیره کړه چې، دتـره زوی دې هم ډیرې جګړې کړې دي...

له همدغې ورځې وروسته به جنرال زه په نامه نه یادولم تل به یې دتره زوی بللم... ځکه ده به راته ویل چې یووخت دهند په ټوله نیمه وچه کـې دوو قومونویوبل په ویاړسره یادول، چې یو پټان و اوبل راجپوت، دوې سره لـه دې چې له یوه اوبل سره دجګړو اونښتو خورا ترخې کیسې لري، له یوه اوبل سـره ډیرنژدې اودیورنګه ځانګړتیاوولرونکي قومونه هم وو...

زما اودپوجا دپلارلنډکی کیسه لاپای ته نـه وه رسـیدلې چـې دنـورو میلمنو یواوږد لام پردالان راننووت، نارینه اوښـځې، ځوانـان اونجـونې، زړې اوپخې، په ځو شیبوکې دغه سالون دچا خبره لکه رستورانت داسې راډک شو، زه دسالون په برسرکې وم، خلک سم نـه راتـه ښـکاریدل، خـو چـې پوجـا اولکشمي زما پرخوا راروانې وې په زړه مې غله راګډ شول، اودا په ذهـن کـې راتیره شوه چې ګواکې ټول دوې سره خپل دي، چې ښه ځیرشوم اوشاوخواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مې نورهم وكتل، ډيرې خيرې، ډيرخلک پيژندګلوي وو، ليلا خان هم له خپـل خاوند اودوو بچيانو سره راغلې وه، دلكشمي كورنۍ اود دوی نورخپل خپلـوان هم ګرده راغلي وو، په همدغه مهال چې كله پوجـا اولكشـمي دواړې راغلـې اوزما څنګ ته كيناستې، دوی ماته داخبره دلومړي ځل له پاره په ډاګـه كـړه چې دوې دواړې سره سكنۍ ترلې دي. دامعلومه شوه چې دوی دواړې په يـوه كورنۍ پورې اړه لري،ډيرڅه يې له يوه اوبله نه يوازې پټ نه دي بلكـې هرڅـه يې سره يورنګه دي. دوې چې كله داخبره راته وكړه ما په هماغـه ځـای كـې خپل تندي ته ټس وركړاوله خدايه مې شكريه وكړه چې كومه ورځ مې د دوی په منځ كې ديوې اوبلې په باره كې څه نه دي ويلي... لاسونه مې لاهم داسې په تندي باندې نيولي وو، په دغه شيبه كې ما تـه هغـه زمـوږ ددفتردهمكـارې شيرنې خبره رايادة شوه، چې يومهال يې راته كړې وه چې: دروسي يرغل پـه شپوورځوكې په پيښوركې دافغانانوله پاره ډيرې مرستندويې ټـولنې جـوړې شوې، چې دهغو له بركته موږپيښوريانو ته هم په كې كارونه ميلاو شول، ماهم په يوه موسسه كې كاروموند ځوكاله وچليده خو وروسته دپانګې دنشته والـي له امله په ټپه ودريده، په دغه موسسه كې ډيروافغانانوكاركاوه، مافكركاوه چې دوی به دافغانستان له بيلابيلوسيموڅخه وي... دموسسې له رنګيـدو څوكالـه وروسته چې دافغانستان په لوبه كې سرويس تبديل شو، زه جلال آباد ته لاړم، چاراته وويل چې زموږ دهغې پخواني موسسې دامرپلار مړشـوی، زه هـم لـه نوروپيژندګلووسره بهسود وته ورغلم، هلته مې ټول هغه دموسســې ملګـري وليدل چې تاوده تاوده يوې اوبلې خواته ګرزيدل، بيـامې هـم فكروكـړ چـې داخودعا ده،دوی به هم لكه ماغوندې خبرشوې وي څكه راغلي دي، لـه يـوه دوو مې پوښتنه وكړه چې څنګه خبرشوې چې دلته نن راغلئ، هغه راته وويل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا آمرخو زماورو‌ردی، بل راته وویل چې زما دتره زوی دی، خبره ان دماما اونورو خپلوانو ترزامنوپورې ورسیده... لنډه داچې راته روښانه شوه چـــې هغــه زموږ موسسه ټوله یوې کورنۍ چلوله خو هلته یې ناسته پاســـته داســـې ســره جوړه کړې وه چې هیچاهم فکرنه کاوه چې ددغې موسسې غړي به له یوه اوبل سره پیژني...؟

پوجا څه شي ته پورته شوه، لکشمي مې لاس له تندي راکښته کړ، پــه غمجنه څیره، په داسې څیره چې خواشیني له ورایــه تــرې ښــکاریده راتــه موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ـ څه خبره وه، که دې څه ویلي هم واي، څــه بــه دې ویلــي وای؟ مــوږ خوځه تاسې غوندې نه یوچې دیوې دومره وړې خبرې له پاره هــم تنــدی پــه تیره ماته کړو... خوماهغې ته دشیرنې کیسه وکړه، هغه داسې پــه خنداشــوه، چې اوچت غږیې په دغه حال کې زیــاتروخپلوانو واوریــد. خــو زریــې ځــان راخوندي کړ، مایې دانا دمړینې له امله خپله ژوره خواشینې یوځل بیــا ورتــه څرګنده کړه، ددې په سترګوکې اوښکې لکه چې پرګلاب باندې بــاران واوري اوبیا یوناڅاپه پرې لمرشی اوس دتالاربلورینو څراغونو تــه ســلامي شــوې وې، داسې چې زما سترګې یې هم ناچارې کړې چې باید لکه ددې دهغوپــه شــان شي. خونه، په همدغه حالت کې یې ستونی راډک شو اودې هم هماغــه تیــره خبره راته وکړه:

ـ کاشکي څوکاله مخکې راغلی وای، پرهغه مهال چــې زمــا انــا دغــه ناروغي نه درلوده، هغه ستاپه راتګ دومره خوشاله وه چې هغې به تل ویل تــه خدای ددې له پاره هندوستان ته رالیږلی یې... ان چې کله کله به یې ما ته هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترغوږ راتيره کړه چې له دولت خان سره... په دې چې په اوسنې نړې کــې کــه په انسانانوکې دوفا، باور اورښتيا ينې بيلگې پاتې وي هغــه بــه پــه پټانــانوکې ترنوروخلکوزياتې وي...

خومايې زرځواب ورکړ:

ـ هو، هغه ډيره مهربانه وه، ما ته هم داسې ښکاريده لکه زما مور، هغــه يوازنۍ څوک وه، چې ما يې په خيره کې دخپل پښتون ژونــد يــوه اوږده لــړۍ وليده، مايې دروښانه څيرې په هنداره کې دخپل تيربرخليک د آواره وريځــو درنې درنې لړۍ وليدې... اوهغه يوازنې څوک وه، چې په شلمه پيړۍ کــې يــې دشپاړسمې پيړې دپښتنې مينې اودرنښت هنگامه له ځان سره ژوندۍ ساتلې وه... خودريغه چې مايې هغه پوښتنه ورځواب نه شواى کړاى، هغه پوښتنه چې رانه کړې يې وه:

ـ داحمدشاه اومحمود دبريمنو غازيــانو پــه خيلخانــه او ټــاټوبي کــې يوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

نن هم شپه ډيره ناوخته شوې وه، موږ په هغه شپه دپوجادوې کــره وو، هلته دلکشمي اودهغې نورخپلوان ټول راغلي وو، دپوجا پلار زموږ په دود نــن شپه دوې ته (ويروسي) کړی و، پرما هم ناوخته شوی و، پوجا بياځان رادمخه کړاو راته وويې ويل چې زه دې کورته رسوم، مايې غوږ ته خوله وروړاندې کړه چې داځل مې په دې نيمه شپه کې په بله خوايونه سې، خو دې راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نه داخل دنيغ کورته رسوم، زه هم له ځان سره يوچوکيدارڅوک چې له هغې خوا يوازې نه وم بيايم،...

په همدغه دغه کې راووتو، دپوجا موټرهلته وړانـدې دانګړبـاغچې تـه نژدې ولاړو، ما له کوربنوسره خداى پامانې کاوه چې دا خپل موټر ته ورغله، زه اولکشمي هم ورووړاندې شو، کله چـې دې غوښـتل دمـوټر دروازې تـه لاس وراوږدکړي، دمخې دټايرله څنګه يې يوه برابرمار ځان ورښوراوه اوددې پرخوا يې ځان راوخوځاوه، چيغه يې وکـړه، لړراديخواتـه وچـه کلکـه لکـه لرګـې ودريده،د لکشمي دلته زما په څنګ کې واړې وختې اوما ته يـې وويـل چـې وړاندې ولاړنه شم...دپوجا هغه ژبه چې لکه بياتې داسې به چليده اوس ګونګې شوې وه، حالت يې ډيرخراب و، ماپه آرامۍ له لکشمي څخه پوښتنه وکړه چې که زه داماروونم څوک خو به پرما بدنه وايي؟ هغې راته وويـل چـې وړانـدې ورنه شې داستاکارنه دې، زه چوکيداران رابولم چې هغوى يـې مړکـړي، خـو مارهمداسې دپوجا پرخوا راروان و، په څنګ کې مې دسيمټو يوه ټوټه پرته وه، هغه مې راپورته کړه، په ډيره آرامۍ سره مې دهغه سرپه نښه کړاوپرهغې مـې وويشت، يو دوه لټه واوښت راواوښت، نورهمالته له حرکته ولويد. پوجا له ډاره لړزيده، هرڅه يې له لاسه ورکړي وو، خوکله يې چې وليـد مـار مـا وويشـت، يوڅه سره آرامه شوه، ترلاس مې راونيوه اومارته مې نژدې ودروله چې يـوازې لکۍ يې ښوريده، دې ته مې تسل ورکړچې هغه نوردخوځيدو نه دى،خو هغـه داسې ډاره شوې وه چې رنګ يې زموږ دخلکو په وينا دځراغ پلتـه شـرموله، مايې دمخ خولې په خپل دسمال ورپـاکې کړې،لـه هغـه وروسـته يـې پـلارا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونورخپلوان اوخوکيداران له اوږدو اوږدو لکړو سره راورسيدل، پلاريې پوجا په غيږکې ونيوه، په سريې لاس ورتيرکړ، ورته په موسکا شو:

ــ غټ پياوړې پټان دې په څنګ کې دی ته لــه مــاره ډاريــږې... زمــوږ نيکونو به تل موږ ته ويل چې که ملګرتيا کوئ نوله پټان سره به يې کــوئ، کــه هغه درسره وي دزمانې بدې بلاوې خوځه کوې چې دځنګلونو زمريان بــه هــم لاردرڅخه چپوي، شيرشاه زمرى نه و وژلى چې دولت خان به يوه مارتــه ســزا ته ورنه شي کړای؟ دلکشمي پلار خپل موټروان ته غږوکړ، چې راشي اوماخپل کورته ورسوي، پوجا اوس ايله لږآرامه شوې وه، لکه چې باوريې نه کيده راتــه ويې ويل:

ــ ته مارهم وژلى شې؟

ماورته وخندل:

ــ ولى څه شک درته ښکاري؟

ــ داچل دله چا زده کړی، چې په يوه وارسره دهغه ځای پرځای کړ.

ــ زموږ خلک وايي ماردښمن دی... ددښمن په وړاندې بايد سړی ناګاره نه وي...، هغه هيڅ چل نه غواړي...

ــ نه، نه مطلب مې دادی، چې دماروژلو درس دې لوستې، چادرښــودلى که څنګه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ هو، ما ته دماروژلوچل زما نيکه خداى دې وبښى راښوولى دى، هغــه موږ ته ددښمن داکه ماروي، کــه زمـرې، کــه ليــوه اوکــه يرغلگرانســان لــه دغوتپولوسره دمقابلې چلونه راښودلي دي...

ددغې لنډې پيښې له دړدنگه وروسته،مې بياله تپولوسره هغــوى چــې دلته ولاړ وو خداى پامانې وکړ، پوجا اولکشمى له خيرو ښکاريدې چــې ښــې ډارې شوې وې،ځکه يې اوس نه ويل چې موږ به دې ورسوو، زه تــرې موټرتــه وختم، دپوجا زړه صبرونه کړلکه چې عادت يې و اوورستى خبره يې تل ځانته ساتله رانژدې شوه،ترغوږ يې راتيره کړه:

ـ ځه خداى دې مل شه، نوربه دنيکه ته هم دعا کوم چې تاته يې داچل درښوولى و، اوکه نه نونن شپه بــه زمــا هــم لــه اروابښــادې ببوســره وه، خــو لږناوخته...؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۲)

له لوی اختره څوورځې تیروې چې زمور دکالج څـوملګرو سـره جـوړه کړې وه چې له لکشمي سره د غمرازي په نامه، دیوې دوو ورځوله پاره باید په ګډه یوې خواته دهند دلیدنووړښاراوسیمې ته سفروکړو، دټولو رضـاوه، چـې باید ولاړشو، خو توپیرپه دې کې وچې په نه سره جوړیدو چې چیرې ولاړشـو، چا به ویل اجمیراو راجستان، یوشـمیرخو لاویـل چـې مسـوري، دهـره دون اوهریدوارته، نورلاویل بنګال اودارجلنګ ته... داټول ځایونه زمور په لست کې وو، خومور سره جوړ نه شو، ټولو واک لکشمي ته ورکړ چې هرځای هغه ووایې هم هغه ټولو ته دمنلوور دی، دهغې سلا په اګره راغله، پرتاج محل، په دې چې پردې باندې تاج محل ډیرګران و، داهلته څوځلې پخوا هم تللې وه خو لـه دې سره سره یې هم زړه نه وترې را ټول شوی، داځل یې هم هغه خوښ کړ، زما په یاد دي چې کله یې اګره یاد ه کړه ماته یې وکتل اوبیایې پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ ستا تاج محل خوښیږي؟

ماورته وخندل اوورته ومې ویل:

ـ داسې زړه، داسې خیال، اوداسې څوک به هم وي چې ووایی زمـا نـه خوښیږي.

تاج محل دهرهغه چا چې په سینه یوڅه دزړه په نامه لري خوښیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ولې دهرچا خوښيږي؟ (په موسکا).

يوه شيبه ورته غلى شوم،خو بيامې زرځواب ورکړ:

ـ زه به ستاداخبره هلته ځواب کړم چې کله تاج محل ته ورسيږو.... ـــ سمه ده، خو پام چې که زما هيره شوه، چې بيايې راپه يادکړې...

فکرکوم چې په هغه ورځ دجمعې ورځ وه، تيرماسپښـــين و، چـــې مـــوږ اګرې ته ورسيدو، هلته مو دشپې له پاره هم په يوه هوټل کې ځايونـــه ونيـــول، هرچا دځان له پاره يوه يوه کوټه ونيوه، پوجا اولکشمی په يوه کوټه کې ديـــره شوې، ما اواکبرخان هم ځانته يوه کوټه ونيوله، په هغه ورځ مو ترمازديګره پـــه هوټل کې آرام وکړ، په دې چې موږ غوښتل ناوخته تاج محل ته ولاړشـــو، پـــه دې چې پوجا ويل چې تاج محل په دغوشپوکې تروږمۍ دشـــپې ښـــکلی وي، ځکه چې اوس سپوږمۍ هم دڅوارلسمې ده. له ماسره اکبرخـــان هـــم و، هغـــه زموږ دګټواز يوښايسته اوزده کړې زلمی و، سره له دې چې زموږ داوطنـــداران په هرڅه پوهيږي، خو يوڅه چې دکلونوپه اوږدوکې يې ملاورته ماته شـــوې وه هغه زده کړه وه، چې نه دوی ورته ليوال وو اونه يې خپل زامن او اولادونه ورته هڅول، خو اکبرخان ته خدای خپله کورنۍ په ښه کړې وه اوخپلې زده کړې په ښه شان سره ترسره کړې وې،دنوی ژوند په ټولو نازکيوباندې لکه دعصرزلمی، نه دګټوازداسې پوهيده...دکورنۍ نوروغړو يې اوس هم په اسام اوبنګـــال کـــې ددوې په وينامعاملې درلودې خودی له هغوټولولاس پـــه سرشـــوی و اوملايـــې يوازې زده کړو ته تړلې وه، اوس يې هم له يوې جاپانې کمپنې ســـره کارکـــاوه چې هرڅه يې درلودل. خوله دې سره سره يې تراوسه په کومه نجلۍ بانـــدې داسې چې دځان له پاره يې وړوبولی لاس نه و ايښی، په دې چـــې پـــه عـــادي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونو دده زړه اوبه نه څښلې او هغه چې ده غوښته هغه ورپيداکيده نه. مازديګرمهال و، چې مور په تاج محل ورننوتو،، په څوشيبوکې راباندې ماښام شو، ما اومصطفی چې زموږملګری و، هلته دتاج محل دماڼې په څنګ کې دماښام لمونځونه وکړل، هرڅوک چې تاج محل ته لاړشي، هلته ديوه پرتم احساس، ديوه جوړونکي اوهستوونکي قدرت ننداره پرته له دې چې فکرپکې وکړي په خپلوسترګوويني، اودرښتينې هستوونکي په پرتم اولويی هلته تربل هرځای زيات دسړي باورپياوړی کيږي...

دتاج محل ښکلا اوځواني اوس دسپينوڅراغونو غيږې ته لويدلې وه، دماڼې پرننيوديوالونو باندې دياقوتو اومرغلرو ځلاوو دهرچا ان دهغو مستو نجونو اوشازلمو سترګې هم خيره کولې چې ځانوته به يې دښکلاپه لحاظ دچا خبره يوڅه ويل، دشاجهان اوممتازمحل ارواوې چې دهغو پرقبروباندې په شپوپه ورځو، په مياشتو، مياشتو، اوکالونو کالونو ديوه اوبل په کتو کتوباندې نه ستړې کيږې، ديوې اوږدې اوتلپاتې مينې کيسه هرچاته چې په دغو کيسوپوهيږي وايي... اووريادوي چې ځوان خرم اوښايستې تاج بی بې دلته دڅه شان يوې مينې هنګامه جوړه کړې وه چې تودوخه يې تراوسه دهنداونړی خلک له ورايه احساسوي.

زه اولکشمي هم يوځای وو، کله موچې دتاج ننداره وکړه، کله موچې هلته هرڅه دزړه په سترګووليدل، هغه اوس ګردسره په يوه بله دنياکې ورډوبه شوې وه،زه پوه شوم چې دهغې جسم له ماسره په تاج محل کې روان دی خو روح يې په کې نه وه،دهغې دسترګو سپينوالي لکه دتاووس دسترګو په شان دسپين تاج محل په منځ کې دتاج محل سپينو څراغونوته مينتوب اوليونتوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوځل کتو کې وربښل، ما نه شوای ورته کتلای، څیره مې یې دتاج دســـپین دیواله په سپینومرمرو کې لیده چې لکه بت غوندې راته ښکاریده، ترلاس مې کلکه راونیوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ـ ما وینې اوزما خبرې اورې؟

هغې ځواب راکړ: وینم دې نه، خو خبرې دټولې اورم...

ـ پوهیږې تاج چا جوړکړې؟

- هو، پوهیږم...

ـ چا؟

ـ مینې، یوې لیونۍ مینې اویوه مینه ناک احساس...

اونوریې څه ونه ویل...

موږ ټول له تاج محله راووتو او دتاج له څنګه مودجمنـا ننـداره کولـه، دځوارلسم سپوږمۍ هم هسکه راغلې وه، دجمنا اوبوپه دغــو شــپو کــې ایلــه دسیند مخ پوښلی و، اوبه یې ډیرې نه وې، لکشمی دسپوږمۍ انځور په جمنــا کې ولید، پوجا غږ ورباندې وکړ:

ـ لکشمي پورنیما وینې؟

هغې ورته وخندل او ځواب یې ورکړ:

ـ هو ښکلې ده، خو په تاج محل کې نه، په دې چې دلته له تــاج محلــه پرته بل شی ښکلي نه ښکاري...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی دواړې سره یوې خواته شوې اکبرخان زما خواته راغی، لاس یې زما په لاس کې راکیښود اولومړی پوښتنه یې رانه داوه:

ـ دتره زویه، دابله(پوجا) خو دې زما ډیره خوښه شوه...

مامې لاس دده پراوږه کیښود او پوښتنه مې ترې وکړه:

ـ اکبرجانه لالیه، داتاج محل دی، همدلته د زړه مراد غواړه، هرڅه چې غواړې؟

پوجا زما اوودده انځوراخیست، پاروتی هم له اکبرخان سره خپل عکس واخیست، ما په ټوکه ترغوږ ورتیره کړه:

ـ اکبرجانه لالیه خدای دخیرکړي... شنې کوترې خو دربانـدې رامـاتې دي،...

ده پاروتي ته په ځیرځیرسره وکتل:

ـ یه یه دادې درنیسه... داپه ونه وړه ده... هغه بله خو که ښکلی ده ونـه هم لري...

تیرماښام موږ دتاج محل له جادویی غیږې راووتو، داګرې دښار په سړه اوآرامه غیږه کې روان وو، هلته چې دتاج دشاوخوا په انډول ډیرروښانه نـه و، دواټ پرغاړه په سلګونو خواران داسـې چـې تـا بـه ویـل دایـې همیشـنې استوګنځی دی یوې اوبلې خواته په خواږه خوب باندې ویده وو. لاره تیاره وه، لکشمي اوپوجا څنګ په څنګ روانې وې، ما په همدغه مهال پوجا ته وریـاده کړه چې شاجهان لکه چې اګره له سامان برجه په همداسې یـوه تیـاره شـپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليدلې وه چې خپلې ګرانې لورجهان آرا ته هغې ته چې دژوند ترپايه هم له ده څخه ديوې شيبې له پاره بيله نه شوه ويلى وو:

که له دې زندانه داخل ووتم اوبخت ياري راسره وکړه داځل بــه دتــورو مرمرو تاج داګرې ښارته ورډالۍ کوم...

زما خبره لا پاى ته نه وه رسيدلې چې دپوجا پښه په کــوم شـــي بنــده شوه، نژدې وه چې پړمخې ولويږي، اکبرخان راکلکه کړه، ترهغو چې هوټل تــه نه وو رسيدلي،دوى دواړه لاس ترلاس سره روان وو. همالته زما زړه ته ورسيده چې اکبرخان لالى هسې هم دغرو واو دغروشو....

په هغه شپه موږ ترناوخته داستوګنځي په بڼ کې کيناستو، ټــول ســره دوه دوه شوي ول اوپه خپلوخپلــو کـــې ســره ډوب ول، لکشــمى لــه ماســره ترناوخته پورې ناسته وه، اکبرخان لالي له پوجاسره ګــوتې خــوږې کــړې وې اوهغه نور له نوروسره څوک يوځاى اوڅوک بل ځاى کښته پورتــه کيــدل، پــه هغه شپه لکشمي ډيره هڅه وکړه چې زما له خولې يوڅه واوري... يوځــل يــې راته وويل چې تا خو ويلى وو چې له تاج سره دمينې خبره به هلته درته کــوم اوس خوهغه وعده پرځاى کړه اوراته ويې وايه...

مابياهم ورته وخندل او ورته ومې ويل:

ـ تاج محل ديوې تلپاتې مينې نوم اونښه دى،دمينې، د هغه څــه چـــې انسان بې له هغې څخه انسان نه دى،انسان له هغې پرته ديوه سپيره بيابان په شان دى چې څوک يې هم په خوند او رنګ نه يادوي...

دا راته موسکۍ شوه لاس يې زما پرمخ را تيرکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته هم مینه پیژنې؟

ــ هو، لږ لږ ځکه چې ما ته هم ځان انسان ښکاري...

ــ راته ویلای شې چې مینه څه ته وایی؟

خوما خپل عذر ورته څرګند کړ او ورته ومې ویل:

ــ له بده مرغه چې یوخوله بابادمه تراوسه مینه چا تعریف نه کــړه، بلــه داچې ماته هم دمینې دستاینې او تعریف له پاره ویی او کلیمې پــه خولــه نــه راځي....

ــ په زړه کې دې هم څه نه درځي؟

ــ یوڅه خو شته، خو دویلو له پاره یې یوڅه لکه ژبه نه لرم...

ځوشیبې په فکرکې راته وزنګیده، بیایی ترخوله راته ووتل:

ــ نو چې داسې ده، له تاپرته چې ټیکــی اولنــډۍ واورو نــوره ښــه نــه دربانديې کیږي، یوه ټیکی راته واچوه...

موږ همدا خبرې سره کولې چې منیش په پاروتی باندې لاس وراچــولی وو. اوزموږ په وړاندې یې څو څو وارې کلکه کلکه ښکل کړه، له لکشــمي یــې دلنډۍ نشه والوزوله، او ما ته یې په وارخطاډول وویل هلته وګوره...

هغوی یوه اوبل ته داڅوومه مچکه ســره ورغبرګــه کــړه، خومــا ځــان ناګاراچولی و. هغې ته مې په دغه اړه هیڅ ځواب هم ورغبرګ نه کړ... له هغــې خوا پوجا اواکبرخان سره خوا پرخوا را روان وو، زموږ خواته راغلل، پوجا راتــه وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ اکبرخان غوندې څوک ما غوښت لکه چې خدای.... دده ټول عمر په هندوستان کې تېرشوی...

مااکبرخان ته وکتل، سترګې یوڅه خړې راته ښکاره شوې، دپوجا ځواب مې په خندا ورغبرګ کړ:

ـ بس نوره ته پوهیږې او دی... تاسې دخدای سره جوړکړي موږ دغله وو...

نه پوهیږم چې اکبرخان په څه شي پسې یوې خوا ته شو، لکشمی زر خپله خبره پوجا ته وکړه:

جلکی کوښښ وکړه، چې درنه خطا نه شي، تو د یې وساته، پام چې دولت خان غوندې درنه نه شي...

ما ته بیا دځان په اړه پوښتنه پیداشوه، لکشمی لکه چې اور پرې لګیدلی وی پرما باندې په هغه توره شپه کې راغرمه غرمه شوه...
ـ ته نه پوهیږې چې دا یویونیم کال زه تا اوبه اوبه کړم، زه خو څه اوسپنه نه یم... زه انسان یم... هیله لرم، زړه لرم... او داټول ما پرتا پورې تړلي دي خوته...

माددغې خبرې لاره لاډیره پخوا خارله اوپه دې فکرکې وم چې یوه ورځ به خامخا دشهوت دتوپان له همداسې یوې څپې سره په یوه همداسې ځای کې غاړوځم... مايې لاس په لاس کې ونیو، پرمخ مې یې کېن لاس راتیرکړ، داوښکولارې مې یې پرمخ، پرښکلي مخ ورلنډې کړې او ورته ومې ویل:

ـ ته مه خپه کیږه زه هم مینه درسره لرم، پرما هم ګرانه یې خو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نوخو یانې څه؟

په داسې حال کې چې لاس یې زما پرلاس باندې موښه ما بیاورته وویل:

ــ آیادا اړینه ده چې څوک له چا سره مینه کوي، دچا چې څوک خوښیږي هغه باید یوازې د... په مقصد وي؟ اوکه نورارزښتونه هم باید په پام کې ونیول شي...زه خو فکرکوم هغه هم په درناوي سره په پام کې ونیول شي او یادکړه شی...

ــ نور ارزښتونه یانی څه؟

ــ دا خو اړینه نه ده چې انسان دې په خپله دومره لو یې سره دومره کمزوی شي چې یوازې دې دشهوت جنډه ترنورو ارزښتونو لوړه وبولی په شهوت که دانسانیت بنسټ ایښودل شوی، خوبیایی دشهواني لویی مانۍ هم په خورا بده بڼه رانسکوره شوې ده. انسان دې ته اړتیالري چې له مورسره مینه ولري، له خورسره یې ولري،له طبیعیت سره مینه ولري، له انسان سره مینه ولري اوپه پای کې له هغه ابدیت سره باید مینه ولري هغه چې تقدیریې ورپورې تړلې...

زماداخبره لاپای ته رسیدلې نه وه چې لکشمي مې په خبره کې راولویده:

ــ ستا ددې لویې فلسفې له مخې زه په کومه ډله کې راځم؟ زه خو نه ستا موریم، نه ستاخوریم اونه هم ستا غرنی طبعیت یم... زه باید څه وکړم؟

ماورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه هم ستا په اړه تراوسه وروستۍ پایلې ته نه یم رسیدلی اوپه دې تراوسه هم لاسم نه پوهیږم چې زه له تاسره ولې مینه لرم اویایې نه لرم؟

هغې راته وخندل اولاس مې یې په خپل لاس کې کلک ونیو:

ــ دا لاس دې چې اوس زما په لاس کې ایښی په دې هم څه احساس نه درته پیداکیږي؟

ــ داسې هم نه ده چې ګواکې زه بې احساسه یم، زه احساس کوم خو په خوند او ارزښت سره نه، زه په دې پوهیږم چې ته پرما ګرانه یې خو...

خودهغې زړه زما دغه خبره لکه چې یانه منله اویاداچې نه یې درک کوله... ځکه یې راته وویل:

ــ زه نه غواړم چې ته باید ټول عمر زما مینې ته دصبرخیمه ووهې، زه شیبه غنیمت ګڼم، له ماسره داوږدو عمرونو خبرې مه کوه، یوازې دا راته ووایه چې دم درحال دې څه نیت دی؟

ماورته وخندل اوپه سړه سینه مې ترخوله ورته راووتل:

ــ نه شم کولای چې ځان په دغه سیند له موزو اوپښو سره یوځای لکه چې ستاخوښه ده ورلاهو کړم...

ــ ولې؟

ــ ځکه چې زما اوستا دژوند اواحساس، او ان عواطفو دنیا خدای محکومه پیداکړې ده... زه او ته په بیلو بیلو کړیو اوپنجرو کې د ژوند اوتاریخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګناهګارانو په شان پراته يو، احساس مو بندی دی، ژوند مو زندۍ دی، او عواطف مو لاهم غلامان دي...

ـ پوه نه شوم څنګه، داخو ډېره درنه فلسفه وه...

مابياورته وويل:

ـ وګوره ته دم غنيمت بولې، اوزه دژوند غم خورم، ته وايې چې زما همداګړۍ سمه تيره شي، اوزه وايم چې اوږد عمرښايي موږ ته په مخ کې وي... ته وايی ټوله دنيا دې په ماپسې بد وايی اوزه وايم چې که يوه دروغ او ناروا هم راپسې وويله شي، زه بايد ځان ووژنم، ستا موراوپلار به وويارې چې ته يوملګری پيداکړې، خو زما مور اوپلار که داسې څه دبل په خوله هم وواري، ښايی ټول عمرله شرمه چا ته سترګې هم ورپورته نه کړي، لوی ويارږ به يې داوي چې ياما ووژني اوياهم خپل ځانونه... ته ووايه زه څنګه کولای شم چې دپېرېو پيرو، دهيلو او اميدونو اوګروهوپردرنه جونګړه مې ديوې لنډ مدتې احساسي شيبې له پاره اور پورې کړم... هو، دريغه چې ما دومره جرآت درلودای اويامې داکارکولای شواي... زه هم انسان يم، زه له تاسرمينه لرم.... خو؟

زه پوهيدم چې زه په دغه شان خبرو داسې څوک ښکارم چې ګواکې آسمان په توپونو ورته ولم، زه په دې هم پوهيدم چې دا هغه دشګو بندونه وو چې ما ځانته جوړول او ددې د درانه احساس سيلاب په خپلو څپوکې له ځان سره وړل او وړل... زموږ دميزپه سر دشرابو بوتل ايښی و، هم يې ماته اوهم يې ځانته ګيلاسونه ډک کړل، ما که هرڅومره ورته وويل، چې زه ددې کارميړنی نه يم، زه له دوزخه ډاريږم، زه نه شم کولای په هغه دنيا دخپلې دغې ګناه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب ورکړم... خو دې همدا راته ویل چې ته دا په سر واړوه، زه سـتا پرځـای دهغه سوال اوځواب میدان ته ورځم، مورږ هم مذهب لـرو، مـورږ هـم دخـدای دلارې پیروان یو او مورږ هم په هغه خدای له تاسی سره شریک یـو چـې هغـه دهرڅه بادار دی او هرڅه دهغه په اشـاره جـوړیږي او ورانیـږي... تـه دا پـه سرواړوه، ما هم په ټول ژوند کې دالیونی اوبه په څکه هم نه دي څکلې، خو نن یې له تاسره څښم، هو له تاسره چې زړه دې دخپلـو توروغرونوپـه شـان لـه ژونده تور دی، ته دا په سرواړوه... اوله هرڅه بې غمه اوسه...

ما چې دشرابو ګیلاس ته وکتل،له زړه مې یوازې یوخدای خبـرو، هـیڅ لاره مې نه درلوده، که رښتیا ووایم په همدغه شیبه کې دلکشمي لـه خبـرې سره سم هغه لنډۍ رایاده شوه چې:

چلم وهه دوړې یی باسه دتمباکیوبه دې زه ضامینه شمه...

پرمایی هغه ګیلاس لکه دجادوګرې په شان په سرواړاوه، څو نورمـاهم پسې وڅښل... اوتوکل مې پرخدای وکړ، له ځان سره مې وویل چـې پرسـیند خو لاهو شوم څه یوه نیزه اوڅه لس... داپه همدغه شیبه کې لکه بلبلـه راتـه لګیاوه لایې ګیلاس هم په سر نه واړولی چې همدایې راته ویل چې:

ـ ته نورمه وایه چې زه له تاسره مینه لرم، اوس زما وار دی چـې ووایـم زه له تاسره مینه لرم... په دې چې ته خو نه دځان دآزادۍ پـه اړه فکرکـولای شې اونه هم دنورو...

تردې زیاتې یی یوڅو نورې هم راته وویلی، زه یې دومره راوپاروم چـې له ډېره درده مې هغه لیک چې په همدغو ورځو کې مې خپل پلارته په همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه استولی وای چې دانوڅه ګناه ده چې که زه له دغې هندوستانۍ سره چې ټول عمر یې له ما سره تیرشواوزه یې په هرڅه باورلرم واده وکړم، زه پوهیږم چې دغه نجلۍ به کله هم ما بدمرغه نه کړي... خوهغه یوازې دایوه اوږده غونډله راته لیکلې وه چې:

– ته پوهیږې اوکاردې، که ته له هغې سره واده وکړې نو هغه ورځ هم راتلونکې ده چې هغه به لکه مور غوندې مري، خو مور به په کلي کې نه پوهیږو چې دهغې دمرګ په ورځ به مور دهغې له پاره دقبربندوبست کوو اوکه دلرګیو؟ یوازې دغه ستونزه یې حل کړه نوربه خدای خیرکړي...

مادغه جمله دې ته لکه څنګه چې وه ولوسته، هغه زما په څنځیر اوزولانه شوي تقدیرباندې پوه شوه، په دې پوه شوه چې زه او یاهم داخپله څومره محکوم یو، هغه پوه شوه چې زما په زړه کې دهغې په اړه څه نشته اوهرڅه لکه په اوبوکې لمر داسې روښانه دي، په خپله ټوله ښکلا یې یوځل بیاد زړه له کومې غیرږه راکړه اوپه یوه اوبله خوایی داسې مچې کړم چې دغاښود تاو درد یې ترډیرو پوره زما پرمخ باندې خپل سیورې له نرې نرې درد سره غوړولی و. له دغه شان مچولووروسته یې دخپل زړه درد په دغه خبره کې ترخوله راویوست:

ـ زه مینه درسره لرم، هو، دومره مینه، چې ان قبرته له هغې سره درسره ځم، سره له دې چې قبراوسوزیدل زما هم لکه ستا په شان نه خوښیږي، خو که بله لاره نه وه، هغه هم درسره منم...

شپه ترنیمایی اوښتې وه، هغې په دغه وروستۍ شیبه کې هم هیله راڅخه وکړه او راته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ يوه لنډۍ، يوه وړه لنډۍ چې دزړه تسل مې پرې وشی، نوره نو شــپه په سپيده چاود باندې خپله کډه وراړوي... ماخوګيلاسه په سرواړل خوداســې نه ښکاريدم چې زه به له چتې وتلې وم او نه هم لکشمي داسې راته ښکاريده، له هغې مې پوښتنه وکړه چې داڅنګه شــراب دي چــې پرمــايې هــيڅ اغيــز تراوسه هم نه ښکاري، هغه راته په خندا شوه اوراته ويې ويل،داشراب نــه دي، په دې خاطرچې ته دوزخ ته ولاړنه شې،ما له هغو ډېره وکړه... زماعقيده هم له شرابوسره مروره ده....

ما نن هغې ته دزړه خبره وکړه، هغه چې دا ډېره موده ما نه شواى ورتــه کولاى او زما پرزړه يې درنه کيږدۍ وهلې وه، خو نن يې زړه ته ورسيده چې زه هم دې غوندې انسان يم، لکه دې غوندې د ژوند په رمزبانــدې پــوهيږم، خــو يوازې په يوه توپير چې دې په خپل ژوند کــې پــه يوشــميرهغو خنــډونوچې دانسان په مخکې وي برې موندلی و اوما نه شواى کولاى چې ځان له هغوڅخه راوباسم.همداوه چې ددې زما دژوند شډل تو ب خوښيده، دا زما په شډ والــي باندې پوهيده اودهغه هرڅه يې په زور او زير دواړه ورمعلوم وو او په هغو کــې يې خپله نيکمرغی ليده، هغې ته زما حيا، زما وفا، زما ژوند زما له تاريخه ددې په مخ کې پراته وو اوهرڅه يې انې اونورو مشرانو لکه هنداره داسې ورښودلي وو،خوماته داسې څه چا نه وو ويلي، زه وم چې ددې په باب مې هرڅه يــوازې ددې په ظاهرکې کتل، ان چې ددې په ظاهر کــې مــې هــم دځــان لــه پــاره دبدمرغی څه نه ليدل، په دې چې هغه زما پرخوا را روانه وه خوما په ځان کــې داتوان نه ليده چې هغه زماد اندوژوند پرپراخه ورشوپه څــه شــان راګــډيږي اوځان هغه سرمنزل ته رسوي لکه چې يوه ورځ زه اوهغه په يــوه وينــه اويــوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مينه پورې هلته تړلى وو... هو په هغه مينه چې دې اوس په کيسوکې ليـــده او په هغه وينه کې چې تراوسه يې رنګ اواحساس لکه زما دهغې په شان و.

زه يې ترلاس ونيوم، لاس يې زما په لاس کې و، دهغې دبــدن تودوخــه مادهغې له لاسه په خپل ټول درنښت سره احساسوله، پــه هغــه شــپه يــې د وروستي ځل له پاره دچا خبره پــه مــزه مــزه ښــکل کــړم او بيــا يــې خپلــه دپلاراونيکه حق لنډۍ دنورو ډيرو تودو هيلو پرځاى رانه وغوښته، هو، لنــډۍ هغه چې دې به تل دخپل تاوده زړه تسل پرهغې باندې کاوه، زه لږ تــرې يــوې خواته شوم، مخامخ ورته ودريدم اوپه مينه مينه مې ترخوله ورته راووته:

ياري دنه کوم ډاريږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

اوپه هغه شپه زموږ دمينې بنډار دهغې په موسکا کې تيت وپرک شــو... لږشيبه وروسته زموږ موټر متورا ته ورسيد هلته مو له يــوه پــرتمين جومــات څخه دحق آذان ترغوږ شو، ما هلته دسهار لمونځ وکړ، خو چې لمرراخاتــه نــو بيا موږ دهمدغه ښار په زړه کې هلته په لوړ باندې د رادها اوکرشنا له طلايــی مجسمو سره ولاړ وو، هلته چې هندکيو نوي په خورا درنښت سره دهغــو پــه پښنو کې خپل ارادتونه او سهارني ګلان په مينه ښــندل او شــندل او دهغــوی دتلپاتې مينې اوارات قدرداني يې کاوه...

لکشمي هم درادها ترمجسمې لږ راديخواله ځان سره يوځه ويل، داسې چې ما نه اوريدل، خو کله چې را نژدې شوه، وامې وريدل چې له ځانه سره يې اوس هم زما هغه لنډۍ زمزمه کوله، هو، لنډې

ياري دنه کوم ډاريږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۳)

زما دزده کړو وروستی کال و، له هیواده په نژدې ځو میاشتوکې په پرله پسې توګه بد خبرونه داسې چې ملاماتوونکی وویوپربل پسې رارسیدل، وطن خونه یوازې لوټ اوبرباد شوی و، له هغه اوس دملانصرو بړستن جوړه شوې وه چې په هره څنډه کې غلو یوبل وربانـدې واڅه. دکابـل لـه ورانیـواوس هـم دپټواورونو لمبې پورته کیدې، داسې چې مساپروبه یې کیسې کـولې، زنـدی پرزندی پسې دهیواد دمورغاړې ته ددې دخپلوناپوهو زامنو په لاس ورلویـده، داسې چې یوه به تربلې پیاوړې او کلکه وه... دهرې ورځې په تیریدو سـره بـه یې دهیواد دموردخپلواکی دعمرکمپله ورلنډوله، ملاجان خپله وکـړه او ولاړ، طالب جان خپله درلوده چې دهغې له پاره یې خپله ځواني پـه اور لاهـو کـړه اوپه خپله سپینه لوبه کې یې سر دغورمې بوی کاوه...

داټولې وشوې، راغلې اولاړې، تردغه مهاله خو هم هرچا داویلای شول چې ګواکی دا زما کوردی اوڅه مې چې زړه غواړي هغه په کې کومـه... ددغـه وړو وړو سیلیو مخه دیوه تو پان په لور خپله لاره ورنژدې کوله، هغـه تـو پـان چې دهغه په پایله کې امریکایی لیونو دشوروي په پلونو خپـل لیـوني پلونـه کیښودل اولکه لیونی غوا پروطن له یوې درنې سراړمی سـره راغبرګـه شـوه داسې چې نه یې وچ کتل اونه هم لانده، پلمه یې یوه وه او کړل یې بل څه، لـه راتګ سره سم یې یوه توره بلا پرهیواد باندې را غبرګه شوه، زموږ کلی چې ان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشوروی دیرغل په شپوورځوکې هم په بمونو نه و لګیدلی په دغه کـال ددوی په بمونوکې لولپه شو، زموږ زیات کلیوال په کې ومړل، زما دموراوپلار شهیدې جنازې هم دړنګ کور له انګړه ترهدیرې پورې ورسـیدې، دهغـوی لـه مرګـه نژدې یوکال تیرو، خوما ته چا ددغې غمیزې په اړه څه نه وو ویلی، په همدغـه کال چې زما وروستی کال و، زما یوه ورور دخپل لیک پـه څنـډه کـې داهـم لیکلی وو چې:

ـ دخدای امر وشو، مور اوپلار دواړه دامریکایانوپـه بمبـاریوکې نـژدې یوکال دمخه له موږه بیل شول...

دهغوی لایوکال نه وپوره شوی، چې یو ورور مې هم په کټ مټ لاره لـه موږ بیل شو، اوس مې یوازې مشر ورور واو دژوند داټولې ستونزې...

دهمدغوبدو خبرونو را تګ او رارسیدنګ و او زما دسختې ناروغۍ پیل، نژدې شپږمیاشتې زما دغې ناروغۍ دوام وکړ، ډاکتران یې هـم پـه لاملونونـه پوهیدل، څنې ډاکتران خو تردې حده راسره حیران شول، چې له ناچارۍ بـه یې راته ویې ویل، ستا ناروغي هم د انسانانو ناروغیو ته ورته نه ده، دوی سـره له دې چې ماته دغه خبره نه کوله خو له یوه او بل سـره بـه یـې زمـا پـه اړه کوله،کله کله به یې داهم راته ویل که ستا دغه حالت وي کیدای شـي لیـونی شې... سره له دې چې زما له پاره دلیونې کلیمه کارونه ډیره زیاته داندیښنـې وړ نه وه، خو زما یوشمیردوستان یې خورا ځورولي وو، یوه ورځ زموږد پښـتنو مشر اسدخان لالا چې په حیدرآباد کې اوسیده هم زما پوښتنې ته راغی، یـوه ډاکتردهغه ترغوږ هم ورتیره کړې وه چې کیدای شي اندیوال دې لیونی شي...

خوده پرته له دې چې دډاکترپه خبره باندې سوچ وکړی ورته ویلي وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ خیر، هغه پخوا هم په حال نه و، له دغې ناروغۍ خو به جوړشـي خـو چې نورڅه نه وي...

اسدخان لالا یوه میاشت راسره پاتې شو، زه هم یوڅه سره په واک کـې شوم، ورته ومې ویل چې ته نوردرځه زه نورجوړیم او خپل کارونه که دخـدای رضا وه ترسره کولای شم، خو هغه راته وویل چې، ته دخپل وروستي امتحانونه زر پاس کړه، چې هغه خلاص شول، زه یوڅه واړه کارونه نورهم لرم، چې هغـه ترسره کړم، له هغه ورسته به درڅخه ځم... جالبه خو داوه چې کله بـه پوجـا اولکشمی زما لیدو ته راغلې، ترما به یې له اسدخان لالا سـره ډېـرې خبـرې کولې ان چې کله کله به له ما هم سره جلاشول او له ما پرته به ترډېـرو پـورې سره غږیدل، داسې چې زه به یې په هغوباندې نه خبرولم...

اسدخان لالا هم زده کړی سړی و، دژوند په رمزوراز او دهغه پـه نـوي ترنګ ترونګ باندې هم ترموږ ښه پوهیده، دی تر ما هم اکبرخان ته ورسکنی و، داسې ښکاریده چې دهغه او زما دواړو په ستونزو باندې هم ښه خبرو، دهغه په مینه هم خبرو... ده اوس هم اکبرجان او پوجا دزړه له کومې پیژندل او هـم يې لکشمی اوزه، هم زما دپلار اونورو خپلوانو په رضاپوهیده او هم داکبرخـان دپلاراوکورنۍ...

لکشمی پوره شپږ میاشتې له ما سره هغه څه ترسره کړل چې مـا هغـه په ژبه نه شوای ویلای... هغې زما له پاره په شپو شپو وژړل، زمـا دروغتیـا پـه خاطریی دزیارتونو اومندرونو نذرونه ومنل،پونې ته تللې وه هلته یې دپښتنې باباجان پرمزار چې زما معنوی پیره وه دزړه له کومې دعاوې کړې وې، زمـا لـه پاره یې دومره روپۍ په روغتو نواو درملونو باندې خرڅې کړې چې زما غوندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه زده کړي يا زده کوونکي له پاره هغه نا شونې وې... ان چې ډاکترانوته يـې ويلی وو چې که زما درملنه له هندوستان څخه بهرهم شونې وي، دا تيـاره وه چې ماهلته وليږدوي...

داټول هغه څه ووچې زموږيـارانو او پـه خپلـه اسـدخان لالا هـم پـه ستړګوولیدل، کله چې زه له ناروغۍ راپورته شوم، يوڅه چې ما اوس په خپـل شاوخواکې محسول،هغه داووچې اوس مې له خپلووطني يارانو هغـه پخـوانۍ کنايې اوکترې هم نه اوريدی لکه چې پخوا به يې ويلی:

دهندوستان نجونه لولۍ مړبه دکړينه...

اوياهم هغه څه لکه چې پلارمې هم په خپل ليک کې راته کښلي وو...

ما ناداچې دهغوی دغه شان خبرو اوس دسړيتوب په وړاندې خپـل زوړ له لاسه ورکړی و، او ګونګې شوې وې... داسې ښکاريده چې اوس ټول پـه دې باوري شوي وو چې ژوند له يوې داسې سـرچينې را پيـل کيـږي چـې هغـه دانسانيت سرچينه ده، داسې څو ک به وې چې دماشوم له خندا خوند وانخلي اودهغه خندا به ورسره بدرګه نه کړي؟ داسې څوک بـه وي چـې دسـل کلـن اړبوډا بابا خدمت ونه کړي او په درنښت دې راشه درشه ورسره ونه کړي...؟ که داسې څوک موکله وليد چې دغه ځانګړتيايې نه درلوده هم هغـه انسـان نـه دی...

د ۲۰۰۰ زرم کال ورستۍ شپې ورځې وې، يوه ورځ سهار وختی له کوره و وتلم، چې اسدخان لالا دومره راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زه ځم درشي مې درته جوړه کړې، له غرمې وروسته یې درتـــه راوړم، مقصد تر دریو بجودمخه به دلته سره ګورو...

زه هم ولاړم، خو خپل کار مې زر را خلاص کړ، داچـــې دهغـــه امـــر اوس زموږ له پاره دپلار ترهغه هم مهم و. ځکه نو دده له امراوقوماندـــدي ســـره ســـم تردریوبجو دمخه بیرته کورته را ورسیدم، کله چې مې دکوردروازه پرانیســـته، زموږ په کورکې دناستی له پاره ځای نه و، دکورمخه په موټرانو ډکـــه وه، زمـــوږ چې څومره دوستان اوخپلوان وو، هغوی ټول راغلي وو، داسدخان لالا مشـــره خور هم له څو نورومیرمنو سره راغلې وه، زه یې دښځو کوټې تـــه ورلاربښـــونه کړم له شا مې داسدخان لالا غږ ترغوږ شو، چې خپلې خورته یې وویل:

ـ لږ لاس مساس پرې ووهی، دریشی یې هلته ده، هغه وروغوندی، نور به له خیره سره روانیږو...

زه د لالا په دغه خبره باندې په رښتیاهم سره حیران شوم، ځکـــه دوی په دغه باره کې له ماسره ډیرلږڅه هم نه وو ویلی، اکبرخان ته مې وکتل، هغـــه راته وویل چې:

ـ ځه ځان تیارکړه... خبره دقام ده... لالا هرڅه په خپله جوړکړي، څـــه تاوان نه کوو...

زه پوه شوم چې اکبرخان له یوې خوا له ویشه په تالان رضـــادی او لـــه بلې خوا په هرڅه باندې له پخوا خبرو ان چې پـــه ډیـــرو ځـــایو کـــې یـــې زمـــا استازیتوب هم کړی و...

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شوم، چې خبره څه ده، کالي مې واغوستل، رښتیا خو داوه چې نور نو زه هم له اوږده رنځه وروسته په ژوند پکو شوی وم، اوس یوڅه چې ما هغه ته اړتیادرلوده، هغه مرسته وه، ځکه نو مې هیڅ هم ونه ویل اونیغ له اسدخان لالا سره دهغه په ښکلي او نوي ماډل موټرکې کیناستم، لاهم نه پوهیدم چې چیرې ځو اکبرخا ن نن داسدخان ماما موټر په خپله چلاوه... یوازې دلارې په اوږدو کې اسدخان لالا ترغوږ راتیره کړه:

ــ بچیه اخرمې ناخبره ور واده کړې... ددې بل خره خبره مې هم له تاسره یوځای کړه... مانا داچې زما اواکبرخان دواړو ودونه نن داسدخان لالا او بي بي حاجي په خوښه نیول شوي وو اومور اوس ټول زما دواده په ورا روان شوي وو...

ما هیڅ هم ورته ونه ویل اونه مې دومره جرات درلود چې دبي بي حاجي په وړاندې دې په دغه باره کې څه ووایم، په دې چې څومره چې اسدخان لالا پرمور برلاسی و، همدومره بی بی حاجي هم وه... په دغه شیبه کې ما ته زما فرانسوي هم صنفۍ کرستینا خبره رایاده شوه چې یومهال ماورته ویلی وو چې مورته نجونې زمور پلرونه ټاکي، کیدای شي کله زمور خوښه هم پکې وي خو زیاته نه... خوهغه په دغه خبره دومره حیرانه شوې وه چې وویل: که پرما باندې زما پلاراومور داسې کانه وکړي، زه خو به ځان مړکړم...

خوما ځان اوس درښتیاني زوم په شان نیولی و. بي بي حاجي اوس مور ته دمور ځای درلود او داهرڅه ددې په خوښه اورضا ترډغه حده را رسیدلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډيروخت نه و تيرچې زمونږ دورا شل ديـرش مـوټران ټـول دلكشـمي دبنګلې په شاوخوا كې ودريدل، دبنګلى په هغه خوا باغچه كې لويه خيمه چې تر زرو زيات ميلمانه په كې ځاييدل وهل شوې وه،دهغه له منځه مې دډولونـو غږ واوريد، كله چې انګړ ته ورننوتو نو دومره دوستان او ياران راغلـى وو چـې حساب يې په يوه خداى و، په دغو شپوورځوكې ډيلى په افغان مهاجرو ډک و، داسې چې په هربازار او هره مالت كې به يې لس او شل كوره اوسيدل... ځکـه نو دهغوى ډيرى راغلي وو، له بمبى، اسام او حيدرآباد څخه په سـلګونو زمـونږ سود خواره ماما خيل اوپه نويو زده كړو بوخت همزولى زلميان راغلى وو چـې اوس ټول دلته په وار سره غرپنده ډولونو ته غوږې ځنې اوښـتل را اوښـتل... مونږ دمانې په انګړ كې دننه له موټره كښته شو، دلكشـمي مـور اوپـلار زمـونږ هركلى وكړ، بي بي حاجي مخكې او مـونږ ورپسـې روان وو... مـونږ دلكشـمى موردمانې دننه لارښوونه كړو، هلته لكشمي دواده په ځانګړي سينګار كې چې په اول ځل ليدو خو ما هيڅ ونه پيژندله زمونږ لاره څارلـه، كلـه يـې چـې پـه ماستركې ولګيدې راته موسكى شوه، دبي بي حاجى او اسدخان لالا پښـتوته ورتيټه نه شوه، بي بي حاجي ته يې لكه زمونږ دښـځوغوندې غيـږه وركـړه او لاسونه يې ور ښكل كړل، داسدخان لالا لاسونه يې هم ښكل كړل، هغه يې هم لكه دخپلې لورپه شان په سرلاس راتيركړ او په درنښت يې بدرګه او وپنځوله، زما دغې ننداري ته ښه پام و، دډولونو مست دربى اوچـت و، زمـونږ دځوانـانو مشر خان زاده ان ترغرمې دمخه هلته رسيدلې و ځوانانو په وار وار سره اتڼـو نه اچول، اودلكشمي دپلار بنګله نن په ريښتياهم درنو خوښيوپه سراخيسـتې وه. زه لاناست نه وم، چې دلكشمي مور دميزله سره زمونږ سپيځلى كتـاب پـه خورا درنښت سره دميزله سره راكوز كړ لومړى يې زمـونږ پـه سـرونيواوبياىې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړدواړو باندې ښکل کړ، ماهم ښکل کړ، لکشمی هم ښکل کړ... کله چې دهغې سترګې اومخ پرهغه سپیڅلي کتاب ورپرې وتل دزړه هغه درزامې چې دغې مانې ته راننوتی وم او راسره پیداشوې وه اوس آرامه شوه... لکشمی زما مخې ته له بسم الله ویلو سره رانژدې کړ، ما په درناوي سره ښکل کړ، زما له درناوي وروسته یې دهغه لومړۍ پاڼه راواړوله، او ما ته یې وویل چې لومړی مخ (الحمدالله) یې زه ولولم... ما هغه ولوست، خو ترڅوچې مې ترپایه رساوه، لکشمی زما څو تیروتنې را سمی کړې، دویم مخ که رښتیا درته ووایم، زما سم نه و زده، دهغه په لوستلو باندې دې پیل وکړ، ذالک لکتاب لاریبه... هغه یې په داسې زور اوزیرسره ولوست، چې زه یې حیران کړم، ددې داکار زما له پاره داسې هیښنده جتکه وه چې ما فکروکړ زه کوم خوب وینم او که په دغه دنیاکې نه یم... اوهغه مخ یې ترپایه ولوست...

بی بی حاجی هم په ټوله کیسه خبره وه، یوازې زه وم چې لکه پردی اوس له داسې یوې نوې پیښې سره مخامخ کړم، ما لکشمي ته وکتل، هغه راته موسکۍ شوه، ان چې دلومړي ځل له پاره یې داهم ترغوږ راتیره کړه او راته ویې ویل چې:

ــ زما لس سیپارې قران شریف په یاد هم دي...

اصلی خبره خو داوه چې لکشمی له هغې ورځې چې کله زیږدلې وه، له خپلې انې سره اوسیده، له هغې سره لویه شوې وه اوهغې یې دمور اوپلار په خوښه او سلا هغه مسلمانه روزلې وه، اوپرهغې یې ټولې اسلامي زده کړې کړې وې، ان چې دهغې نوم هم بل څه و، خو داچې پلاریې ته یې خورا ګرانه وه، دې ځان اوس دپلارپه خاطر په دغه نامه سره نا متوکړی و... زما له پاره دنه منلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بي حاجی چې په خورا سختۍ سره بــه يــې داسې يوې خو شالې ته رضايت ښود اوس داسې شوي وو لکــه روانــې اوبــه... هغوی په دغه باره کې له ماسره هيڅ نه وو ويلي، ما فکر کاوه چې ددې خبــرې لامل به داوي، چې هغه زموږ دواړو په ټولګيوالتوب باندې خبردي، هرڅه ورته څرګند دي اوهم نه غواړي چې په دغه برخه کې ما ډيروغــړوي، پــه دې چــې دوی فکر کاوه زما داوړدې ناروغۍ يولامل هم دغه خبره ده، داچې له هرچا بــه يې اوريدل چې کيدای شي زه ډيرزر ليونی شم، دغې خبرې په خپله پــردوی باندې خپله اغيزه درلوده، خواوس راته څرګنده شوه، چې اصله خبره څــه وه؟ ان چې په دې وروستيوکې يې له ما سره ديوڅه په باره کې هم څه نه وو ويلي، يوه ښيګړه چې دپوښتنې له پاره يې اړتيانه وه هغه دهندوستان دواده دود و، چې په هغه کې لکه زموږ دوطن غوندې دهلک ملا په خرڅونواو ســياليوباندې نه ماتيږي... دلته هلک دانه شي ويلای چې:

غم دی دلالي په سر ــ مسته دې تازه ګرزي

دلته خبره سرچپه ده، ماناداچې:

غم دی دلالۍ په سر ــ مست خان دتازه ګرزي...

ماناداچې د واده ټول خرڅې دنجلۍ پر کورنۍ باندې پيټی دی...

بله مهمه خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بــي حــاجي اوس ترمــا لــه لکشمي اوپوجا سره ډيربلد شوي وو، له هغوی سره يې هغه ټولې خبرې چــې له ما سره يې ويل نه غوښتل او يابه دوی پوهيدل چــې زمــا او زمــا دخپلوانــو فکرونه له يوه اوبل سره توپيرلري هم له دوی ســره شــريکې کــړې وې، خــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داچې دوی پرما اغیزدرلود، همداوه چې دوی هم ترما اوس په هغه برخــه کــې چټک لاس په کارشوي وو. دوی په دې پوهیدل چې زما له پاره ډیرې دودونــه او ارادتونه ډیرمهم نه دي، په دې چې زه پوهیــدم چــې پــه ځینــو وختــوکې نورانساني ارزښتونه شته چې هغه هم سړی باید له یاده ونه باســي،په داســې حال کې چې دا خبره او دهغې زغم دهغوی له پاره چې زه ورپــورې اړونــد وم ګران کارو. لکشمي هم په دغه رمز باندې اوس پوه وه. له اسدخان لالا سره یې هم اړیکي ترما هم کلک شوي وو، داسې چې یوځل ګل زرک خــان لــه لندنــه لالاته یو نوی ماډل لپ ټاپ کمپوتر رااستولی و، ډیره موده هغه ته چا لاس نــه شو وروړای، خو لکشمي او پوجا هغه په څو شیبوکې ورتــه کــاري او تیــارې پښتو توري هم ورته کښته کړي دده په واک کې ورکړي و، له هم هغې ورځــې وروسته به چې دوی هرچیرې له هرچا سره مخامخ شول، نودایوه خبره به یــې ورته کوله:

ـ نجلۍ اوهلک چې کران(قران) او کمپوتر زده کړل، نوره هغه که ددنیا په هرکنج کې وي نه بې لارې کیږي، باید چې سړی یې درنــاوی وکــړي او پــه سریی وګرزوي...

په دوی هم ددغه شان یوه پیغام سام لویدلی و، ځکه یې هرڅه پرته له ښه اوبده سره له لکشمي دوی سره منلي او جوړکړي وو...

اکبرخان اوپوجا په بله خونه کې چې هلته هرڅه تیارې دهغې دکــورنې له خوا نیول شوی و ناست وو، خو موږ له یوه اوبله نه وو خبر هغوخپل کارکــاوه اوموږ خپل، زما خواښې په خپله عقیده دزړه له کــومي باورمنــه اوویاړنــه وه، همداوه چې له دې پلوه زما زړه ډاډه شوی واو زه اوس لکه رښــتینې پاچــا لــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی سره پرتخت ناست وم، له هغې نجلۍ سره چې داڅوکاله موږ لـه یـوه اوبل سره ناسته پاسته درلوده، خو تراوسه هم ما هغه نه وه پیژندلې، هغې چې کله ذالک لکتابه لاریب... ولوست، ما ته دهغې مورنې انا رایاده شوه، مـا هلتـه دهغې په شاهانه بنګله کې هغه زړه ونه، هغه زوړ قبر او دهغه پر سر پـه هغـه لوړه تاخچه کې هغه زوړکتاب، هغه چې ما پرانیست، بنکل مې کړ او لکشـمی په هغه مهال ماته ویلی وو چې پرې پوهیږې او ما ورته ویلی وو چې پوهیـدل خو څه کوې چې باور هم پرې لرم... سره له دې چې کتاب ډیرزوړ و، خـو کلـه چې ما پرانیست دهرې کرښې توري یې لکه مرغلرې داسې روښانه وو... ما تـه هغه کتاب را یاد شو، اوهغه دروغ رایادشول چې ما دلاپې په توګه لکشمي ته، هغې ته چې پنځه لس سیپارې یې په یاد وې ویلی وو. زه اوس په دغـه شـیبه کې په خپلو دغو درواغو باندې له هغې څخه شرمیدم، په دې چې ما لکه زموږ دهیواد دیوې دورې مشران له الحمد الله سره داسې حال درلود چې غلطۍ مې لکشمي رانیولې، نو په نور کتاب کې به مې څه حال و؟

زما هرڅه اوس زما دخوابنې ترلاربنونه لاندې ترسره کیدل، هغـه پـه خپله عقیده باندې دزړه له کومي باورومنه وه، داکبرخان په سرخانې کې هـم دپوجا له خوا دهغې ماما ولاړو، مانا هرڅه چې ترسره کیدل، هغه ټولې خبـرې اسدخان لالا او بي بي حاجي له پخوا څخه حل کړي وو.

زه لاتراوسه هم دچا خبره په خپل واده کې ګنکس وم، هرڅه مې چـې لیدل، هغه ټول هغه څه وو چې زما له تصوره دباندې وو، په دې چې ما کله هم په دغه ټولنه کې هغه تصورنه شوکولای، لکه چې زموږ پـه خپـل کلـی، کـور اوهیواد کې و... له یوې خواڅخه دښځواونجونو دسندرو غږ هم اوریدل کیـده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وروسته بیا زمونږ کوټې ته ټولې راننوتې اودلکشمي ترځنګه یې (د رامي خورې، رامي خورې) مشهوره بدله چې دهند پټانان یې په خپلو ودونو کې بولی په مزو مزو له ګډاوو اوخنداوو سره یوځای ویله، درامي خورې سندرې وزن په خپله یوسوچه پښتو وزن دی، خو داچې پښتنو په هندوستان کې کلونه کلونه تیرکړی او خپله ژبه یې له لاسه ورکړې، او س هغه سندره په اردوکې بولي...

داهرڅه اوس دلته روان وو، څو شیبې لانه وې تیرې چې زمونږ پخوانې مولوي اکرام الدین صاحب چې کلونه مخکې له غزني څخه راغلی و اوخپلې زده کړې یې هم په دیوبند مدرسه کې بشپړې کړې وی، او زمونږ هندي ملګروبه وکرم صاحب باله له نژدې شلوتنو سپین ږیرو او مشرانو سره زمونږ دکوټې مخامخ لویې کوټې ته ورننوتل، هغوی اوس دنکاح له پاره راغلي وو، او زمونږ نکاحوی یې کولې، دا چې زه تراکبرخان مشروم، نو ځکه یې لومړی زه وربللم، لکشمي هم خپل پلاروکیل اسدخان ماما ونیو، ایاتونه ولوستل شول، دعا وکړل شوه، او هغه مراسم چې دنکاح له پاره اړین وو، هغه ترسر شول، نقل وویشل شول، او ناستوکسانو زما دخسرپه ګډون ټولو زه په غیږه کې ونیوم او ما ته یې په وار وار سره زما د واده مبارکي وویله، مولوي صاحب ددې ترځنګ چې ما ته یې مبارکي راکړه دټولو حاضرو کسانو په وړاندې داشاهدي هم ورکړه چې:

ـ دغو دواړو نجونو ته هغه مهال چې ددوی کورنې له هیواده دباندې وې اودوی دواړې له شهزادګۍ ګبانو سره دلته اوسیدې ما قرانی تعلیمات ور زده کړي دي، هغوی دواړې تردولت خان اواکبرخان هم په عقیده پیاوړې دي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم په پوهه زما دغاړې خلاصې وي چې دوی دخپلې انې په همت مســـلمانې روزل شوې دي، له دوی سره په دغه کار کې ددوی پلرونو او ټول خپلوان هـــم نظروو اودي...

زموږ هغه ټولې پوښتنې او سوچونه چې له اوږدې مودې ديوې کړۍ پـــه توګه زموږ ترزړونو او ذهنونو تاو راتاو وو، هغه ټول داسې په اسانې سره ځواب شول، چې ما فکرکاوه، موږ په هند کې ژوند نه کوو، زموږ واده يورښتينې واده نه دی، بلکه غواړو دلته يوازې ديوه فلم له پاره يوه صحنه جـــوړه کـــړو... خـــو وروسته مې چې ښه ځان سره وخوځاوه او ښه ځان ته ځيرشوم، پوه شوم چې نه، دايوه داسې ربښتياده چې هرچا ته يې ووايې، هغه يې يوه انځوريزه صـــحنه ګڼی...

زموږ واده وشو، په زرګونو خلکو په کې ګډون کړی و، داسې اتڼونه پکې وشول چې له ډيرې مودې دلته چا نه وليدلی اوداسې ډولونه پکې ودربيـــدل چې دزرګونوکورکلي ورکو يادونو او رنګونو ته يې نوی رنګ ورکړ، زمـــوږ تـــول سودخواره کليوال له هرې خوا سره راټول شـــوي وو، ملـــوک مـــا مـــا چـــې لـــه احمداباده تر کلکتې زموږ دغوندډواوباندډارونو ګل بلل کيده هم راغلی و، هغه په ټول شلګراو غزنـــی کـــې يونـــامتو ټوکمـــار و، چـــا بـــه لاداهـــم ويـــل چـــې دی دشلګردنوميالی ټوکمار (ولو) اوياهم دسلطان باغ د (ر.خان) له خپلوانو څخه و، ولو هماغه لوی ټوکمار و چې مجاهـــدينو دخلقيـــانو پرچميـــانو رژيـــم تـــه د سندرو اوټوکو ويلو په ګناه وواژه، خلکو به کيسه کوله، چې کله ملايـــانو دده د وژلو فتوا صادره کړه او زړه ته يې ورسيده چې ښني خـــو يـــې نـــه، نـــو يـــی د وروستی خبرې په توګه ورته ويلی وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوملايانو، تاسې ټول عمرشکنې خوړلې عقل مو په سرکې نشته، تاسې هم په دغه عقل ژوند ي پاتې کيدونکی نه يې، زه يوټوکي يم، زه خپله دنيالرم، خپل خوله لرم او خپله خندا اوژړا، له ماسره کار مه لرئ، له دی تش په نامه جهاد مهاده څه نه جوړيږي... دواک او ګدی تاسې نه ياست... خپلې شکنې وهی او ولو ته دعاوې کوی....

وايي چې ملايان نورهم ورته په قهرشول، ټولو مشرملا ته کتل، هغه هم ورته په قارشو.... دځوشيبو له پاره ارامې شوه، خو معلومه وه چې ټول هغه چا ته چې وژل کوي، سترګې په لاره وو، له څو شيبو وروسته يې له کوم قصاب ملا که قاري سره چاړه په لاس کې وليده، زړه طاقت ونه کړ ځکه يې د وروستی ځل له پاره په ملايانو خوله ورخلاصه کړې وه چې:

ـ اوملايانو له هغه لويه مو رانيولي تر دغه واړه چړي پورې مو ميندې او خويندې.... نورڅه ته ګورئ، ما خپله کليمه دوخته لوستې... هلی زرکړئ چې درڅخه مردارنه شم....

او دغزنی ددغه نامتو ټوکې سر په همدغه وروستې خبره باندې پرې شو...

دسلطان باغ په (ر.خان) پسې هم کورته ورلويدلی وو،هغه تري پټ شوی و، نورڅه يې نه وو موندلی، په خپله ميرمن يې غږ کړی و، چې دخره تر کته لاندې يې پټ کړی، هغې داکا روکړ، خدای مجاهدين پرې کانه اوړانده کړل او دی يې ونه موند، له هغه وروسته يې خره ته تر... درناوی کاوه، هغه کته يې دخپلې ميرمنې په بنارسي شال کې نغښتې وه اوهرچا ته به يې ويل چې زه خدای وژغورلم او دغې دخره کتې وژغورلم... هرځای به چې کيناست په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله خبره کې به يې له خره اودهغه له کتې څخه ترانســانانو دمخــه مننــه نــه هيروله...

ملوک ماما هم داسې يوڅوک وچې دهغوي لاره يې څارله، په هغه شپه يې هم دچا خبره عالمونه هم وخندل اوهم يې ژړول، په سلګونوټوکو کې يــې يوه داهم وه چې، کله امريکايانو پرافغانستان يرغل وکړ، هرچا به چې دطالــب اوالقاعدی پرضد خبرې کولې، دداسې خلکو به ډيردرناوی کيده، ده ويل، چې زما يوکليوال هم له دغه بدلون سره سم ځان دداسې کسانوپه پوســتکي کــې ځای کړلاوطن ته نه و راغلی... ماپه خارج کې وليد، يوه ورځ په يوه ميلســمتيا کې سره ناست وو، ماته راترغوږ شو، چې دولت مې غټ سړی ټاکي، روان يــم ځم کابل ته... ملوک ماما ويل چې ما خو هغه ســړی پيژانــد، چــې ددوو خــرو اوربشې يې هم نه شوې ويشلای، ماته هغه زموږ دکلي دځــاه کينــدلو کيســه راياده شوه، يوکال چې دکاريزه اوبه وچې شوې کليوالو پريکړه وکړه چې: موږ بايد دغه کوهی چې له کلونو کلونو همداســې پــاتې دی او هلکانولــه تيــږو او خاورو ډک کړی، پاک کړو،که نه پرکلي باندې بده ورځ راتلونکې ده... پريکــړه همداسې وشوه چې بايد کوهی پاک کړل شي، يو ځوان راوړاندې شو، او ويــې ويل چې زه ورکښته کيږم... کليوالو هغه په رسۍ وتاړه او کوهي تــه يــې چــې ډيرژور و ورکښته کړ، ځوان چې کله دکوهی تل ته ورنــژدی شــو، هلتــه يــې دستړيا اوډار احساس وکړ، له کښته يې غږ راوکړ چې: درپورتــه مــې کــړئ... خلکو ځواب ورکړ چې اوس دومره کښته شوې يې يوڅه وکړه... خو له کښــته همداغږ راته چې: درپورته مې کړئ... درپورته مې کړئ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاهم خلکو هیله ترې وکړه، چې له زغم څخه کارواخلی... او یوځه خواري وباسئ...

خوځوان نوردزغم نه و، ځکه یې له کوزه په اوچت اوازورته راغبرګه کړه چې:

ـ داکوهی راباندې پاکوئ او که یې راباندې مرداروئ...؟

ملوک ماما وویل چې ما خپل کلیوال ته وویل چې:

ـ د دولت د کور ودان وي، خو دایوه پوښتنه له ما سره ده اوهغه داچې ته خو دهیڅ وایې نه یې، زه نه پوهیږم چې پرتاپاکول کوي اوکه مردارول....؟

اوزمونږ ودونه په داسې نه هیریدونکوولولوکې ترسره شول....

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۴)

زما اواکبرخان ودونه، لکه څنګه چې زمـوږ هـوډ و، لکـه څنګـه چـې داسدخان لالا هیله وه، لکه څنګه چې زما دمـوراو پلاراوداکبرخـان دکـورنۍ غوښتنه وه ترسره شول، یوه جمعه وروسته موږدهندوستان له دود سره سمه ولیمه ونیوله، په هند کې ولیمه هغه میلمستیا ده چې هلک یې دخپل واده په درنښت سره دواده له اصلي ورځې وروسته نیسي، سره له دې چې داکـار پـه هندوانو کې دېردود نه دی، خو مسلمانان دغه غونډه نیسي چـې دهغـې پـه نیولو سره هلک اودهغه کورنۍ هم خپله ونډه په خپل واده کې ښیي، لکشـمي زموږ له واده ورسته زموږ له کورنې او دوستانه څخه هیله وکړه چې نوره هغـه باید په خپل اصلي نامه (مبارکه) یاده کړي، انۍ یې دانوم دبی بي مبـارکې لـه نامه سره اړونـد وربانـدې ایښـی و، دهغـې پښـتنې ملکـې میرمنـې چـې دهندوستان دلومړي مغلي واکمن مړی یې په خپل امر له هند څخه کابـل تـه راو لیږداوه، انې یې تراخره پورې په همدغه نامه یادوله، خو دې دغه هنـدکی نوم یوازې له خپل پلار سره دمینې په خاطر پرځان باندې ایښې و... داچې زما اواکبرخان دواړو خسرګنې دهندوستان خورا شتمنې کورنۍ وې، له واده سره سم موږ دهرڅه خاوندان شولو، دکورونو، دموټرونـو، دنوکرانـو او نوروټولـو... لکشمي اوپوجا خو په خپلو نومونو خپل سوداګري کاروبارونه درلودل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ لوڅ لغړ ژوند لکه دهغو ي په شان چې يوناڅاپه لاتري ورته ووزی، يوپه يو دڅا خبره په لوړ شو، لامويوکال نه وپوره چې زما زوی مړوند پيداشو، دهغه له پيداکيدو سره دلکشمي په سر دافغانستان هوا ولګيده، او غوښتل يې چې بايد هلته لاړه شی،

لا ۲۰۰۰ کال پای ته نه ورسيدلې چې مونږ دافغانستان په لور وخوځيدو،له هرچا به موچې دحالاتو پوښتنه کوله، ټولو به ويل چې اوس افغانستان داسې آرام دی چې نه غله په کې شته او نه هم هغوی له غرو راکښته کيدای شی چې کابل يې کنډواله کړ، مونږ په همدغو حالاتو کې افغانستان ته لاړو، يوه يوه نيم مياشت موهلته تيره کړه ما او لکشمي اوس په رښتياهم وليدل چې زمونږ پر وطن باندې اوړدې جګړې څه کانې نه وې کړې او څه نه وو چې دغو خلکو دلته نه وو ليدلی، زما هغه ښوونځی چې ما مې په کوچنيوالي کې درس پکې لوستی و تراوسه هم لا نه وجوړشوی، يوازې ديوالونو اودرنوډبرو يې ښوده چې داهم هغه ماڼې ده، هغه چې مونږ به ورتلو اوهلته به موپه اوونۍ کې يوځل د خيرمحمد معلم صاحب اوقسيم خان سرمعلم صاحب څپيړې له درسونه سره يوځای په مزو مزو خوړې...

زمونږ په زړه کلا کې هم اوس له يوڅو خوارو کورنيو پرته نور څوک نه وو پاتې، اوس زمونږ کليوال له يوه اوبل څخه ډيرلرې شوي وو، اوس هغه ترلې بامونه چې له يوه سره تربله به مونږ پرهغو باندې منډې وهلې اودکليوالو خبره خرمستۍ به مو پرې کولې څه نړيدلی وو، او څه لاګردسره نه وو، اوس، اوس هرڅوک به بيله کلا کې اوسيدل او هرڅه يې له نورو کليوالو څخه پټ وو.جومات هم ړنګ شوی و،دورځې به چې کومه جمه کيده هغه به هم په

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدغه وران جومات کې وه خوويل کيدل چې طالبانو امرکړي، کوم قومانــدان چې دغه جومات يې په توغندي ويشتلی که يې زرترزره بيرته جوړنــه کــړي، دوی به خپل قانون ورباندې جاري کړي...

دلويې کلا دخيابان لوېې ونې چې زموږ دنيکونو دوختــو وې اوس يــوه هم نه وه پاتې... کليوال ټول سره ويشل شوي وو، سره له دې چې اوس يې پــه دغوشپوکې په خولو لاسونه سره نيولی وو، خوله دې سره سره به هم چې کله چا دچا نوم اخيست نويو ورستاړي لکه اخواني،خلکی، نظاري، پرچمــي، غــاب مينځونکي، طالب اونوربه ورسره ملګري وو...

کورونه واړه شوي وو، يوازې يوه شي چې خورا زياته پراختيايې موندلې وه هغه هديرې وې. توغونه وواو قبرونه وو چې ټول ملک يې رنګين کــړې و... اوس هديرې هغسې نه وې لکه چې موږ ماشومان وو او له ماښامه وروســته بــه مو هغې خواته ورکتلای نه شوای،دهرکلی دميندواوخويندو اوس دورځې زياته برخه اوس هم په هديروکې په دعاوو او ژړاوو تيريده...ماشومانو ته يې نه ښــو ونځی و او نه هم وړکتون، هغوی به هم دورځې په اوږدو کــې دخپلــو شــهيدو پلرونو دقبرونو په خنګوکې لوبی کولې، دخپلوپلرونو دقبروله دخاوروبــه يــې کوټنی جوړولی داسې چې ګواکي پلار، مور، او ورور يې دلته په ميلو راوســتي اوخپله يې هلته يوې خواته ډډه ورته وهلې اود دوی خارنه کــوي... مــوږ اوږده موده په هغوشپوکې چې چا يې تصورهم نه شوکولای په خورا خوشــالی ســره تيره کړه، زموږ راتګ ته دوې ورځې پاتې وې چې يومازديګرې موږ ټــول زمــا دمور اوپلار هديرې ته دوروستي خدای پاماني په خاطر ولاړو، هلتــه مــو دعــا وکړه او له خدايه مو ددوی پرقبر د مرستې اوبښــنې غوښــتنه وکــړه، رښــتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دقبرونو څنګ ته مې له خپل ځانه ماشوم جوړکړلکه زموږ نورکلیـــوال ماهم دڅوشیبوله پاره دهغودقبروپه خاورو اوشګو باندې لــوبې وکړې،دیــوې اوږدې شیبې له پاره مې دخپل ژوند داتولې هسکې اوټیټې هیرې کړې اوځان مې داسې کړې ولکه چې همدا اوس زه ددوې په غیږه کې یم...

لکشمي زما له مشرې خور سره دهدیرې په منځ کې یوې اوبلې خواتــه قدم واهه او زما خور دهرقبر اوهرکلیوال دقبرلیکلې ډبرې ورښودې اودهر یوه دمرګ ترخه کیسه یې ورته کولــه: ـــ دا دجمهــوری ارګ دتــورن میرزمــان قبردی... چې دنجیب په زمانه کې دهاوان په ګولې شهید شو... دا دامــان ګــل قبردی چې دکابل په جنګو کې د دوستم او مسعود جګړه مارو شهید کــړ، دوه ویشت کلن و... اوداهغه څلورشهیدان دي چې اشرارو یوازې په دغه ګناه چــې یوازې په لیک لوست پوهیدل اودقوم دمخې څوک وو په یــوه ورځ شــهیدان کړل... داڅلورواړه زما ترونه وو... دادجواهرې ببــی اودهغــې دلمســی آمنــې قبردی چې دشورویانو الوتکې پرې راغلې او دوی یې په داسې حال کــې چــې دلمسی لاسونه یې ددې په غاړه کې وو شهیدانې کړې... اودازما ترور وه...

زه لاهم دخپل موراوپلاردقبرونوڅنګ تــه ناســت وم، لکشــمی اوزمــا خورهمداسې دقبرونه په باره کې غږیدې ما یې غږونه اوریدل چــې یوناڅاپــه هلته وړاندې زما مشرې خوراو لکشمي ته ورخیرمه بدرنګه چاودنه وشــوه، زه تراوسه دخپل موراوپلارله قبرونو سره ناست وم، دعاوې مې کولې چــې دوړې شوې،په دغو دوړوکې دغه بدرنګه غږ دځان له پاره دعا او هرڅه رانه هیرکړل، دچاودنې په لورمې ورمنډه کړه، زما تررسیدو دمخه زمــوږ کلیــوال نارینــه او ښځې راورسیدل، زما مشره خور خو همالته ځای پرځای شوې وه، لکشمي پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه مهال چې ديوه جوړشوي قبرڅنګ ته دريدلې وه، يوازې کينه پښه يې په يوه پارچه باندې لګيدلې وه، کله چې زه ورو رسيدم، هغې پرما پســې کتــل او زما په لته کې وه، سره له دې چې زياته خوږ شوې نه وه، خو داسې ډاره شــوې وه چې په هيڅ هم نه پوهيده، چې داجوړه ده که نه، نه پوهيــده چــې زخمــي شوې که نه، خو کله يې چې زما مشره خورټوټې ټوټې وليده، چغې يــې کــړې، داسې چې له ډيره درده بې حاله شوه، کليوالوچغې ســره وهلې،لــه ولســوالۍ څخه يوامبولانس راورسيد، لکشمي يې زر دولسوالۍ کلينيک تــه وليږدولــه، نورکليوال، زما دخور دمړي په ټولولو اوسمبالولو باندې بوخت شول، زه هم پــه دوړوکې پټ شوی وم، له هديرې يې راويستم، پــه لاره کــې مــې نهــه کلنــه خورڅه لوڅې پښې مخې ته راغله غيږه يې راکړه اوخدای ته دشکرانې په نامه سرلوڅ کړ، خو له دې نه وه خبره چې ترما يې هم ورنژدې څوک چې هغه يــې موروه نوره د دوی له سره دابدله پاره لرې شوې وه، په غيږکې مې راونيوله اوله ځانه سره مې پــه ژړا ژړا روانــه کــړه، دواړه دلکشــمي پرخــوا روغتــون تــه وروخوځيدو، هلته ورغلو، لکشمي سترګې لوڅې کړې وې، کله يې چــې زمــا پرخورڅه سترګې ولګيدې، ناڅاپه يې ترخوله راووتل:

ـــــاو دماخدايه... لکه چې له موره يې نه ده خبره.... (په چيغو چيغو يې هغه په غيږه کې ونيوه).

له يوې ګړۍ وروسته، له کلينيکه بيرته زموږ دکورپه خــوا راروان شــو، زموږ په کورکې هيڅوک نه وو، زموږ دکورټول غړي زموږ دنورو خپلوانــو کــره تللي وو، موږ هم هلته ورغلو،زمادخورجنازه هم هلته ايښې وه، لکشمي دهغې په جنازه باندې دقران شريف تلاوت په خپل ځانګړي غږ کې چې په هند کــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دقران لوستلو له امله پرټولو ګرانه وه پیل کړ، تر سپیده چاوده یـې قـران شریف پرې ختم کړ، زموږ کلیوال په هغه شپه ترسهاره پورې دلکشمی دقران تلاوت ته کیناستل اوهغه څه یې چې دښځواوهغه هم دښاري ښځو په اړه ویل او اوریدل ګرده سره هیر کړي وو، زموږ کلیوالواوس دلته ددوښځوله هیښـنده برخلیک سره مخامخ شوي وو، زما خور چې مین وژلې وه او اوس زموږ په مـخ کې شهیده پرته وه اود لکشمي چې هم په قرآن پوهیده اوهم په کمپیوتر...

موږ څوورځې نورهم پاتې شوو، لکشمی زموږ لـه خپلوانوڅخـه هیلـه وکړه چې زمادخورکورنۍ له ځان سره بوځي... هغوی هم ورسره ومنله موږ لـه ځان سره دهغوی کورنۍ ټوله هند ته راوسته اوپه څوورځوکې مودهغو رسمی کارونه خلاص کړل، دلکشمي کورنۍ دهغې موراوپلار زموږ له دغې پیښې څخه نه ووخبر،یوازې یې مور ته ویلی ووچې موږ له یوې کـورنۍ سـره چـې زمـوږ میلمانه به وی در روان یو...

موږ هند ته را ورسیدو، زموږ دوستانو پرهغه مهال چې موږ هیـواد تـه روان وو، له یوه اوبل سره ویل چې ګواکې نورښایی بیرته هند ته رانه شو، ځکه به ټولو یوه او بل ته ویل چې: کابلی والا کابل جا رهین هین... (کابلي والا کابـل ته روان دی...) یوشمیرخولا زموږ په تګ باندې خورا خواشیني هم وو، په دې چې هلته حالات سم نه وو، ځکه به ټولوویل چې یوڅه صبروکړئ تراوسه هـم دکابلی والا دتګ له پاره هلته شونتیاوې نشته، خو زما اوډیرد لکشمی پریکړه همداوه چې باید ولاړشو خو چې کله راغلوهغو به راته ویل چې مـوږ خودرتـه ویل چې حالات ښه نه دي، دوی زموږ خپلوانو ته هم دا خبـره کـړې وه چـې کابلي والا بیرته راستنیدونکی دی... هغه راځي پـه دې چـې هلتـه حـالات...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی ته دا معلومه وه او په پوهيدل چې هلته تراوسه هم هغــوی پــرواک دي، چې خپله اراده نه لري، اودوی دهغه واکمن پرضــد ســخته جفــا وکــړه چـــې يووخت يې نړۍ ته چغې وهلې او ويل يې:... که دا دړوندو او کنړو لښکر پردغــه ښارهمداسې سرايله راننووت، په دغه ښارکې به دوينوسيلابونه وبهيږي، هــو، بيا ونه واياست چې داکا رما وکړ...

زما دخور کورنې هم له مورړ سره هند ته راغله، دلکشمی کــورنې زمــو ړپه وروستۍ پيښه خبرشول، هغوی زما دخورله کورنې سره داسې خواخــوږي وښوده چې هغوی فکرنه کاوه هند ددوی خپل هيواد نــه دی،ماشــومانو دلتــه ښوونځی پيل کړل اودهرڅه څارنه يې ما او لکشمی کوله... لږ موده نه وه تيــره چې پرافغانستان باندې امريکا ور وبلوسيده، بيا يې خلکو ته دشوروپانو دوران ورپه ياد کړ، بيا يې پرکليواو کورونو باندې بمباری پيل کړې، په زرګونو خلــک ددوی ديرغل په لمبو کې لولپه شول، د خلکو پخوانې زخمونــه لا نــه وو ټپــی شوي چې نور ورباندې زيات شول، لاتراوسه هلته دزرګونو بې ګناه وو وينې نه وې وچې شوې، چې وينو بيادوينورنګ واخيست...او زمورړ هيواد يوځــل بيــاد پرديوخدايانودمزواوچړچو ډګرشو. په زرګونو خلک چې دکابل له سختو جګړو له نارواوو دڅو ورځو په نامه راووتــل، هغــو نــوردنړۍ دهمــدغو ملکومهــاجر شول،په نن اوسبا کې کلونو پرې تيرشول، له ژبو خلاص شول، پښتو ترې هيره شوه، ايمان او عقيده يې دومره کمزوري شول چې نه پوهيدل دکومې عقيــدې پلويان اوپيروان دي اوان چې يوشميرخو دې پولې ته هم ورســيدل چـــې نــه پوهيدل پلاراونيکه يې څوک وو؟...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمادخورماشومان زمونږ يوازنۍ ياران وو چې دوی زمــونږ ژونــد اوزمــونږ دبچپانو ژوند ته نوې رنګ ورکاوه، شبو زما وړه خورځه وه چې لــه مــوره درې كلنه پاتې شوه، هغه لكشمی لكه دځان په شان چې انــا يــې رالويــه كــړې وه روزله، اوس هغه رالويه شــوې وه،كلونــه وروســته يــوه ورځ مــو پــه كــوركې زمااودلكشمي دځوانۍ د دوران يوه خبره رایاده كړه، هغه چې يو مهال مــا لــه هغې څخه اوريدلې وه چې په هندكې ولې دومره ډېرخدايان دي؟ او دې را تــه بيا ويلی وو چې: له دې امله چې دلته خدايان خوشاله دي ځكه يې دغه سيمه دځان له پاره خوښه كړې ده. مونږ همدغه خبره سره كوله چې پرشبو هم ښــه ولګيده، لكشمي ته يې مخ ور واړاوه:

ـ ببو، دا خورښتياده، زمونږدهندي ژبې ښــوونكې هــم پــرون داخبــره كوله،چې نن سبا په نــړۍ كــې خــدايان دوه ډولــه دي، يــو هغــوی دي چــې انسانانوته خير رسوي چې هغه رښتينې خدايان دي او بل هغوی دي چــې لــه ځانو يې خدايان جوړكړي او انسانان له هغو څخه ښه ورځ په سترګو نه وينې...

لكشمی بيا پوښتنه ترې وكړه:

ـ ته داخبره مه كوه ګناهګاريږې، مو ږ خوديوه خدای چې هغه دهرڅــه واكمن دی، پيروان يو او پرهغه باندې وياړو...

ـ ببو، زه داخبره منم، دازما باور دی،... خويوه خبــره ده اوهغــه داچــې زمونږ هيواد ته هم وګوره،هلته اوس نه څوک ديوه خدای مني او نه هم دډيــرو، نه څوک ديوه خدای په لاره ځي اونه هم دډيرو...پوهيږې هلته څه حال دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

لكشمي څوشيبې ورته په فكركې شوه، دهغــې مــوراودهغې دمړينــې شيبه ورياده شوه، په ځيرځيرېې شبوته وكتل، سترګې يې لــه اوښــكو ورتــه راډكې شوې، په غيږكې يې ونيوه، دهغې له اوږې يې پــه ډكــو ســترګو ماتــه وكتل، نوره هم را سره شوه، زړه يې نور هم را ډک شو، خو خپله ژړا يې دهغې ماشومې په خاطر په خپل ستوني كې خپه كړه، هغه يې نوره هــم پــه غيږكــې سره كلكه كړه او دهغې ځواب يې وركړ:

هو، ته رښتيا وايې زموږ په زمانه كې اوس هرڅوک دخدايۍ دعوه كوي، دخداى په نامه دخداى پر بنده ګانو ظلمونه كوي، وژنى يې، لوټي يې او عــزت يې ترې اخلى... ميندې وژنى، اوخويندې ســر توروي... خوتــه پــوهيږې چــې هغوى خدايان نه دي هغوى شــيطانان دى، هغــوى دمينــې او ژونــد، دخنــدا اوخوښۍ وژونكي دي. هندوان وايى، هغوى خدايان نه دي،خدايان مينه نــاک وي، هغوى دمځكې مور له غيږې دانسانيت ضد كړو وړو نــوم لــه منځــه وړي، خدايان جوړونكي وي، او شيطانان ورانونكي...همداده چې مينــه خوښــوونكي تل وايي: موږ له خداى او خدايانو سره مينه لــرو... دهنــدوانو ډيرخــدايان لــه هندكۍ موراوهندكۍ مځكې سره مينه لري، ځكه دلته خوشاله دي...

ډيره موده نه وه تيره چې دنړۍ پرمخ يوه داسې پيښه چې دچاپه خــوا اوخاطركې نه تيريده په معجزه يى ډول رامنځ ته شوه...اولكه چې اوريدل بــه مې دكسرى مانۍ زموږ دحق داستازي له پړكيدوسره سمه ونړيده...

دنړۍ ترټولو لوړ برجونه په يوه شيبه كې پرمځكه راپريوتل... ترټولولوړ برجونه... ترټولو ښكلي... اوترټولو پياوړي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما وړې خورځې چې دلکشمي خبره يې له ياده نه وه ايستلې، په هغه ورځ چې دنړۍ دغه لوی لوی برجونه راولويدل زموږ ټولو په منځ کې په ماشومانه موسکا سره وويل:

ـ زه اوس پوه شوم چې شيطانان چيرې دي...، اوپوه شوم چې خدايان چيرې خوشاله دي... راځئ دغوخلکو ته ووايو چې په خولو مو لاسونه ونيسئ اونوريوبل ته مه واياست چې خدايان دلته خوشاله دي... په دې چې که شيطانان يې واوري چې دلته رانه شي...

(پای)

نوی ډيلی

نهروپوهنتون / د ۲۰۰۱ کال د نوامبر شلمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (احمدالله علیزی) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له لیکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د لیکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

(c) ketabton.com: The Digital Library

GODS ARE HAPPY HERE

"Second Novel"

in pashto language

1995-2001 years

By: A.K.Rashid

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۱۱۴

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library